

Flexibilitat i Jerarquies de gènere
a les tipologies residencials
del Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona

David Hernández Falagán, arquitecte

Flexibilitat i Jerarquies de gènere
a les tipologies residencials
del Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona

David Hernández Falagán, arquitecte

Col·laboradors
Graziano Brau, José Aitor Martínez

Introducció

Flexibilitat i jerarquies de gènere

Adaptabilitat i flexibilitat

Jerarquies espaials

Flexibilitat dels espais

Dormitoris

Sala / Cuina

Cambres de bany

Balcons / Terrasses

Usos quotidians

Emmagatzematge

Cicle de la roba

Eix del menjar

Espais de treball

Anàlisi dels projectes

01 Rodalies

02 Pere IV / Josep Plà

03 Bon Pastor III fase - Edifici E2

04 Bon Pastor III fase - Edifici F1

05 Glòries I fase

06 Can Batlló UP8

07 Quatre Camins

08 Tànger

09 Sancho d'Avila II fase

10 Alí Bei

11 Av. Vallcarca II fase (AA3)

12 Can Fabra

13 Hermanitas GG

14 Hermanitas

15 Via Augusta

16 Bon Pastor G1

17 Bon Pastor G2

18 Bon Pastor H1

19 Bon Pastor H3

20 Bon Pastor I1

Resum estadístic

Recomanacions

En la introducció a *La imatge de la ciutat*, l'urbanista nord-americà Kevin Lynch va descriure la ciutat com a una entitat en la qual els elements mòbils eren tan importants com les parts físiques inerts. Aquesta percepció de la ciutat com a element no merament objectual i físic, sinó orgànic i en constant desenvolupament és molt semblant a la que podríem tenir de qualsevol arquitectura, però molt específicament de la residencial. De fet, podríem definir l'habitatge com a un grup de convivència habitant un lloc definit per uns espais. Tan important en la definició de l'habitatge són els espais com les funcions i els usos que fan d'ells els seus habitants.

És per això que aquest document pretén analitzar l'habitatge des d'una doble perspectiva. D'una banda, parant atenció en els espais que configuren la llar i que són comunament reconeixibles. D'altra, considerant les funcions i els usos més quotidians que tenen lloc en aquest habitatge.

Dintre del context de l'habitatge col·lectiu, les successives regulacions del concepte habitacional han redundat en la definició d'unes condicions físiques mínimes d'habitabilitat. L'esforç normatiu s'ha concentrat històricament en una definició quantitativa capaç de traduir dimensionalment uns requeriments de salubritat i unes condicions de confort adequades a una ocupació estandarditzada de l'hàbitat. Aquesta regulació podria ser considerada valuosa durant les èpoques de màxima pressió especulativa de la producció massiva de vivendes, però s'ha mostrat insuficient en els moments de diversitat demogràfica, de redefinició dels models de convivència o de tendència a la individualització en l'apropiació dels espais.

La definició normativa d'unes peces concretes amb unes condicions específiques determina inevitablement una apropiació i un ús preestablert per a cada àmbit. Malgrat això, aquests condicionaments es poden minimitzar

durant el procés de disseny reconsiderant les condicions dimensionals i les relacions entre les peces per tal de garantir la màxima adaptabilitat del espai i les mínimes jerarquies en la seva ocupació.

És per això que definirem a continuació una interpretació dels conceptes de flexibilitat i adaptabilitat útils per a l'anàlisi de l'habitatge. En les següents pàgines, aplicarem aquest anàlisi a 20 projectes promoguts pel Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona durant els últims anys (majoritàriament entre 2013 i 2015) per tal d'obtenir un diagnòstic de l'estat de la qüestió i poder establir algunes recomanacions de millora.

Adaptabilitat i flexibilitat

Tot i que al cors d'aquest document parlarem de flexibilitat, el terme que millor defineix la nostra aproximació conceptual és el d'adaptabilitat. En aquest sentit, considerem adequada la referència terminològica utilitzada pels professors Jeremy Till i Tatjana Schneider en la seva recerca sobre l'habitatge flexible (*Flexible Housing*, Architectural Press, 2007).

D'acord amb el seu treball, que recull la nomenclatura utilitzada abans per l'enginyer Steven Groák (*The Idea of Building*, E & FN Spon, 1992), un habitatge és flexible quan es pot ajustar a les necessitats i patrons canviants, tant socials com a tecnològics. Parlariem d'adaptabilitat com de la capacitat de la vivenda per acollir diferents usos socials. Utilitzaríem el terme flexibilitat per a referir-nos a la capacitat de canvi en la configuració física de l'habitatge. En conjunt, parlarem de flexibilitat per definir ambdues capacitats, encara que atorgant prioritat al concepte "soft" de flexibilitat, aquell en que l'usuari, sense recursos tecnològics, està capacitat per a modificar l'apropiació o l'ús d'un espai.

Jerarquies espaials

Introduint la perspectiva de gènere en aquesta mirada, l'anàlisi de les jerarquies espaials pretén detectar i visibilitzar situacions de desigualtat, subordinació o desequilibri en l'ús de la vivenda per part d'homes i dones. La consideració de les tasques pròpies de la llar com a premissa a tenir en compte durant la fase de disseny permet fer visibles i compartides determinades funcions equívocament assignades a les dones en el context cultural de la família nuclear. Les relacions d'igualtat sense condicionament de rols de gènere suposa un treball d'identificació i flexibilització d'aquestes activitats, fent partícips d'elles a tots els habitats de la vivenda.

Els espais mai són neutres, de tal manera que no és difícil mostrar situacions de desequilibri que poden desencadenar usos jeràrquics. Dormitoris amb molta diferència dimensional, espais de cuina o safareig invisibles per als habitants passius, cambres sanitàries vinculades o restringides a una part dels habitants, àmbits de treball domèstic dimensionats per a una sola persona, etc., són característiques d'habitatges jeràrquics.

Jerarquia i flexibilitat completen una mirada recíprocament relacionada: un espai poc flexible fàcilment conduirà a una utilització jeràrquica, de la mateixa manera que una vivenda molt jerarquitzada és molt poc flexible.

La mirada als espais i als usos a través dels conceptes de flexibilitat i jerarquia es materialitza metodològicament mitjançant un quadre d'anàlisi que s'aplica als 20 projectes seleccionats per tal de detectar els punts febles i les característiques favorables que aquests incorporen. A continuació veurem els aspectes considerats i els resultats de l'anàlisi, indicant en vermell les condicions millorables en cada cas.

Cal aclarir que aquesta mirada no té la intenció de definir un model tancat d'habitatge. Al contrari, l'objectiu és habitar virtualment els projectes des de posicions analítiques concretes per tal de detectar aspectes implementables tant des del punt de vista tipològic com normatiu.

Dormitoris

Habitualment, el nombre de dormitoris ha estat considerat un factor quantitatiu definitori de la capacitat dimensional d'un habitatge, independentment de la pròpia capacitat d'aquests dormitoris. Aquesta consideració ha provocat la configuració jeràrquica de les habitacions des de la pròpia regulació d'habitabilitat (l'exigència geomètrica màxima només s'aplica a un dels dormitoris, considerat automàticament com a principal i, per tant, afavorint les jerarquies a l'interior de l'habitatge). Malgrat això, seria més adequat considerar el nombre d'habitants o de persones que configuren el grup de convivència per tal de definir aquests espais, tractant d'evitar dormitoris de dimensions reduïdes que impossibiliten canvis en l'apropiació i l'ús.

Des d'una lògica d'apropiació flexible dels espais, i considerant que les dimensions del llit arriben als 2,0m de longitud, hauríem de definir dormitoris amb la possibilitat de canvis en la disposició del mobiliari. D'aquesta manera, un dormitori optimitzat des del punt de vista de la flexibilitat hauria de comptar amb una dimensió diàfana mínima de 2,8m x 2,8m, respectant l'amplada mínima de pas de 0,8m entre el llit i la paret divisòria. D'altra banda, per tal de minimitzar les jerarquies, seria adequat que la diferència de dimensions entre el conjunt de dormitoris no fos significativa, facilitant tant la intercanviabilitat dels usos i usuaris, com la apropiació dels espais pels nousvinguts. Finalment, la màxima neutralitat s'aconsegueix projectant tots els dormitoris amb condicions de qualitat equivalents: il·luminació, orientació, ventilació, etc.

Per tot això, proposem analitzar les dimensions diàfanes dels espais i la flexibilitat en la seva ocupació, detectant així les jerarquies dimensionals que afecten a l'habitatge.

Sala / Cuina

La sala principal de l'habitatge és l'espai de major exigència dimensional per part de la normativa vigent d'habitabilitat. Es pot considerar l'àmbit de la vivenda utilitzat de manera comú per tots els habitants i, per tant, el lloc de confluència de diferents funcions relacionades amb l'oci, però també activitats de treball (domèstic o no) que es poden arribar a desenvolupar de manera simultània.

D'altra banda, la cuina és l'espai habitable més especialitzat de l'habitatge. És un lloc funcional, capacitat per al desenvolupament de totes les tasques relacionades amb l'eix de l'alimentació i, per tant, un àmbit de treball que requereix d'unes condicions específiques.

La comunicació entre la sala principal (estar/menjador) i la cuina afavoreix la visibilitat de les tasques que tenen lloc a la cuina, impedit així l'exclusió o discriminació de la persona que les executa i fomentant la participació de la resta d'habitants.

Així mateix, quan es produeix la integració de la sala i la cuina en un únic àmbit, es corre el risc d'impossibilitar el descans o l'oci de les persones més implicades en les tasques de la cuina, per a les quals aquesta seria sempre visible. Per això és recomanable una integració matisable, que permeti els usos simultanis i la visibilitat del treball, però també pugui garantir el descans dels usuaris.

Un últim factor a tenir en compte és la centralitat del conjunt i la seva integració amb la resta de l'habitatge, amb articulacions tipològiques que afavoreixen la visibilitat i participació comú dels seus usos, el control parental o fins i tot la comunicació amb espais exteriors.

Cambres de bany

Es tracta també d'àmbits clarament especialitats, la regulació dels quals pràcticament es limita a la definició numèrica de la seva dotació d'aparells destinats a la higiene. No obstant això, la distribució dels banys pot ser altament determinant de la funcionalitat del conjunt de l'habitatge. El cas que ho exemplifica d'una manera més evident és el d'aquells habitatges que disposen de dos banys, però un d'ells s'ha incorporat a l'interior d'una habitació. Aquesta configuració de lavabo "en suite" jerarquitzava clarament aquest dormitori, determinant una ocupació desigual del grup de convivència.

Per això, l'anàlisi de les cambres de bany condueix a la consideració de l'existència de restriccions al seu ús per part dels habitants, normalment provocades per configuracions jeràrquiques.

D'altra banda, la dotació de banys ha d'estar relacionada amb la capacitat del conjunt de l'habitatge, tenint en compte que s'ha de facilitar sempre un ús simultani d'aquests equipaments. Una manera eficient d'aconseguir-ho és mitjançant cambres compartimentades per usos que permeten usos simultanis sense haver de duplicar la dotació completa d'elements.

Finalment, no es pot deixar de tenir en compte la capacitat dimensional de les cambres, que han de facilitar la presència de més d'una persona per afavorir l'assistència a nens, persones grans o altres situacions.

Balcons / Terrasses

Podem dirigir també una mirada explícita als espais de l'habitatge més relacionats amb l'entorn exterior. Els balcons, terrasses o galeries són espais intermedis que posen en relació l'activitat privada de l'hàbitat amb les circumstàncies públiques d'un lloc. D'una banda potencien la socialització dels habitants; d'altra, afavoreixen la seva identificació espacial. Habitualment són també espais que faciliten la regulació tèrmica de l'habitatge, gràcies a la projecció d'ombres, al doble tancament o a altres opcions.

D'una manera característica, els espais exteriors gaudeixen d'unes característiques d'indeterminació funcional que els fan especialment adients per a la seva ocupació flexible. Les possibilitats són múltiples, encara que condicionades fonamentalment per les seves dimensions.

Un àmbit exterior que admet l'ocupació confortable per més d'una persona (normalment un espai amb dimensions a partir de 1,5m) permet la seva ocupació com a espai habitable, hàbil per a la seva utilització com a complement dels espais interiors. Per sota d'aquestes dimensions es poden considerar usos relacionats amb la cadena de la roba (espais per a estendre la roba a l'aire lliure, espais de guardat o emmagatzematge, etc.) Així i tot, en aquests casos és recomanable la seva vinculació amb una zona específica de safareig, proposada molt poques vegades.

En definitiva, els espais exteriors propis s'analitzen en funció de les seves capacitats funcionals i dels àmbits d'influència de l'habitatge que es veuen beneficiats per aquests espais complementaris.

Emmagatzematge

Una de les “cases idea” més conegudes de Alison y Peter Smithson va ser la Casa “tot al seu lloc”, una resposta a l'excés consumidor domèstic ideada en el context dels anys 1990. En ella, la parella d'arquitectes britànics proposava la necessitat de reorganització de la casa convencional per tal de dar cabuda als diferents tipus d'espai d'emmagatzematge necessaris a l'època. “Escombres, vestits de festa, un joc de cadires, un banc de treball, un patinet, una escala extensible, eines, una bicicleta, cortines, estovalles, un vell cotxet de nen, un llit plegable, maletes, prestatges, tovalloles, sabates, roba ...” arriben a ocupar un 22% del volum total de la casa, d'acord amb el seu treball. Sens dubte, aquesta acumulació va en progressió, encara que l'exigència normativa contempli encara l'emmagatzematge com a un complement menor de les habitacions.

Precisament el fet de que el guardat es centri als dormitoris no és un aspecte positiu, donat que aquesta inclusió resta flexibilitat a la pròpia ocupació i fins i tot al funcionament quotidià. Tampoc des d'un punt de vista fisiològic es recomana dormir al costat d'un espai de guardat, identificat com a possible origen d'afeccions al·lèrgiques. Per això sempre és recomanable la presència d'espais de guardat a les zones comuns de l'habitatge.

Contemplant les activitats habituals que tenen lloc a la llar, identifiquem els tipus principals d'emmagatzematge que requereix la vivenda, sense perjudici de afegir espais de gran format o trasters adaptables a qualsevol tipus de guardat.

Sense arribar al percentatge indicat pels Smithson, s'ha considerat que cada habitant podria estar necessitant un espai mínim de guardat aproximat de 2,5 m³, distribuït en els diferents àmbits en relació amb la seva funcionalitat.

Cicle de la roba

El cicle o cadena de la roba és el conjunt d'etapes i funcions que implica la gestió de la roba, tant dels vestits com de la roba blanca i dels complements de la llar. Juntament amb l'eix del menjar, es pot considerar com a un dels sistemes funcionals de tasques domèstiques més importants vinculats a la vivenda. Tot i això, moltes de les activitats implicades ocupen espais residuals, no previstes adequadament.

Des d'un punt de vista normatiu, el decret d'habitabilitat contempla la presència no només d'espais de guardat, sinó també d'espais per a rentar la roba i per al seu assecat. No obstant això, no s'exigeix una dotació específica d'espai, el que es tradueix habitualment en la marginalitat d'aquestes activitats a l'hora de dissenyar les tipologies.

El cicle de la roba implica diferents moments, funcions i espais dintre de la llar. Des de l'emmagatzematge de la roba bruta, passant pel seu rentat i assecat, fins al plegat i planxat d'aquests elements per al seu guardat com a roba neta. Diferents espais de guardat, àrees obertes per a estendre la roba a l'aire lliure, zones de safareig per a minimitzar els recorreguts i fer més eficient les tasques, espais previstos per al planxat o per a les feines de manteniment de la roba serien algunes de les necessitats molt poques vegades cobertes totalment.

L'anàlisi tracta d'identificar aquestes mancances interpretant els possibles recorreguts en cada cas.

Eix del menjar

Tal i com es comentava anteriorment, l'eix del menjar identificaria l'altra sistema de funcions vinculades a tasques domèstiques que té una implicació quotidiana més important a l'habitatge. Amb aquesta denominació, traducció del concepte analitzat per la professora nord-americana Elizabeth Collins Cromley ("The food axis"), s'identifiquen els diferents espais i activitats relacionades amb l'alimentació dintre de la llar.

Igual que en el cas anterior, el recorregut del menjar dintre de la vivenda implica diferents moments, funcions i espais, habitualment concentrats al voltant de l'àmbit de la cuina. En aquest cas, donat que aquest espai té una regulació específica -que també hem analitzat- convindrà analitzar en detall alguns aspectes de la seva funcionalitat.

El menjar entra a la vivenda i requereix d'espais específics per al segur guardat, especialment quan es tracta d'aliments frescos. Dos activitats més, la cocció dels aliments i el rentat previ i posterior a la ingesta, configuren un triangle de treball. Aquest és l'àrea de màxima funcionalitat, les dimensions i condicions de la qual requereixen de la màxima atenció en el disseny.

La vinculació amb l'espai d'ingesta, el dimensionat de l'equipament (entre 6 i 8 mòduls de 60x60cm, depenent del nombre d'habitants) i la capacitat per al treball simultani de més d'una persona són altres consideracions qualitatives que s'analitzaran als habitatges.

Espais de treball

Per finalitzar l'anàlisi, ens preguntem per les capacitats dels habitatges per acollir activitats de treball. En aquest sentit hem de diferenciar entre els treballs que suposen una activitat econòmica remunerada, que anomenem "treball productiu", i aquells que es poden considerar tasques de la vida quotidiana vinculades al propi manteniment de l'habitatge, de les seves funcions o d'atenció a alguns dels seus habitants, que anomenem "treball reproductiu".

El primer cas és una situació afavorida pel mercat laboral actual, en que molts professionals poden treballar en xarxa sense necessitat de desplaçament. Per la configuració tipològica dels habitatges, es poden identificar àmbits espacials que permeten aquestes activitats, ocasionalment de manera independent (sense condicionar l'ús de la vivenda) i altres vegades com a part d'una habitació o espai comú, però condicionant temporalment l'ús natural d'aquest àmbit.

En el segon cas es tracta d'identificar aquells àmbits específics de l'habitatge dissenyats de manera explícita per a acollir activitats reproductives, com ara un àmbit de safareig ben relacionat amb totes les activitats del cicle de la roba, un petit espai complementari per al manteniment o, fins i tot, un mínim equipament relacionat amb un espai determinat que permeti desenvolupar aquestes funcions.

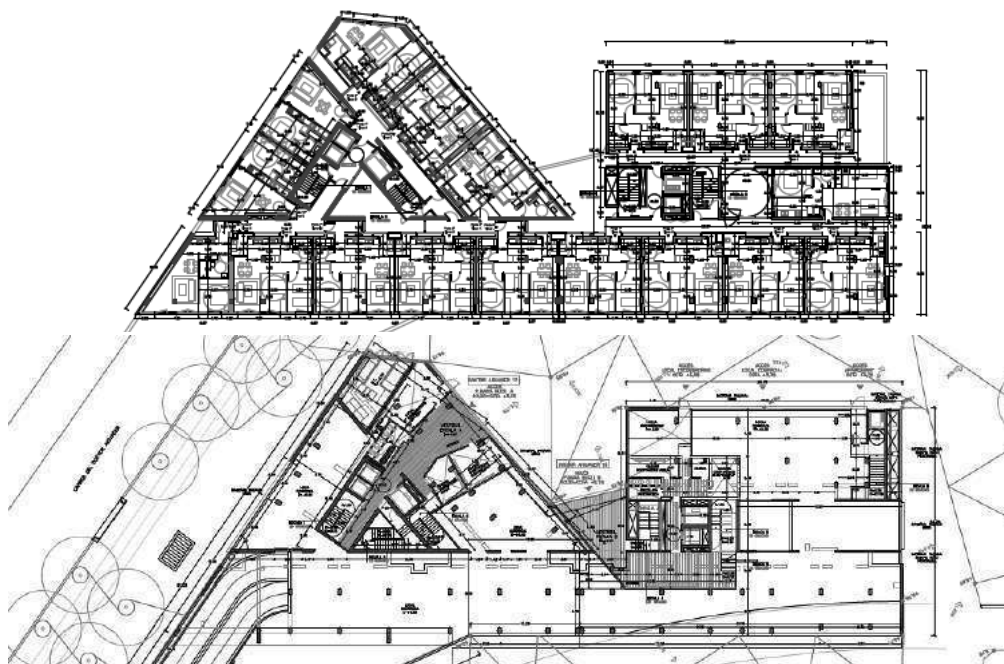
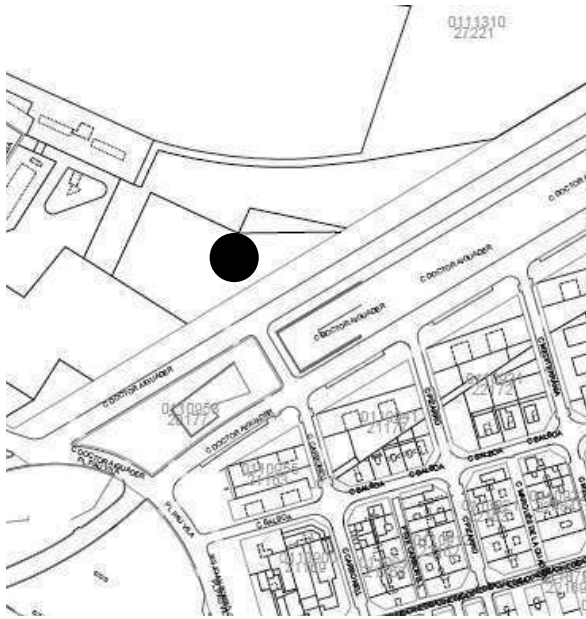
Determinats espais permeten la identificació d'aquests àmbits quan han estat dissenyats amb una certa indeterminació funcional.

- 01 Rodalies
- 02 Pere IV / Josep Plà
- 03 Bon Pastor III fase - Edifici E2
- 04 Bon Pastor III fase - Edifici F1
- 05 Glòries I fase
- 06 Can Batlló UP8
- 07 Quatre Camins
- 08 Tànger
- 09 Sancho d'Avila II fase
- 10 Alí Bei
- 11 Av. Vallcarca II fase (AA3)
- 12 Can Fabra
- 13 Hermanitas GG
- 14 Hermanitas
- 15 Via Augusta
- 16 Bon Pastor G1
- 17 Bon Pastor G2
- 18 Bon Pastor H1
- 19 Bon Pastor H3
- 20 Bon Pastor I1

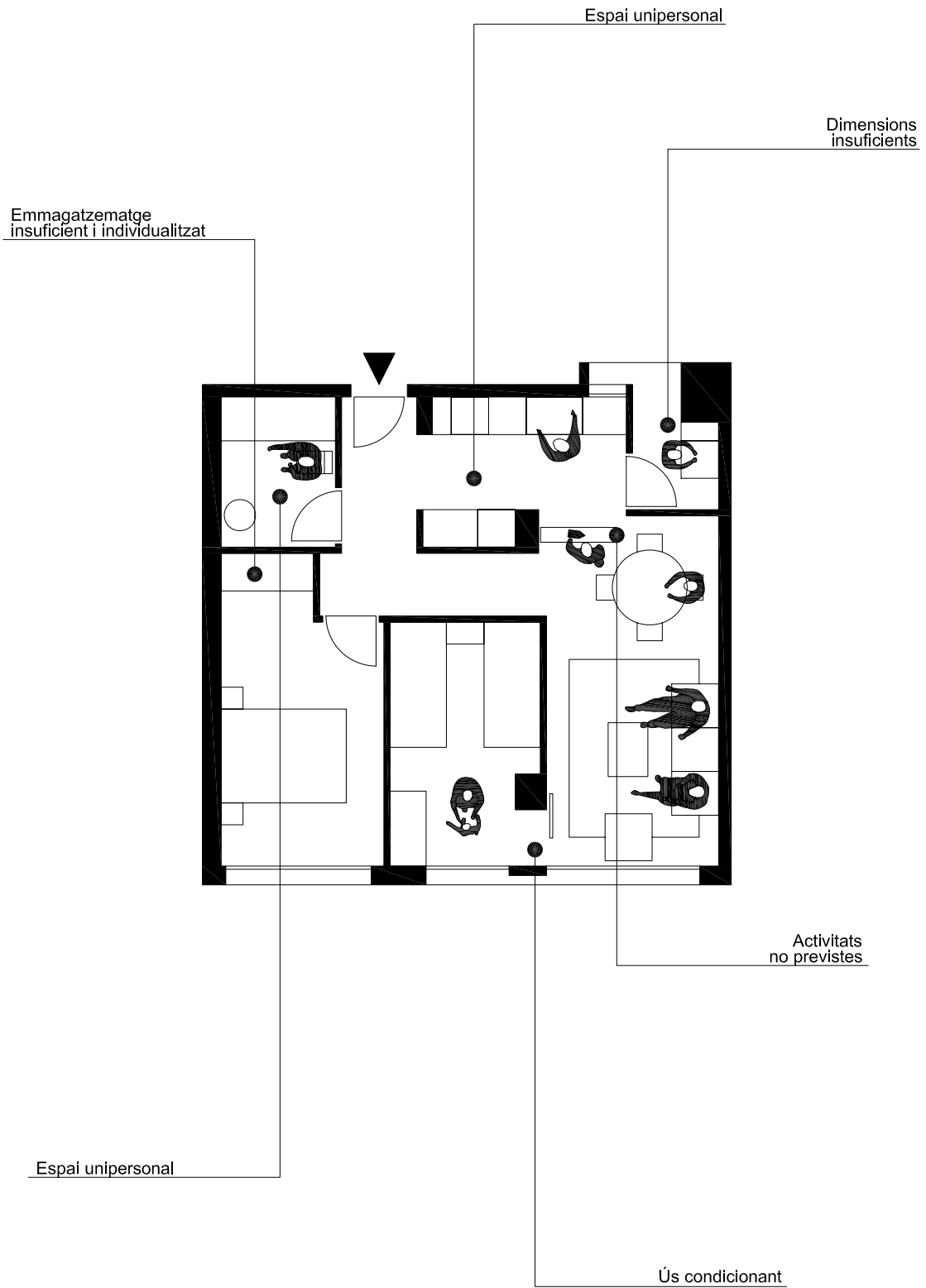
Rodalies - c. Doctor Aiguader, 15-17

01

150 habitatges (120 en dret de superfície i 30 per a afectats urbanístics)
Arquitectes: Conxita Balcells

Tipologia

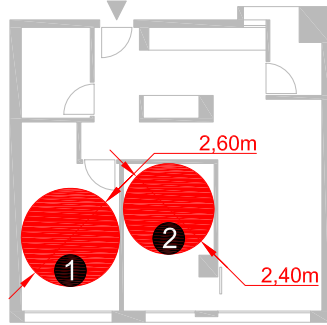
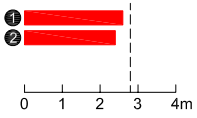

0 1 2m

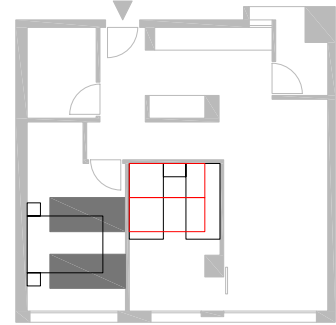
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

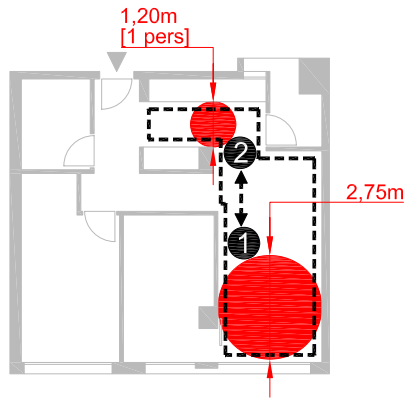
1. Dimensió diàfana

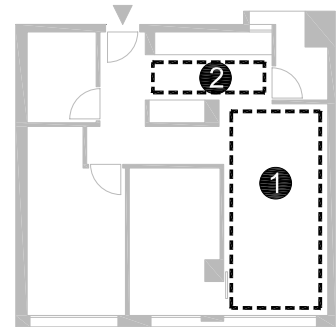
2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

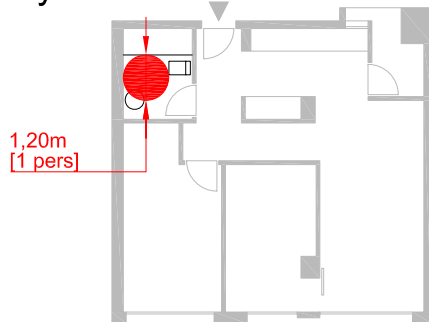
1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

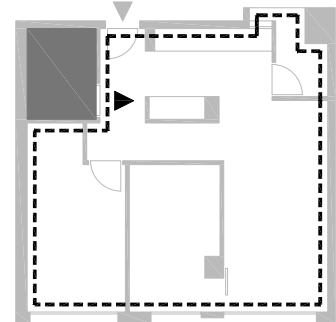
2. Utilització simultània

3 Cambres de bany

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

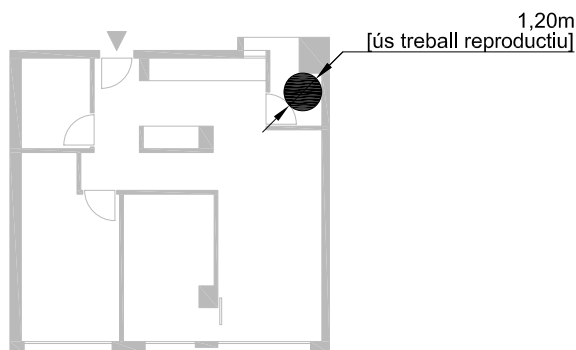
1. Capacitat d'ús

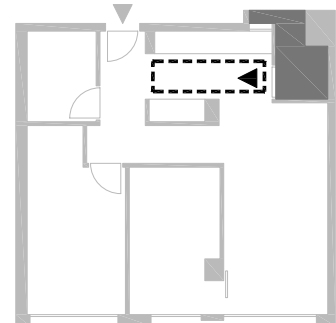
2. Restriccions d'ús

4 Balcons / Terrasses

- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

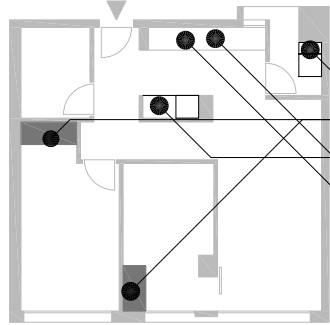
1. Dimensió diàfana

2. Àmbit d'influència

Usos quotidians

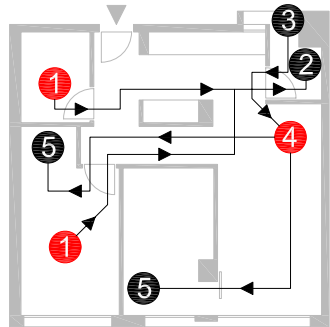
1 Emmagatzematge

● Roba	4,00m ³
● Rebost	0,90m ³
● Estris de cuina	0,90m ³
● Productes de neteja	0,22m ³
● Residus	0,30m ³
● Gran format	

Volum total 6,32m³
 $6,32\text{m}^3/4 = 1,58\text{m}^3/\text{hab}$

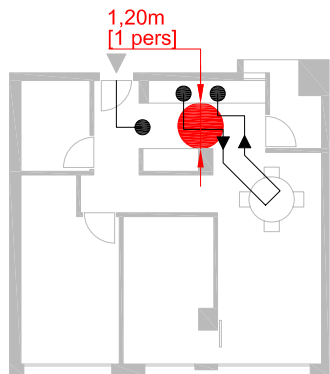
2 Cicle de la roba

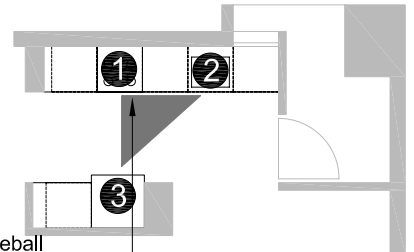
- ① Roba bruta
- ② Rentat
- ③ Penjat / Assecat
- ④ Plegat / Planxat
- ⑤ Roba neta

Recorregut acumulat aprox. 21,37m

3 Eix del menjar

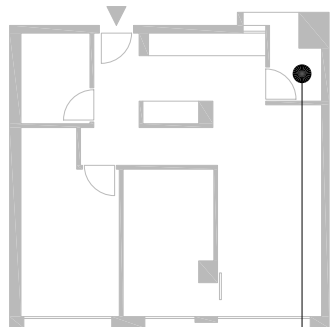
- ① Cocció
- ② Rentat
- ③ Rebost

Triangle de treball

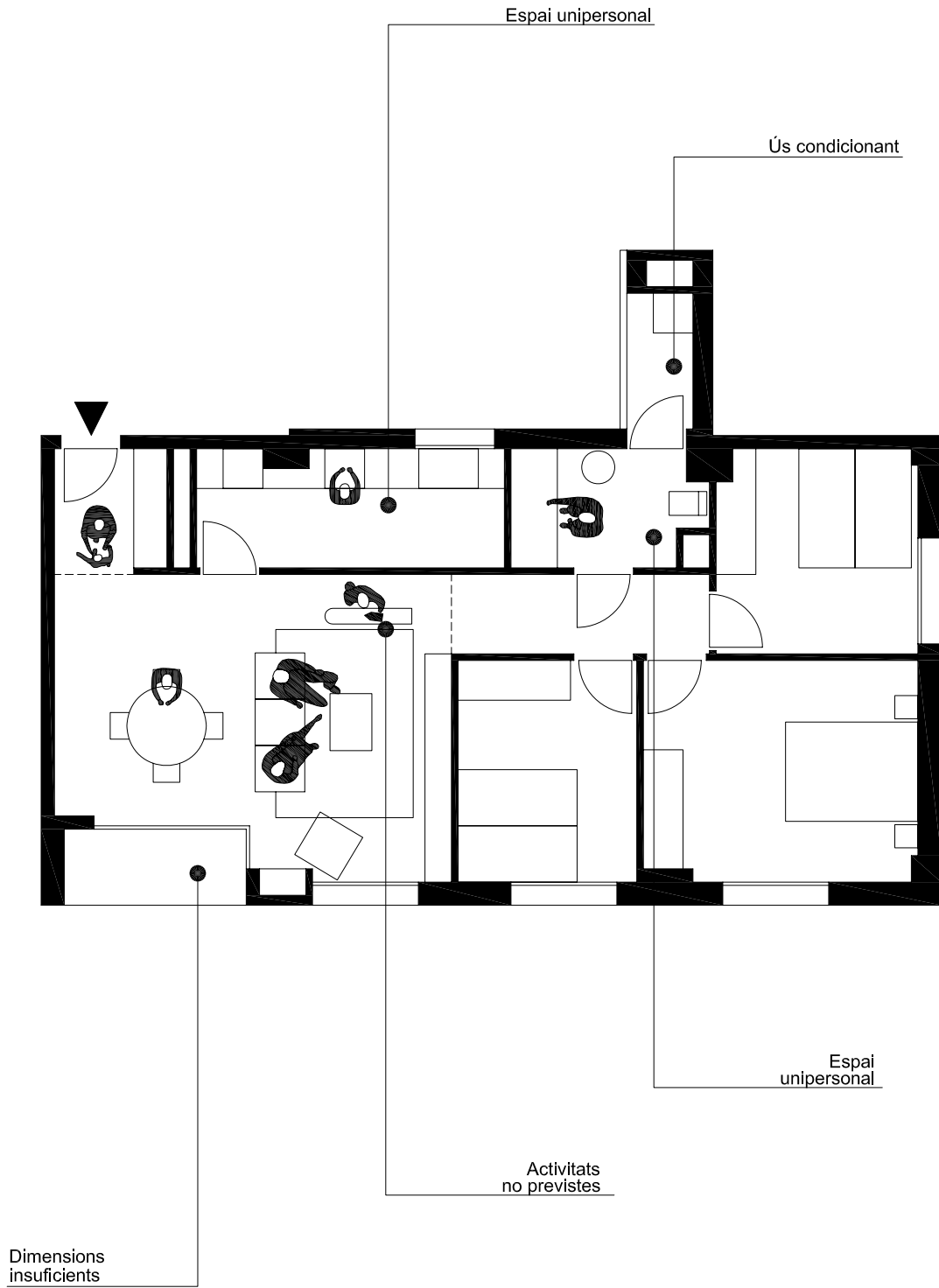
- Dimensions
- Il·luminació
- Disposició
- Equipament mòduls 60x60cm ●●●●●●●●

4 Espais de treball

- Possible àmbit de treball Independent
- Possible àmbit de treball Dependent
- Àmbit de treball reproductiu

Tipologia

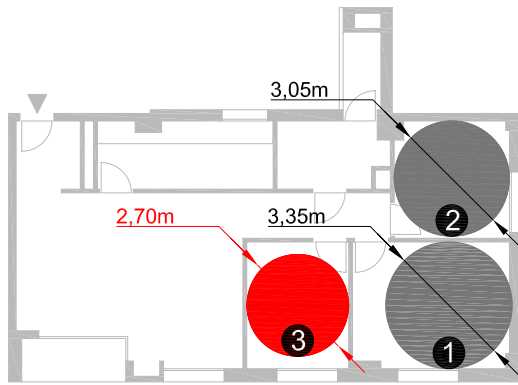
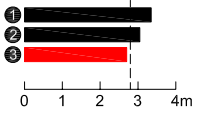

0 1 2m

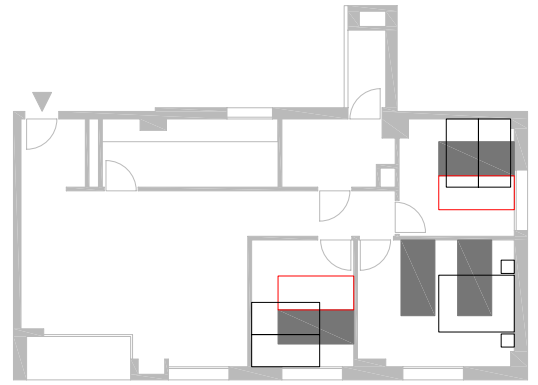
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

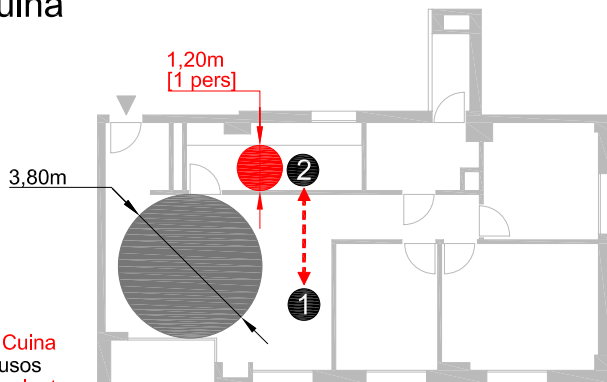

1. Dimensió diàfana

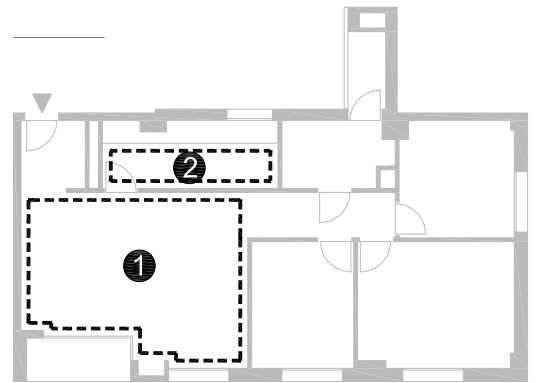
2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

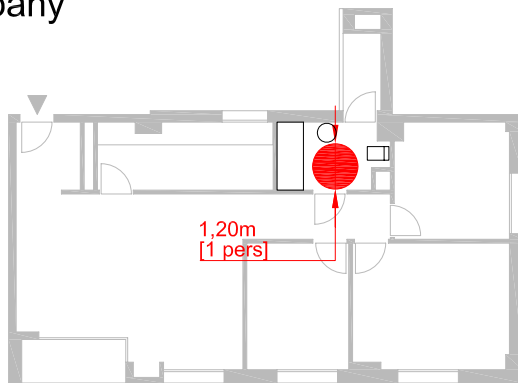
- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

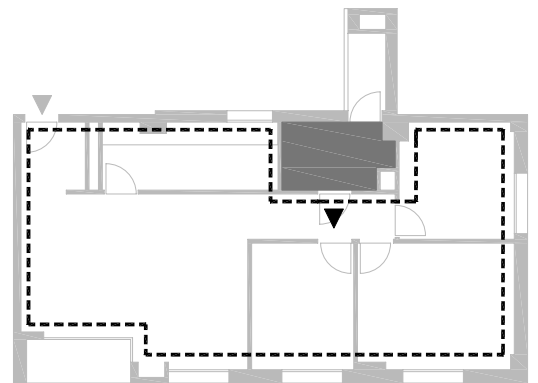
2. Utilització simultània

3 Cambres de bany

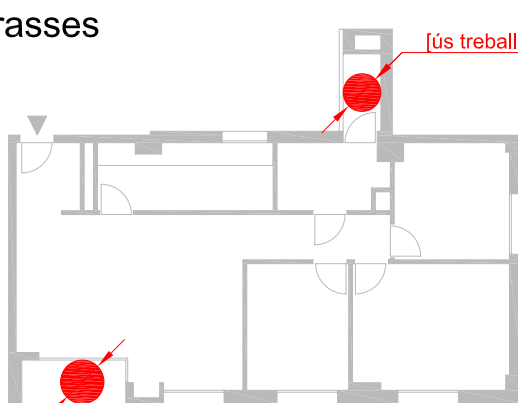
- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

1. Capacitat d'ús

2. Restriccions d'ús

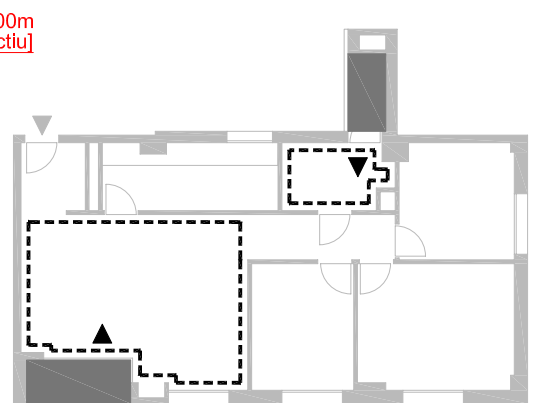
4 Balcons / Terrasses

- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

1,15m [ús espai habitable]

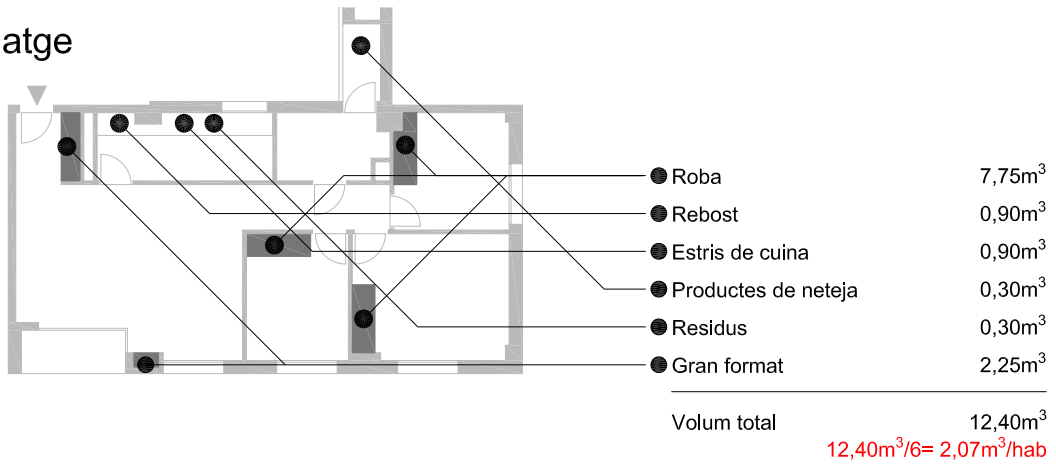
1. Dimensió diàfana

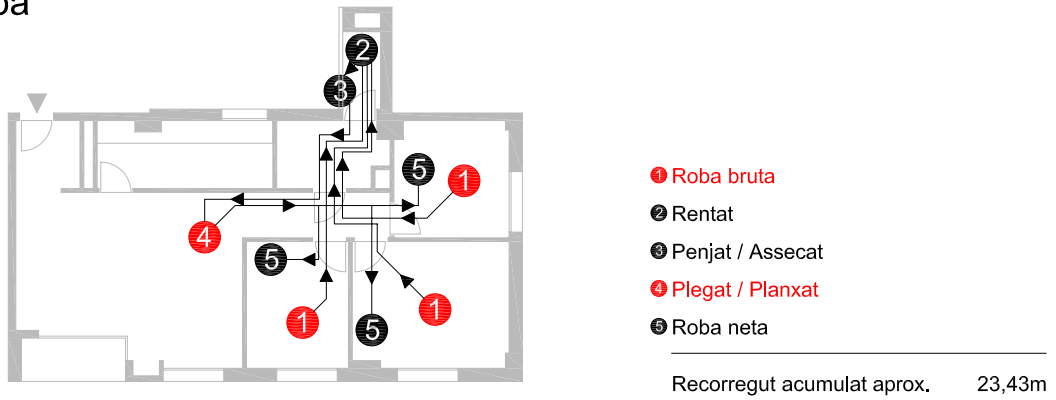
2. Àmbit d'influència

Usos quotidians

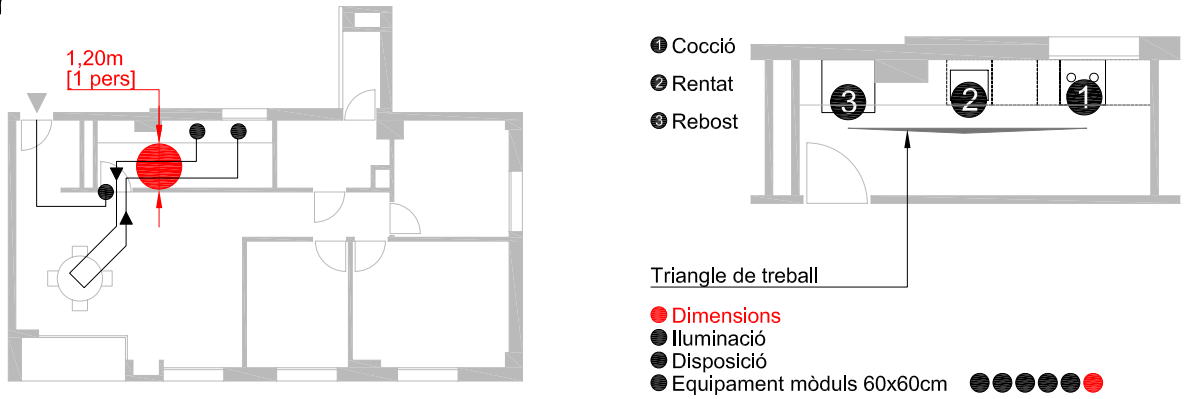
1 Emmagatzematge

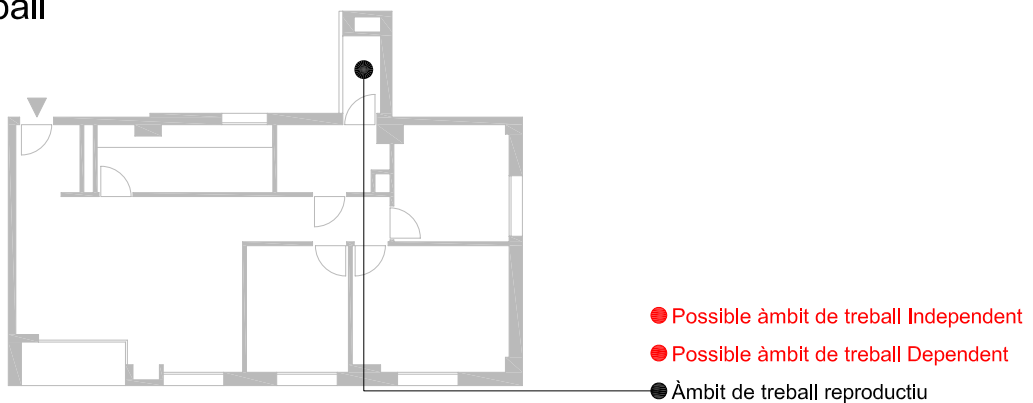
2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

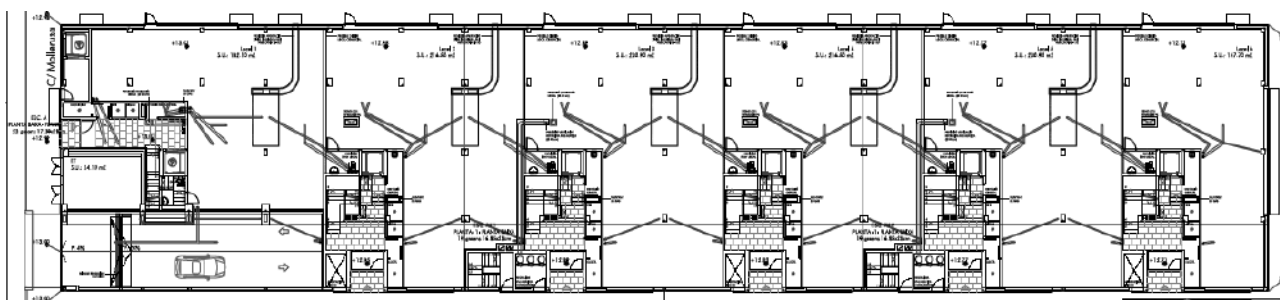
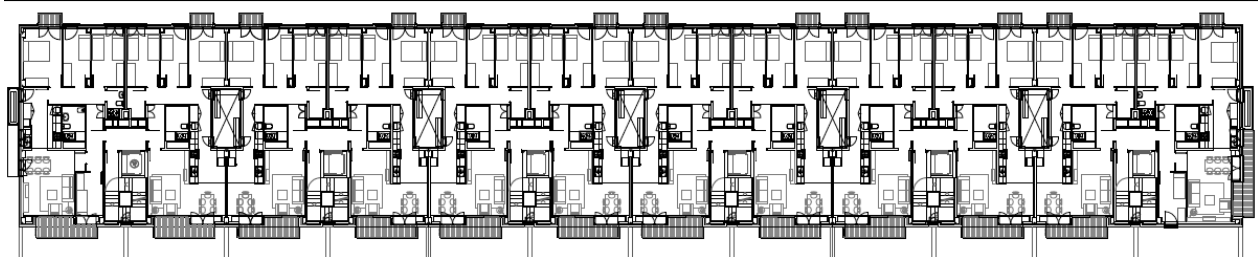
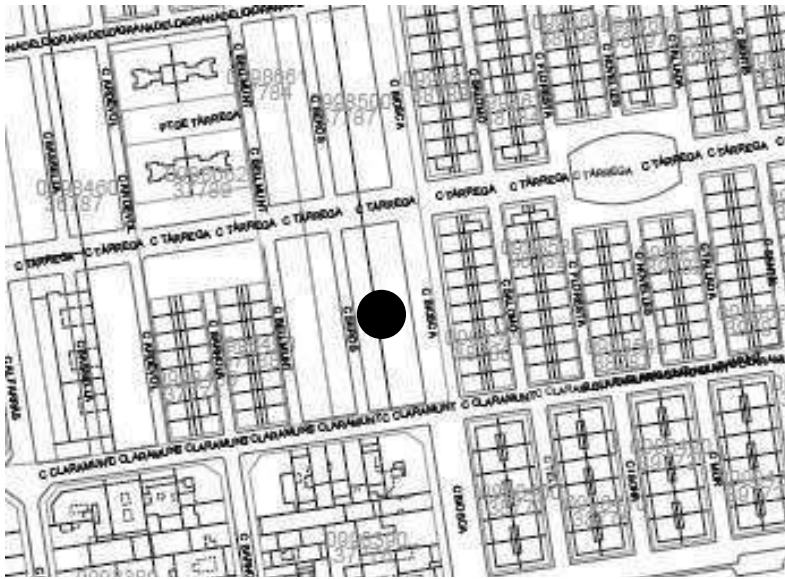

4 Espais de treball

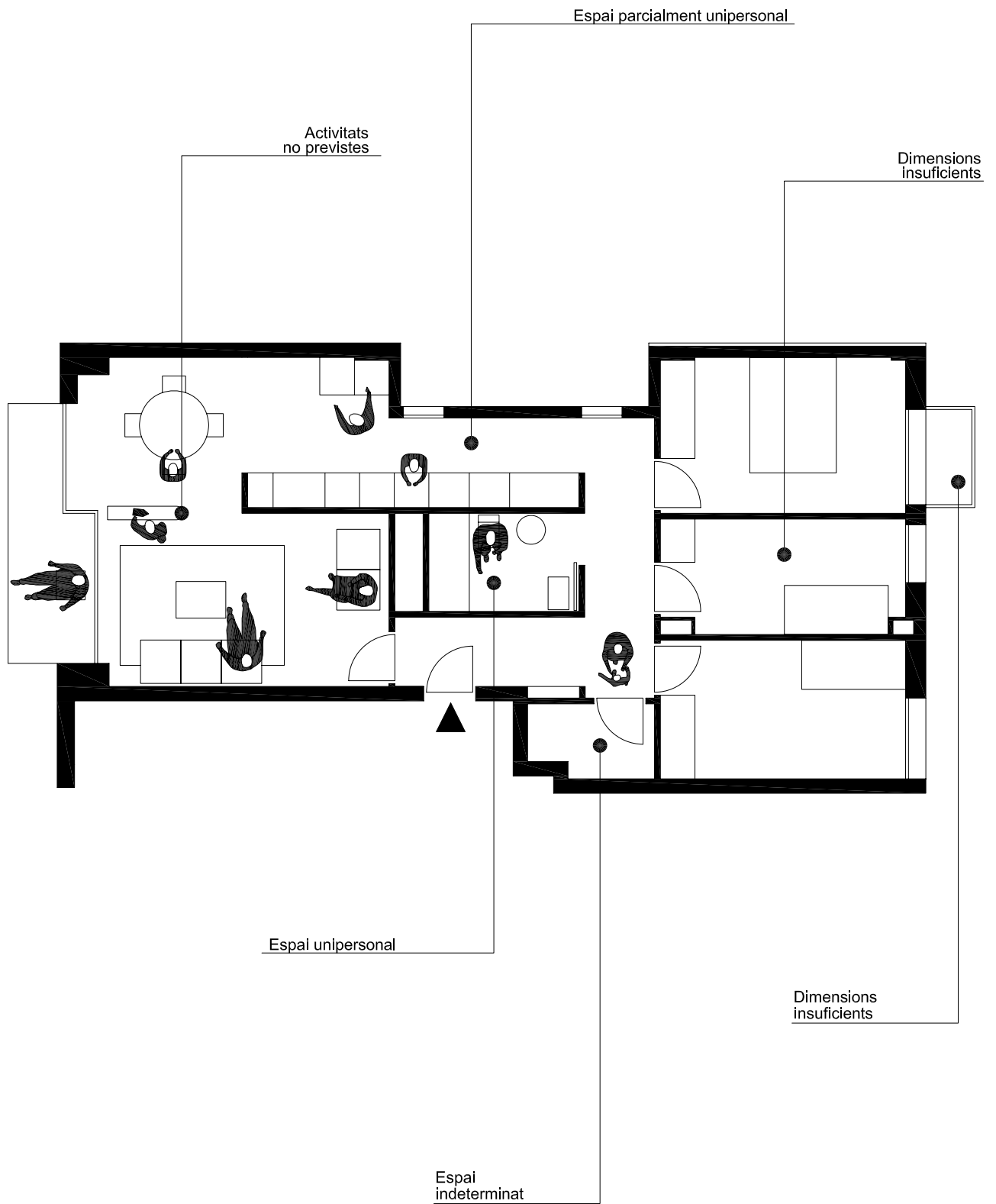

60 habitatges per a afectats urbanístics

Arquitectes: Lalinde-Labarquilla (projecte) / Marc Seguí (direcció d'obra)

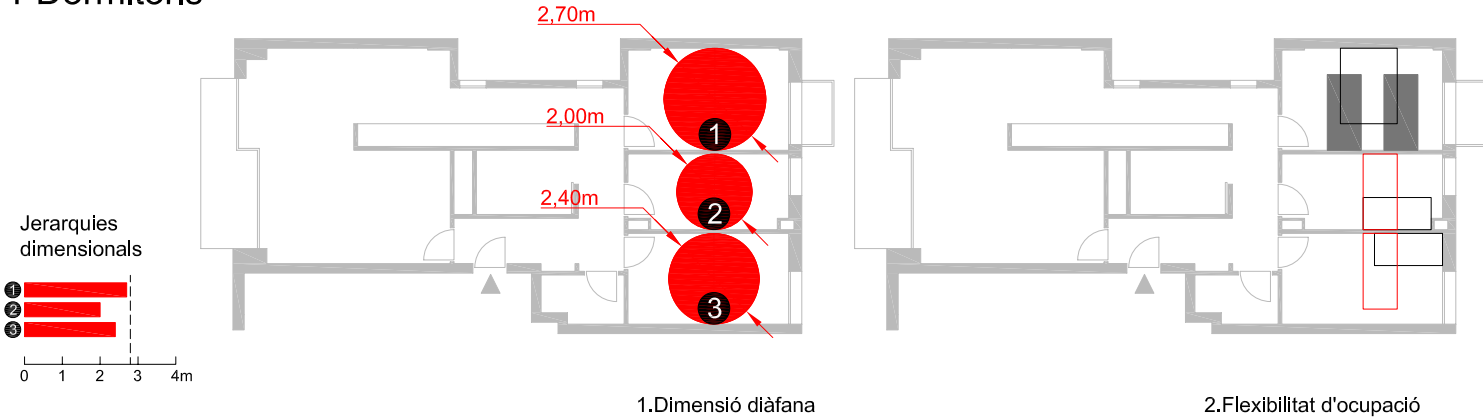
Tipologia

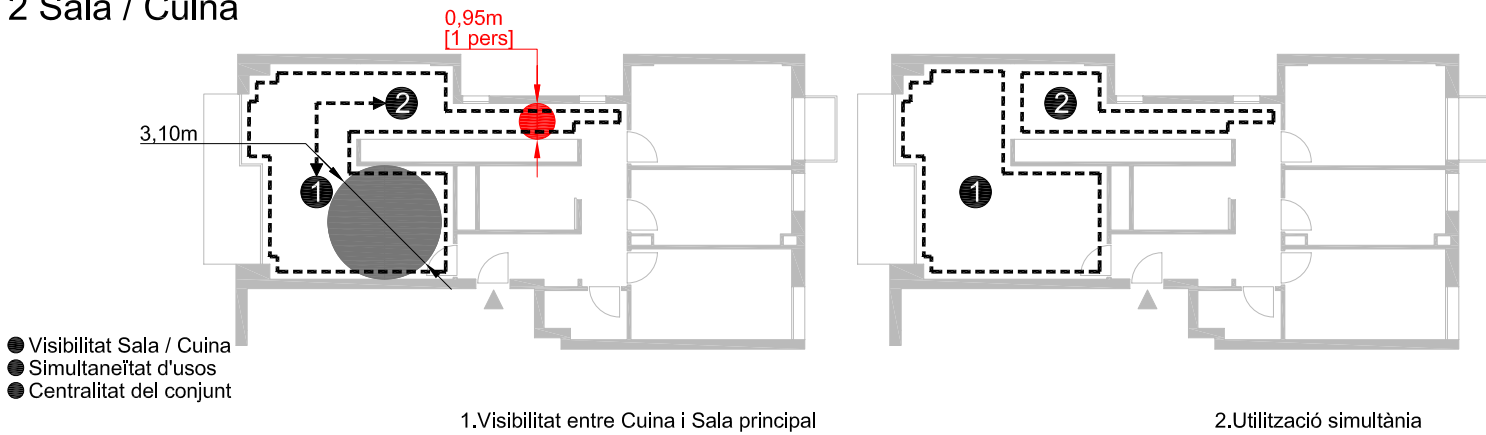
0 1 2m

Flexibilitat dels espais

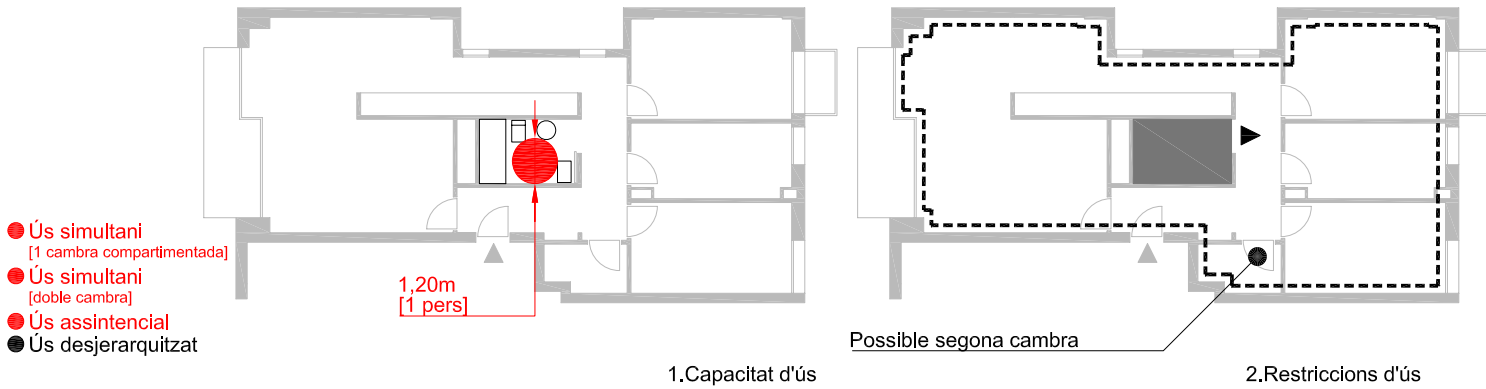
1 Dormitoris

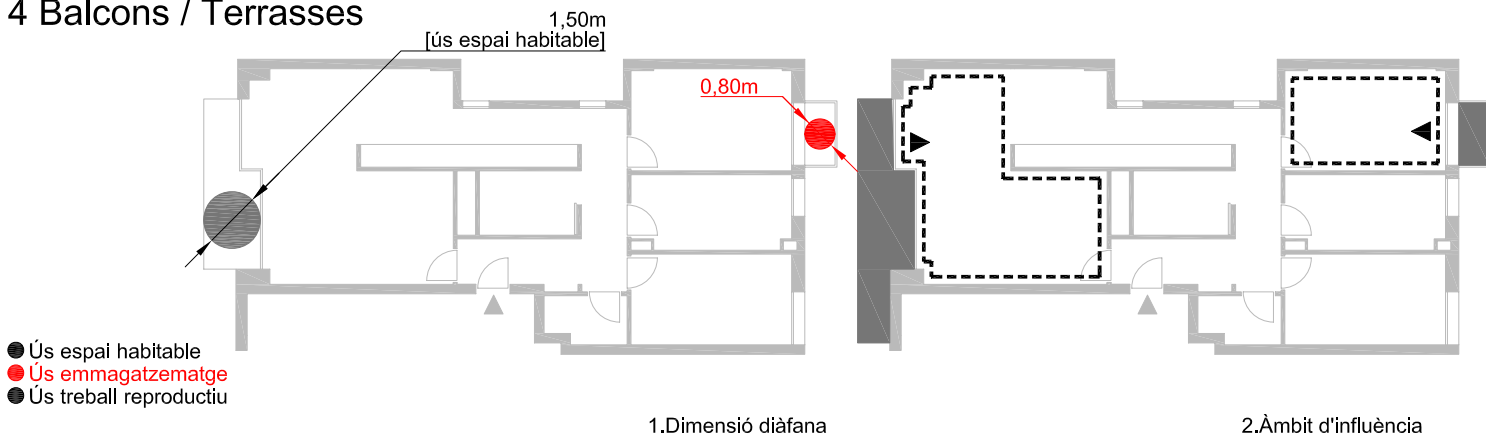
2 Sala / Cuina

3 Cambres de bany

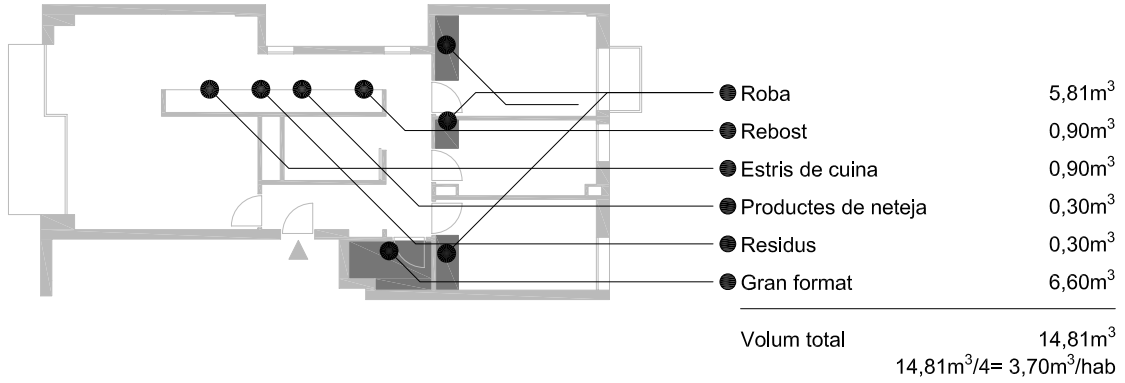

4 Balcons / Terrasses

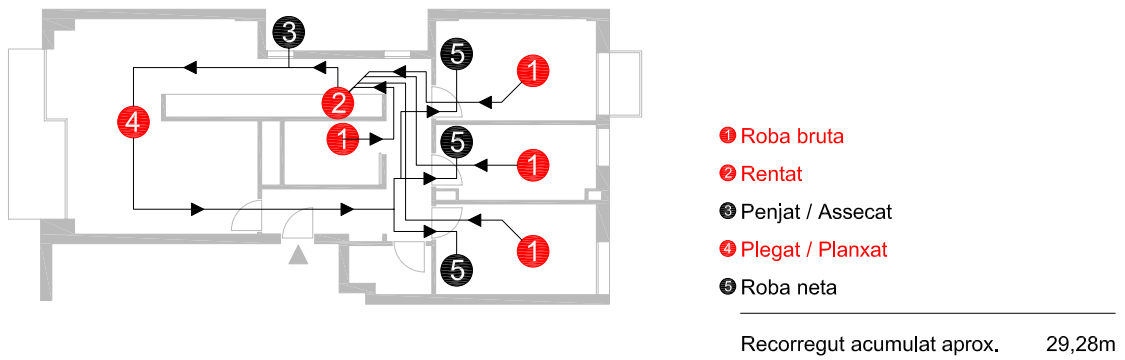

Usos quotidians

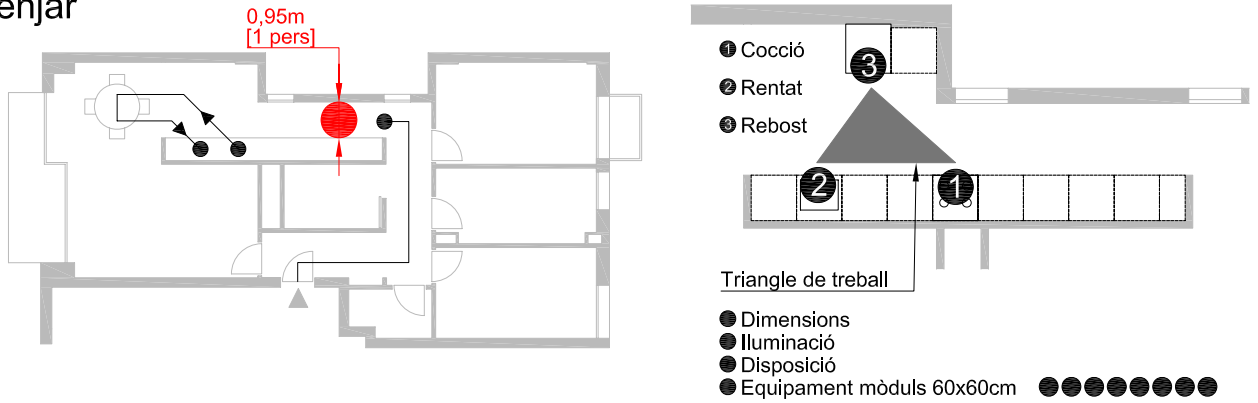
1 Emmagatzematge

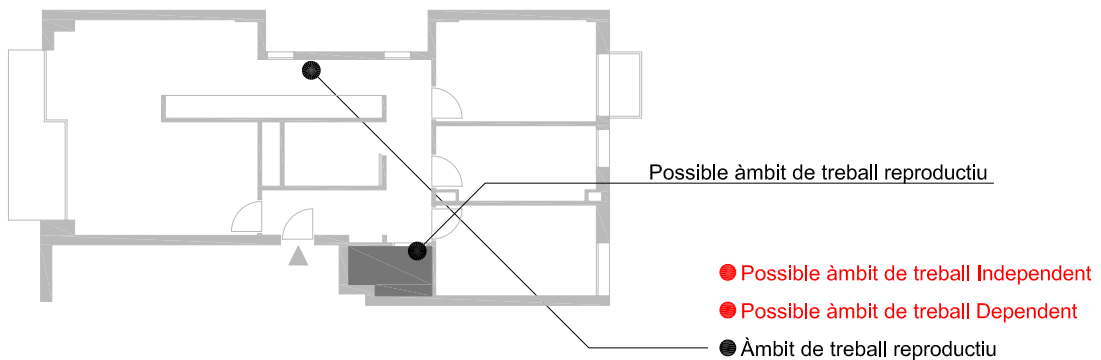
2 Cicle de la roba

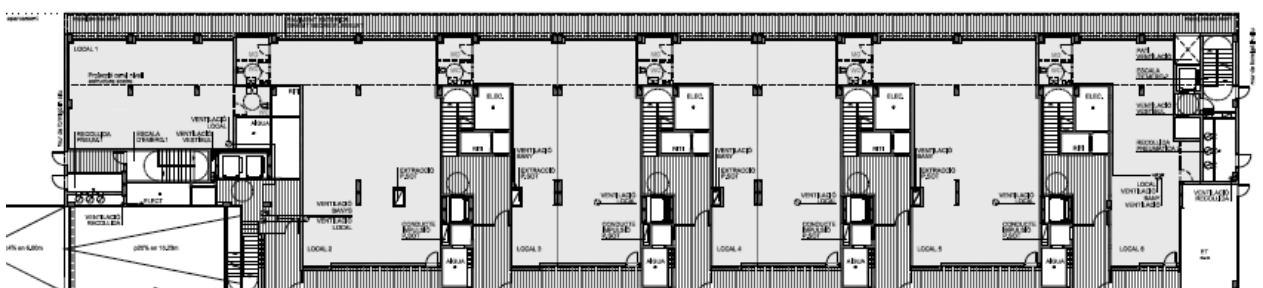
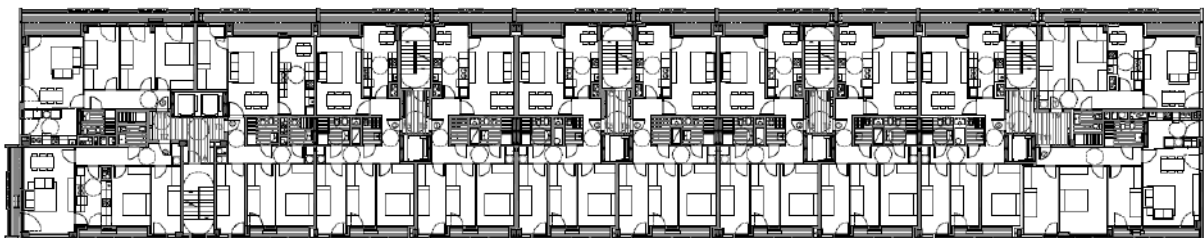
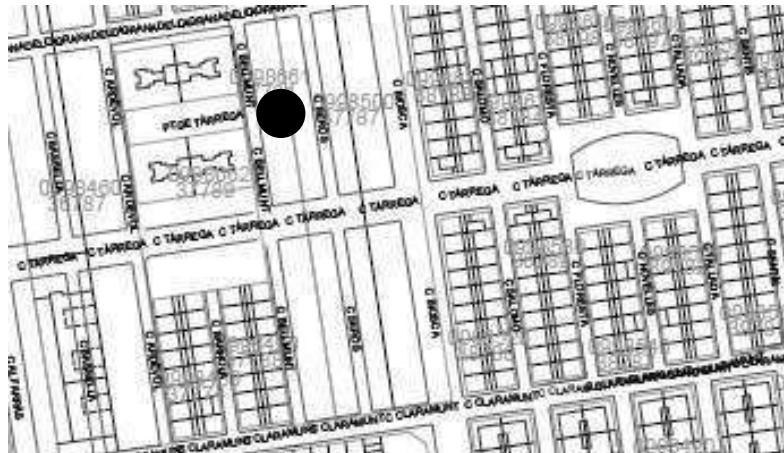
3 Eix del menjar

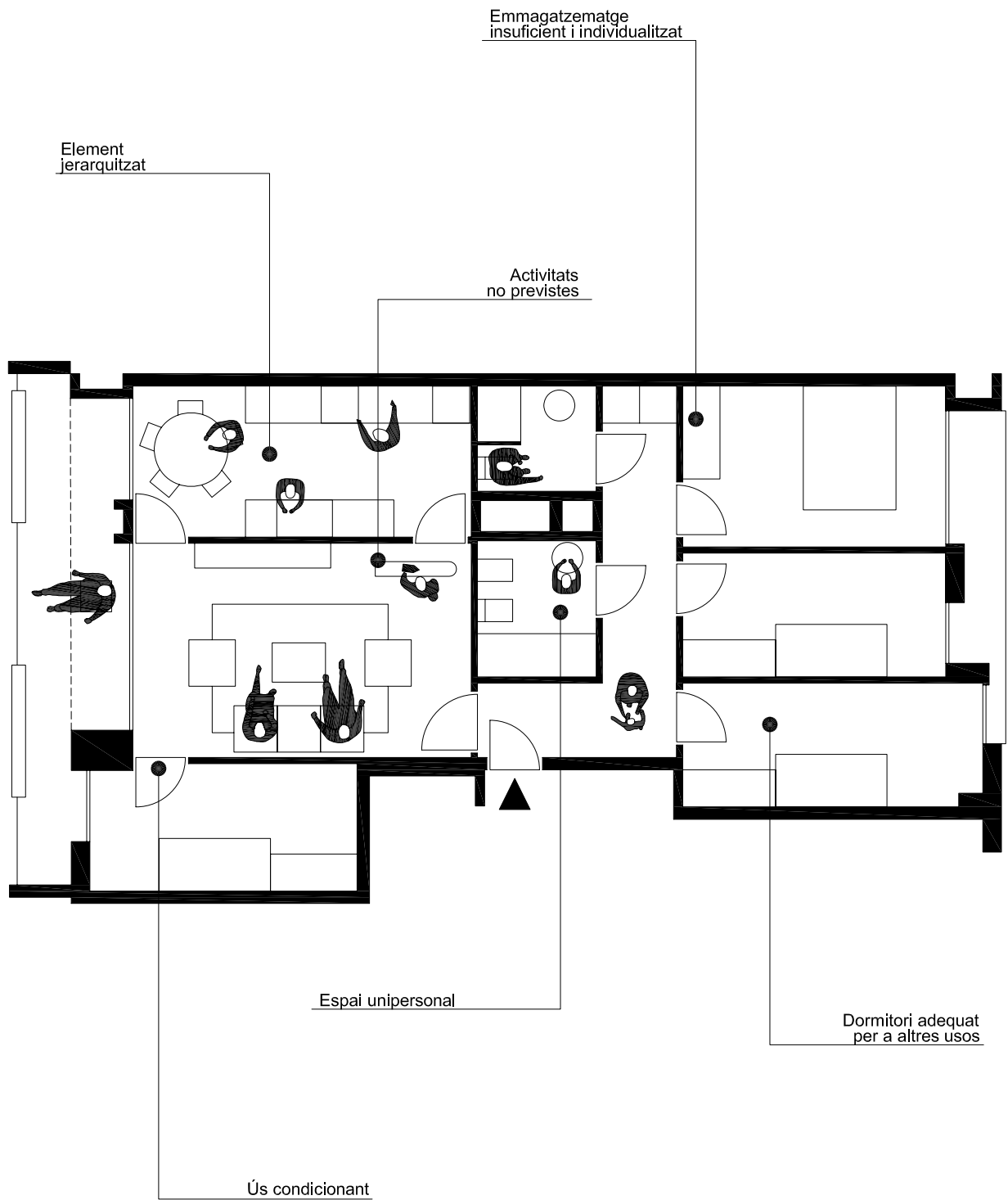
4 Espais de treball

61 habitatges per a afectats urbanístics
Arquitectes: Joan Pascual i Ramon Ausió

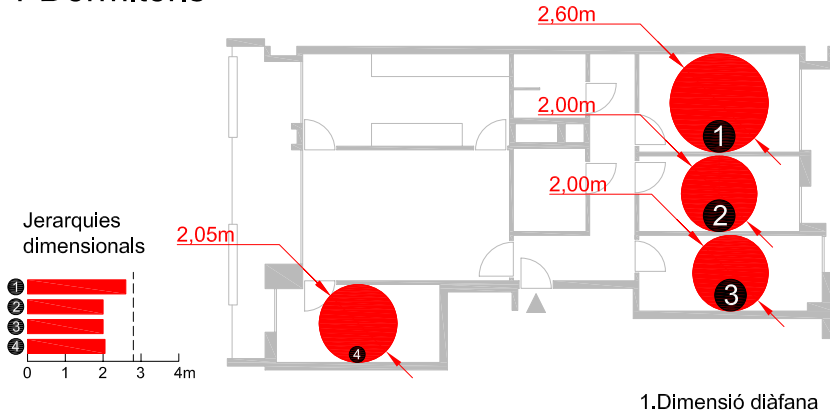
Tipologia

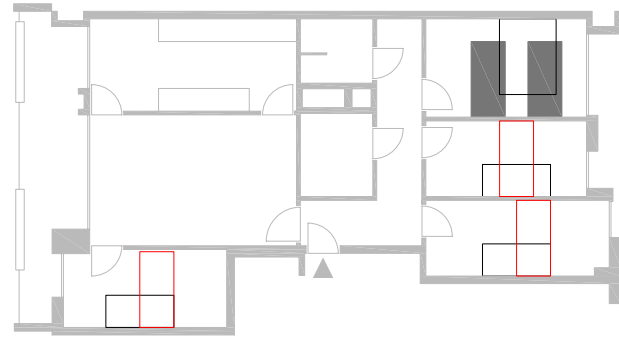
0 1 2m

Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

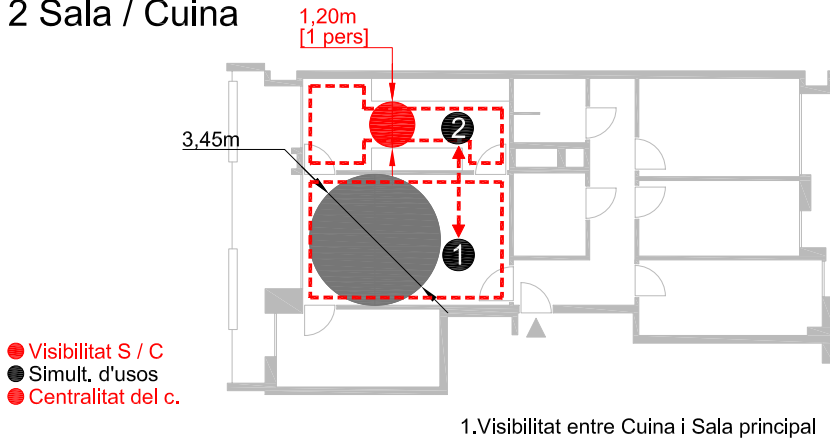

1. Dimensió diàfana

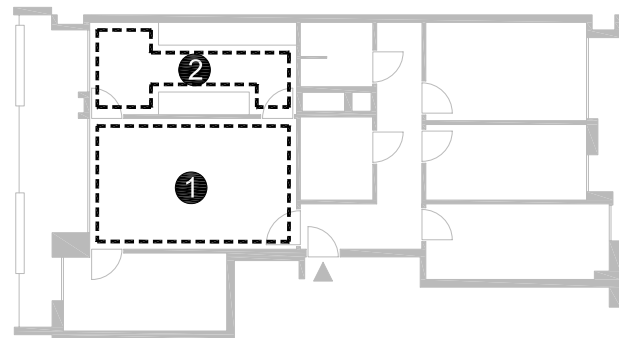

2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

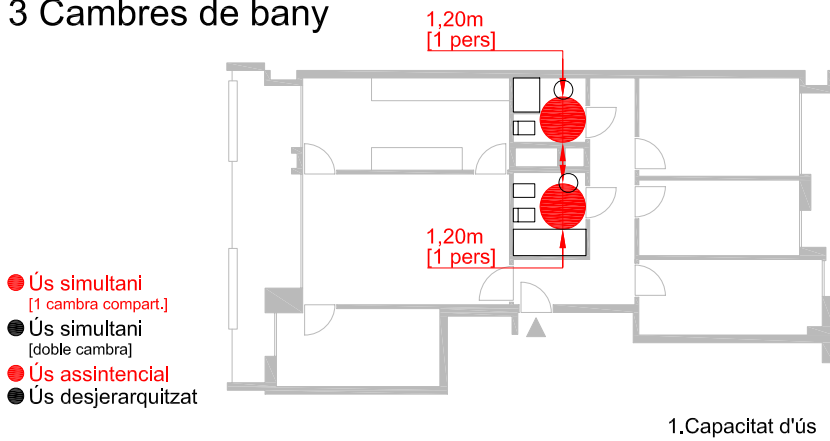

1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

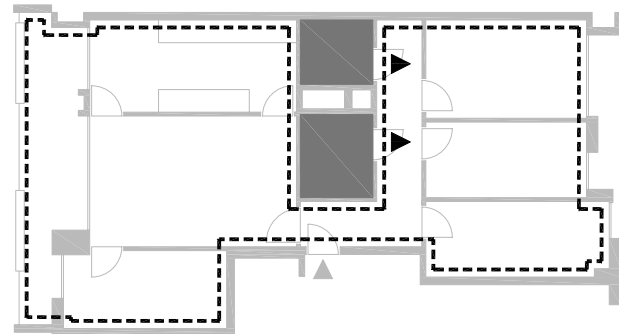

2. Utilització simultània

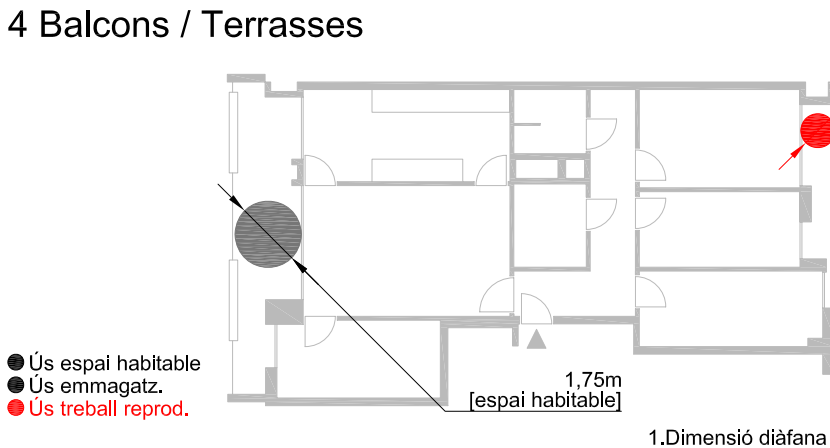
3 Cambres de bany

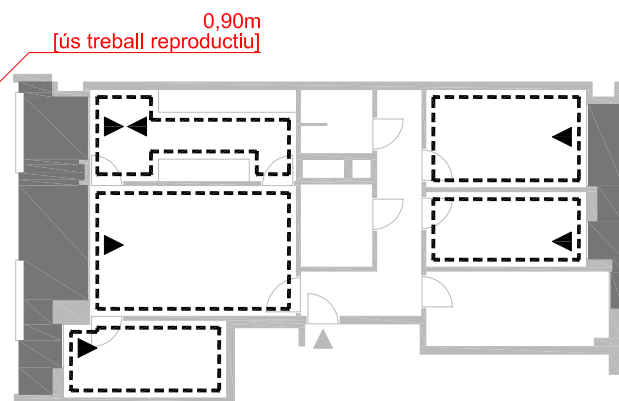
1. Capacitat d'ús

4 Balcons / Terrasses

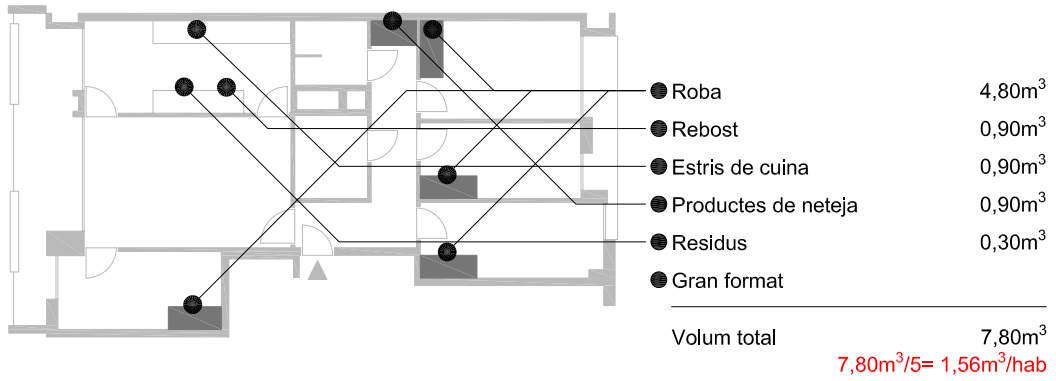
1. Dimensió diàfana

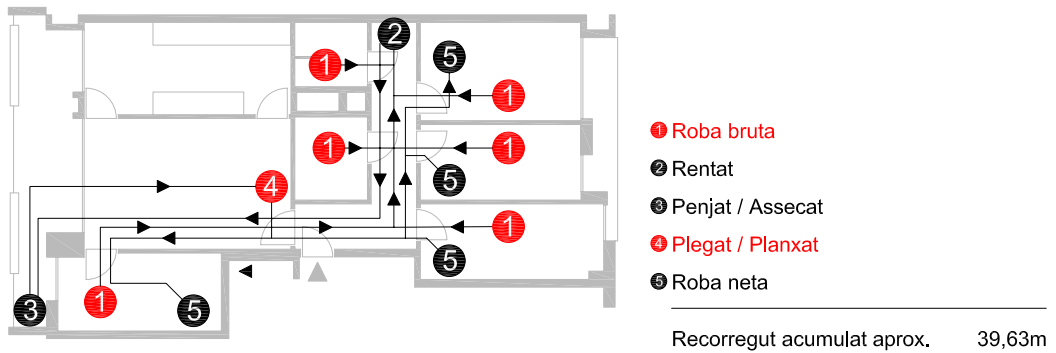
2. Àmbit d'influència

Usos quotidians

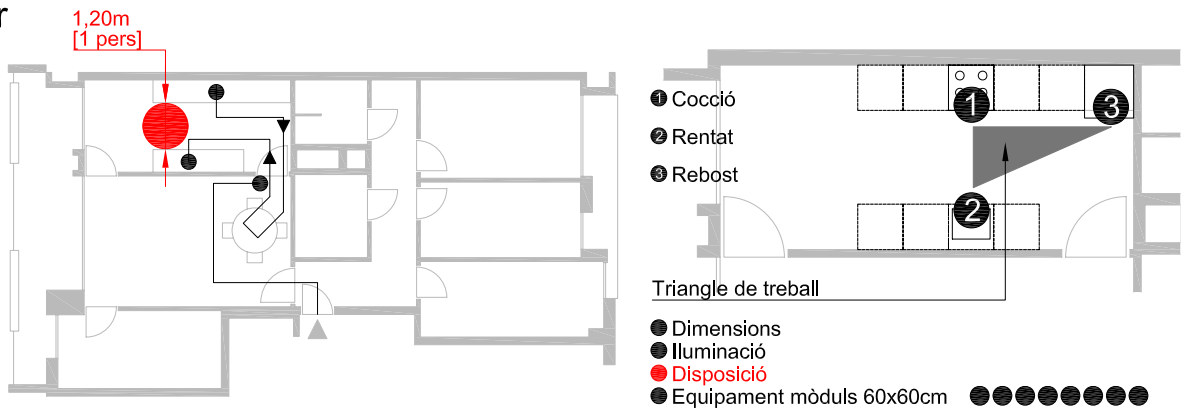
1 Emmagatzematge

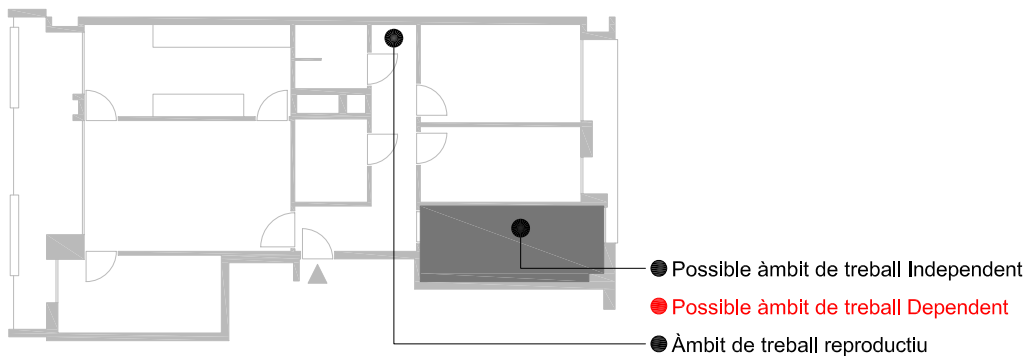
2 Cicle de la roba

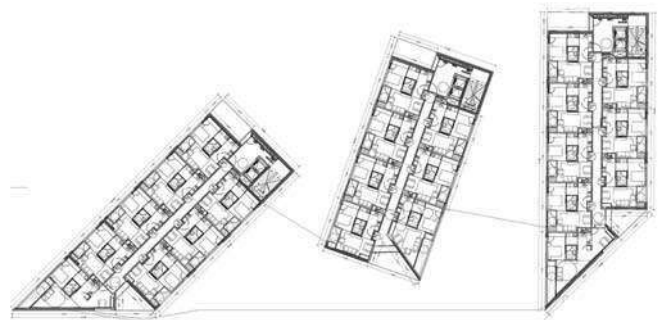
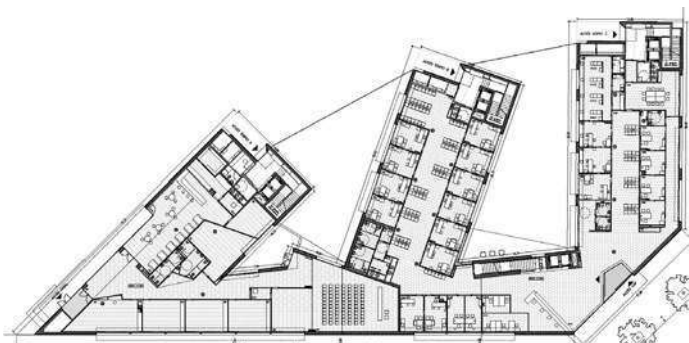
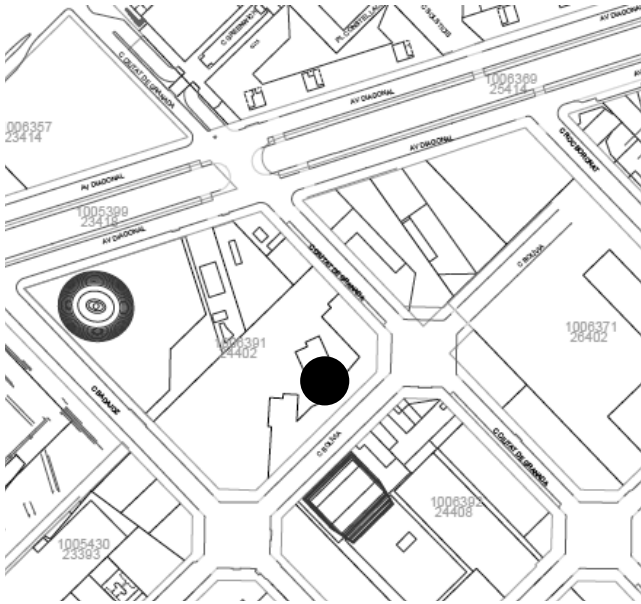
3 Eix del menjar

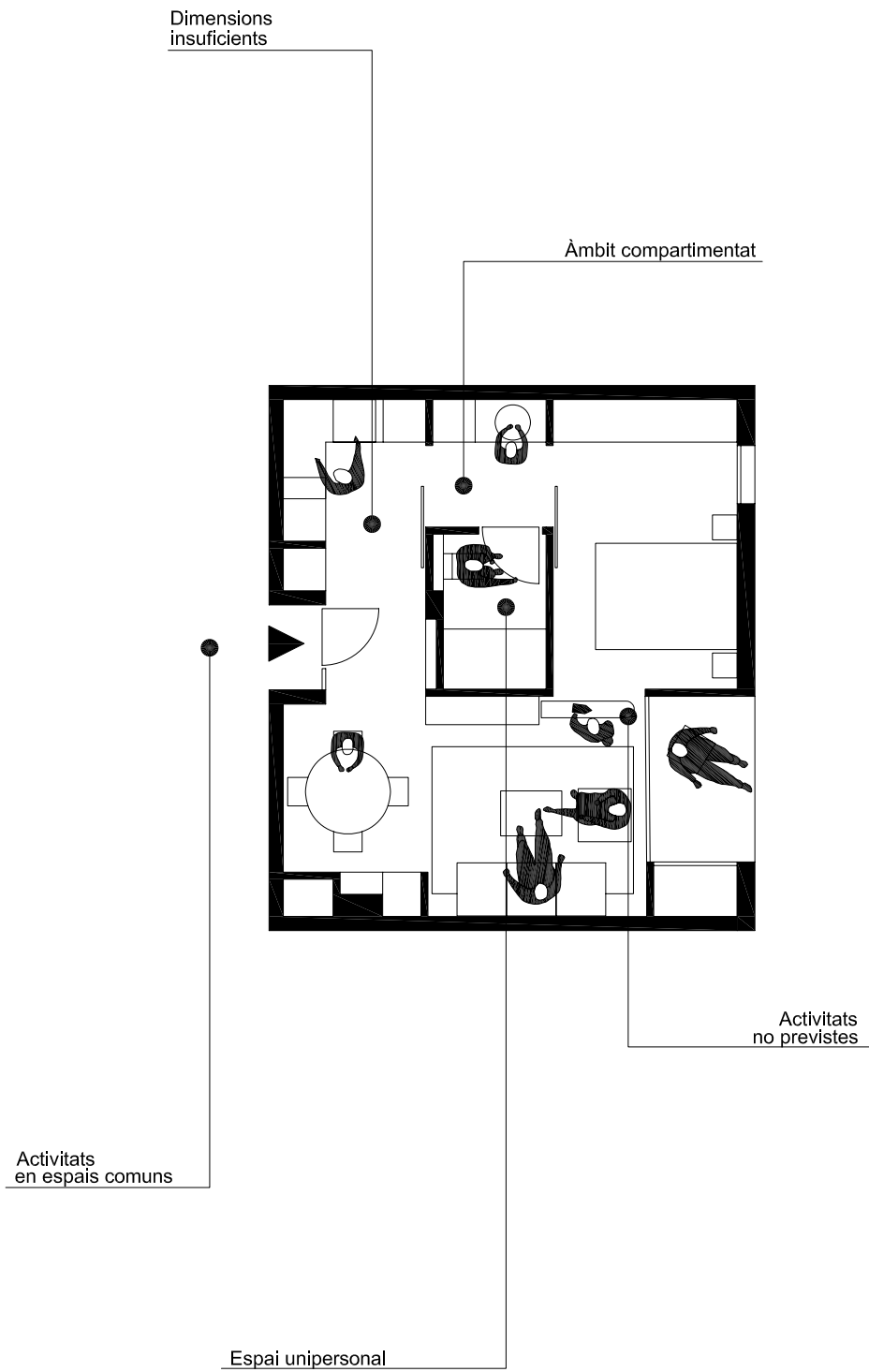
4 Espais de treball

105 habitatges dotacionals per a gent gran, CAP, Centre de Salut Mental i Casal per a Gent Gran
Arquitectes: Esteve Bonell, Josep M. Gil, Marta Peris i José Toral

Tipologia

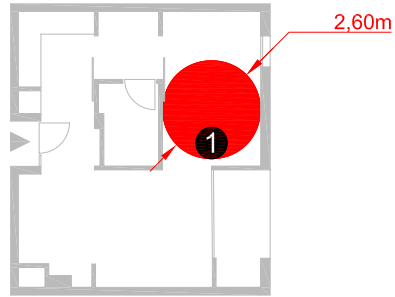
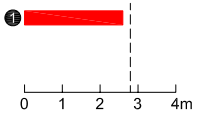

0 1 2m

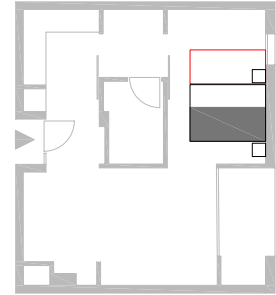
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

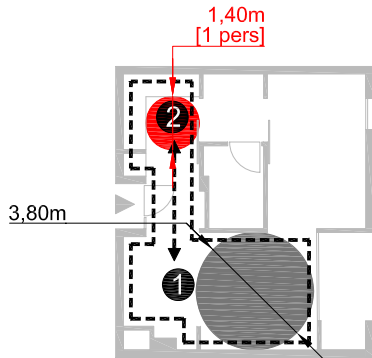

1. Dimensió diàfana

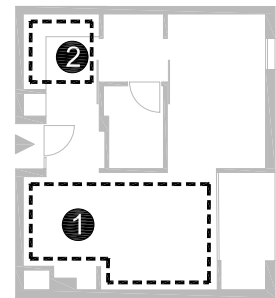
2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

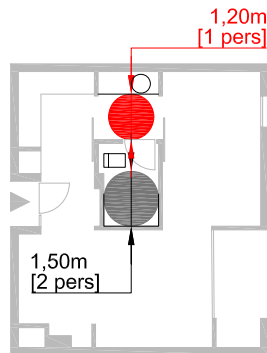
- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

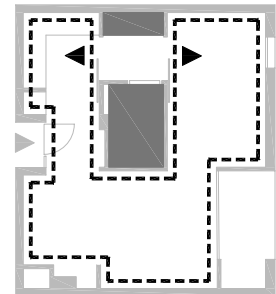
2. Utilització simultània

3 Cambres de bany

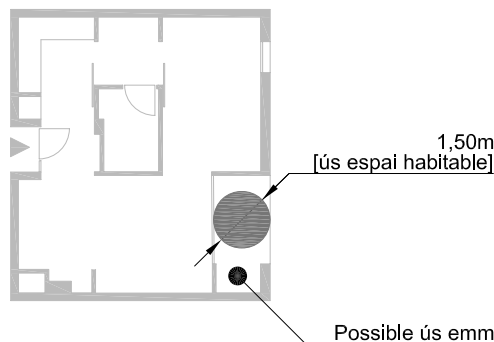
- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

1. Capacitat d'ús

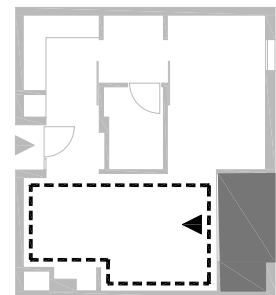
2. Restriccions d'ús

4 Balcons / Terrasses

- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

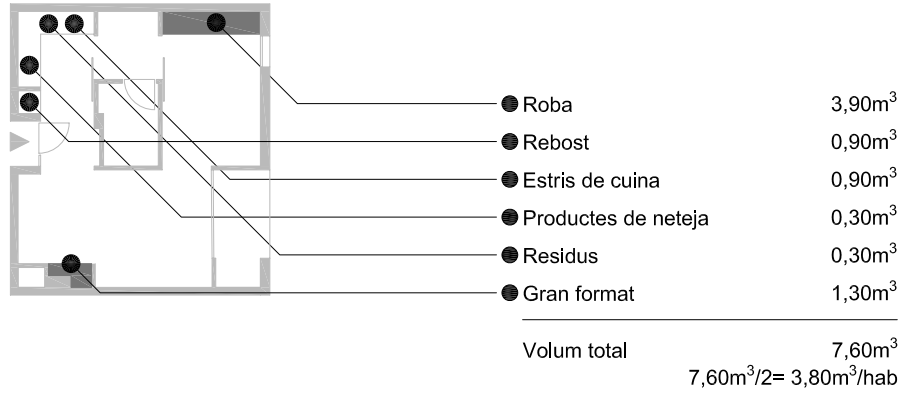
1. Dimensió diàfana

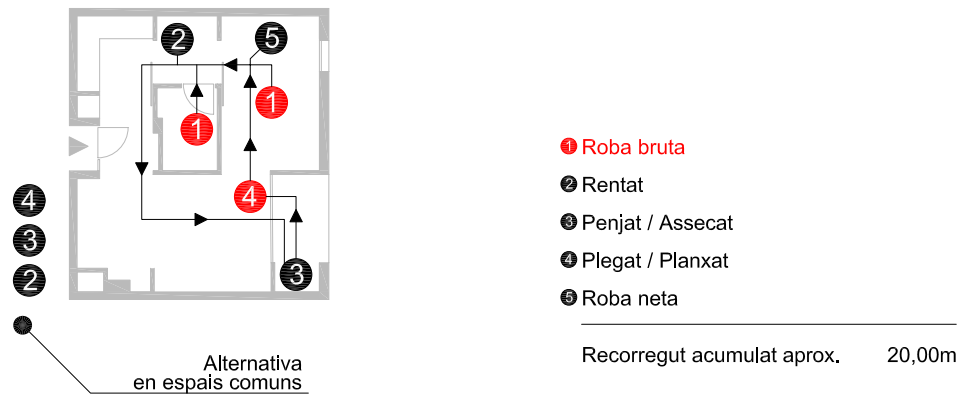
2. Àmbit d'influència

Usos quotidians

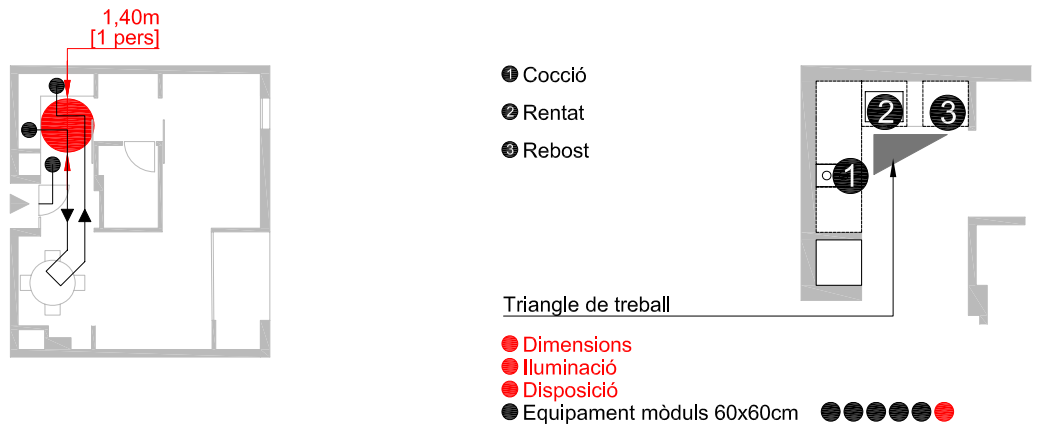
1 Emmagatzematge

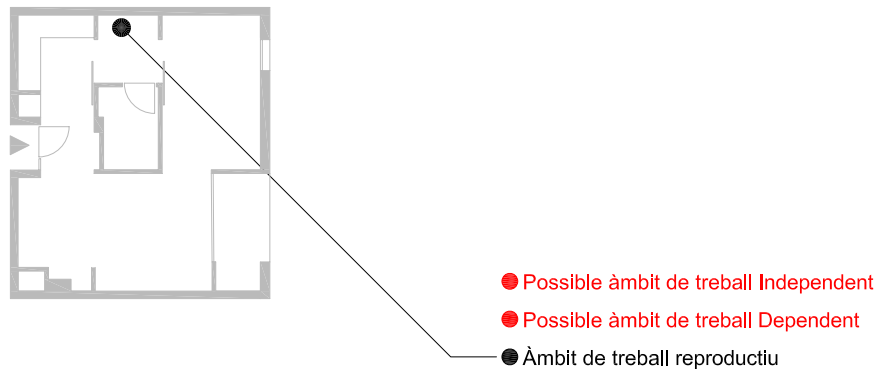
2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

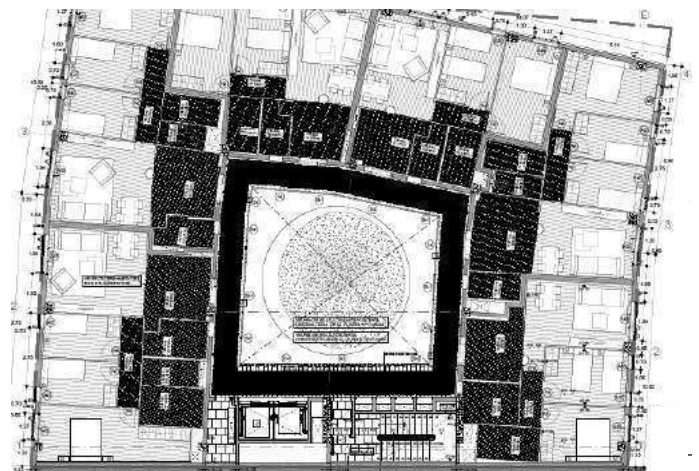
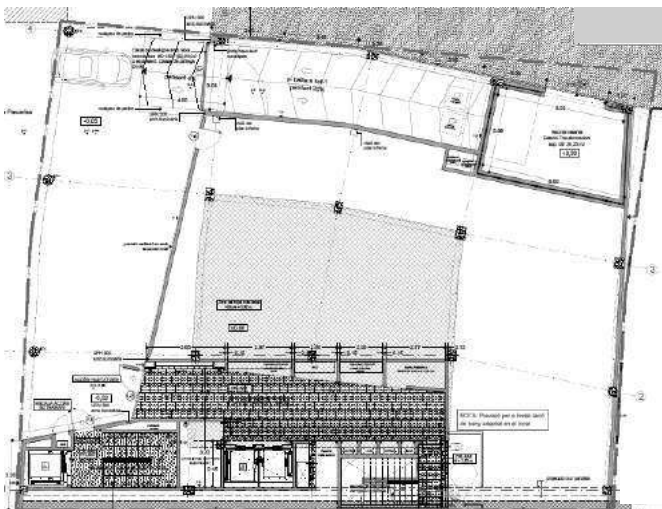
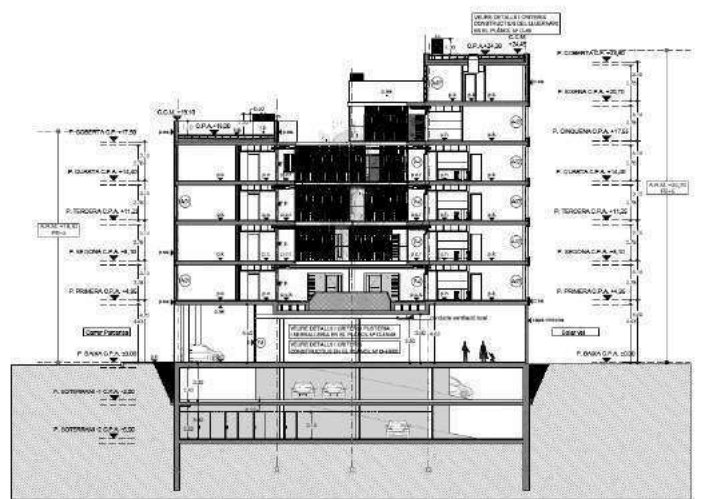
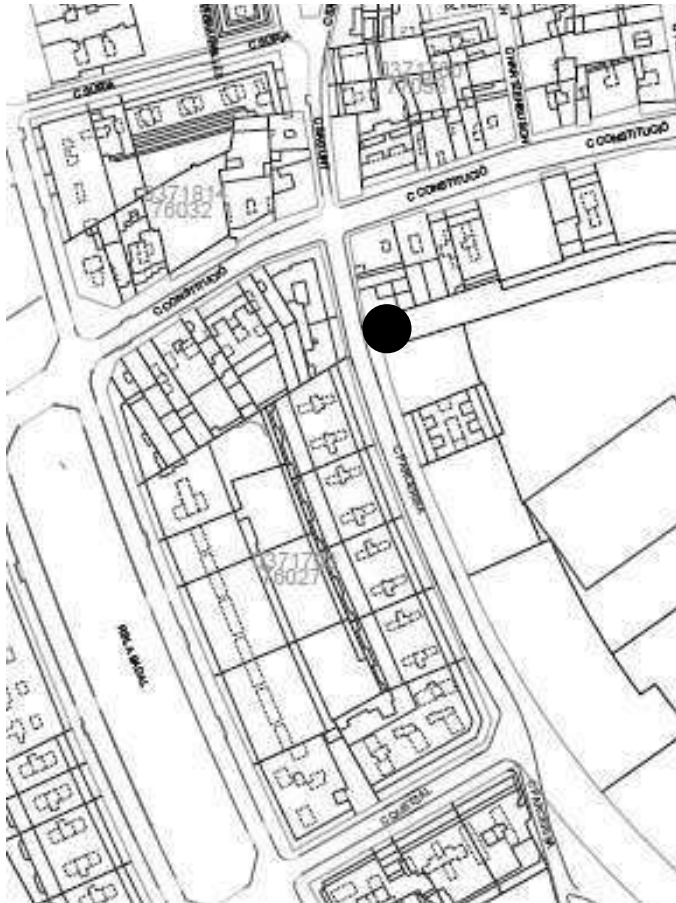
4 Espais de treball

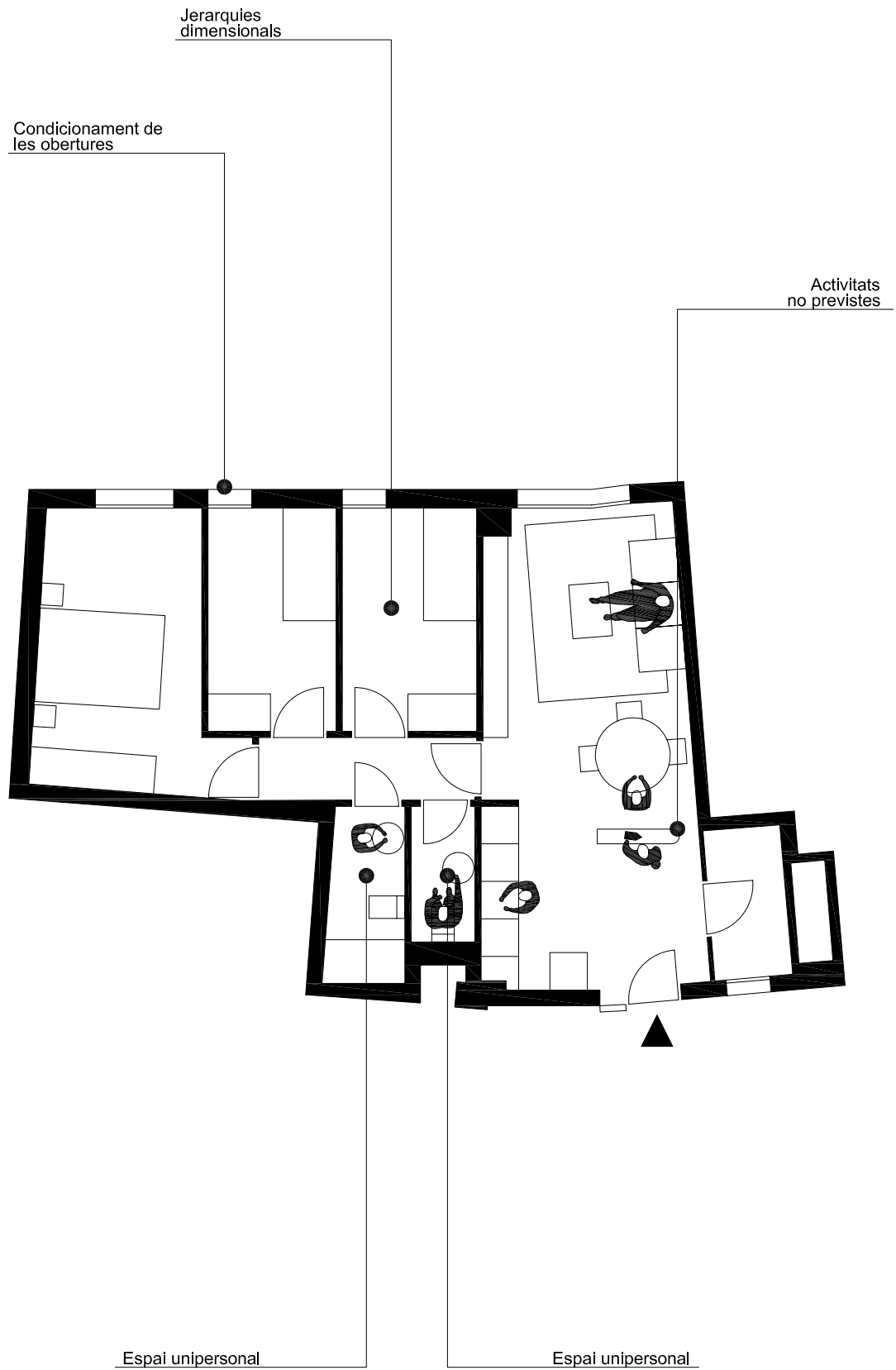
Can Batlló UP8 - c. Parcerisas, 6

06

26 habitatges per a afectats urbanístics
Arquitectes: Miquel Espinet, Toni Ubach i Pedro Ondoño

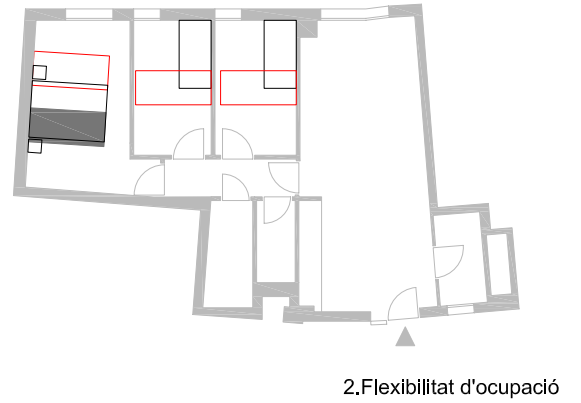
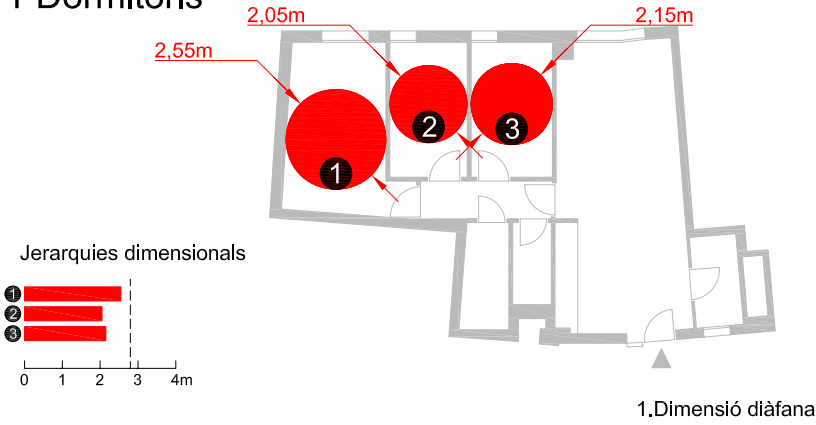
Tipologia

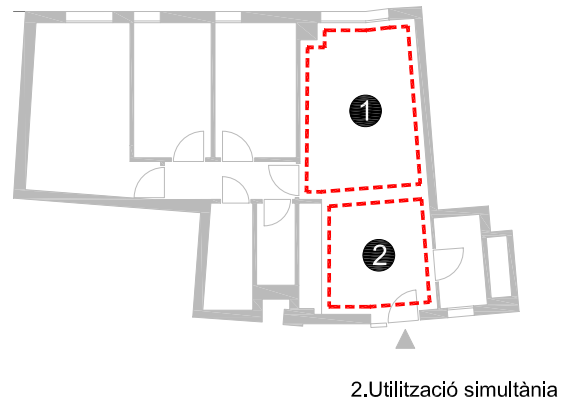
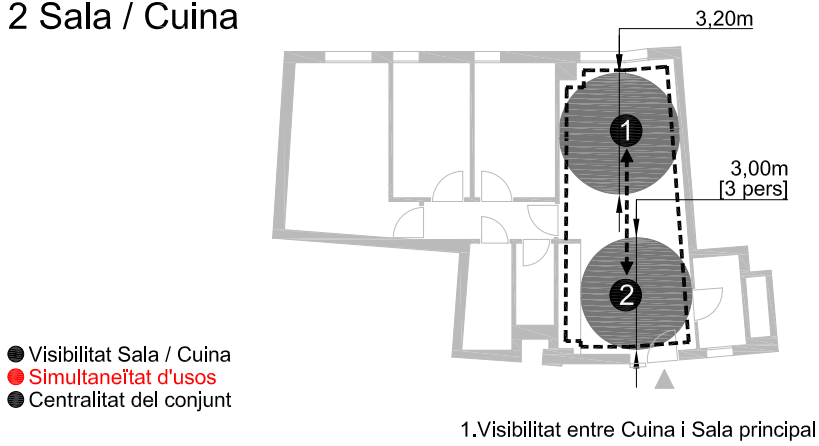
0 1 2m

Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

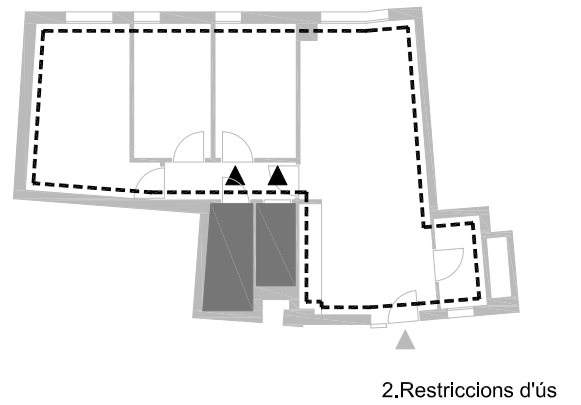
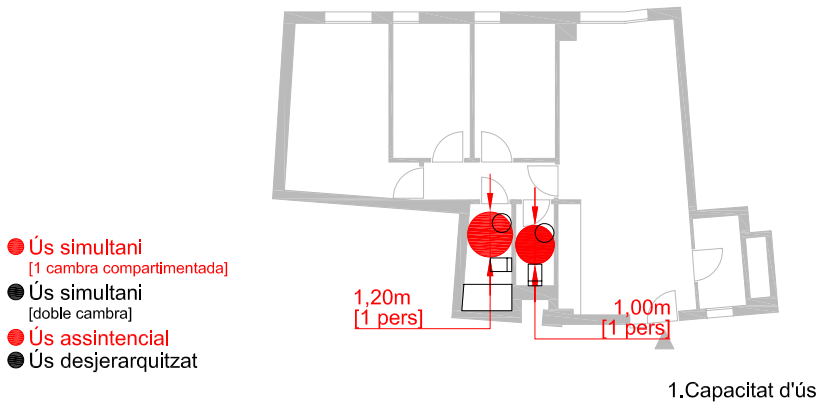

2 Sala / Cuina

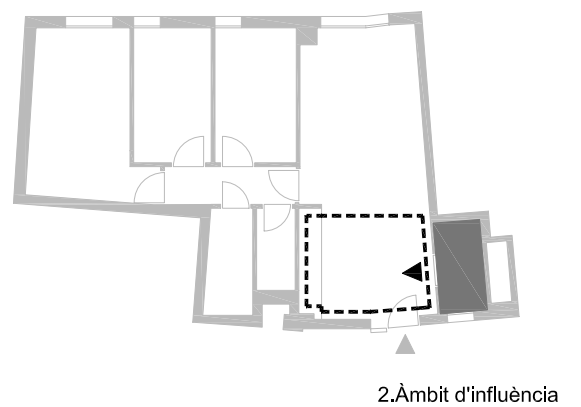
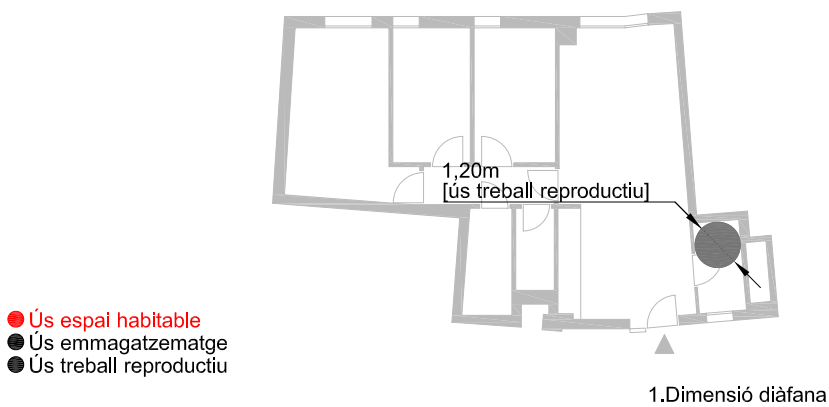

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

3 Cambres de bany

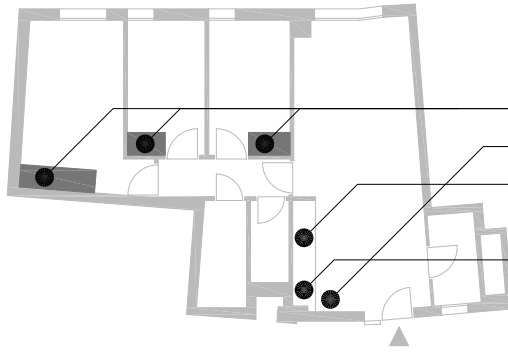
4 Balcons / Terrasses

- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

Usos quotidians

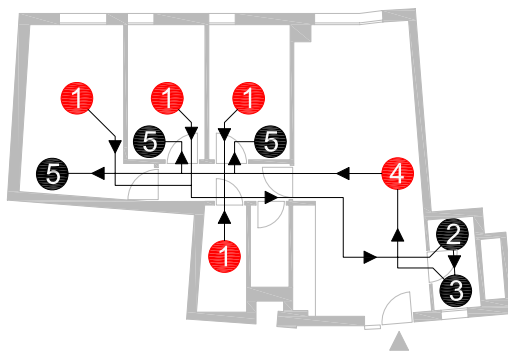
1 Emmagatzematge

● Roba	6,15m ³
● Rebost	1,50m ³
● Estris de cuina	0,90m ³
● Productes de neteja	
● Residus	0,30m ³
● Gran format	

Volum total 8,85m³
 $8,85\text{m}^3/4 = 2,21\text{m}^3/\text{hab}$

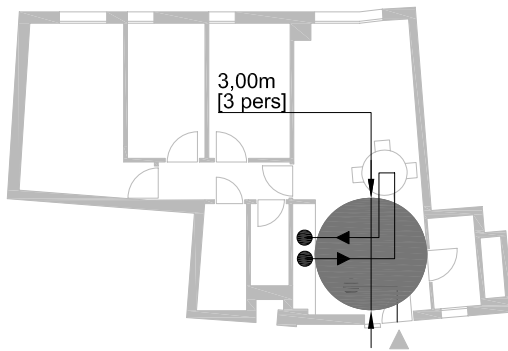
2 Cicle de la roba

- ① Roba bruta
- ② Rentat
- ③ Penjat / Assecat
- ④ Plegat / Planxat
- ⑤ Roba neta

Recorregut acumulat aprox. 26,28m

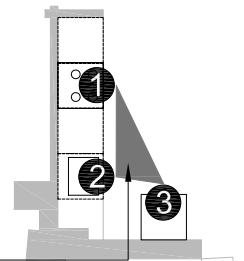
3 Eix del menjar

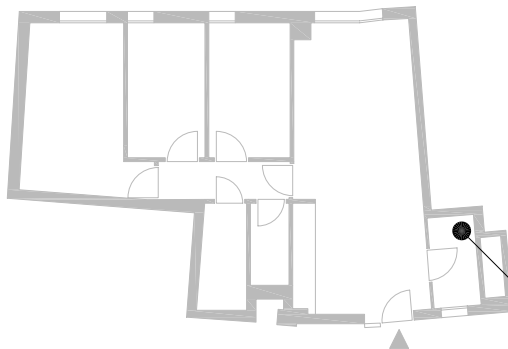
- ① Cocció
- ② Rentat
- ③ Rebost

Triangle de treball

- Dimensions
- Il·luminació
- Disposició
- Equipament mòduls 60x60cm

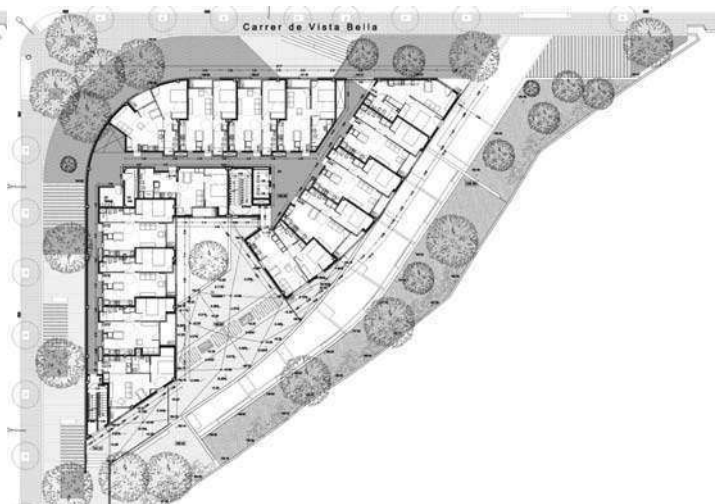
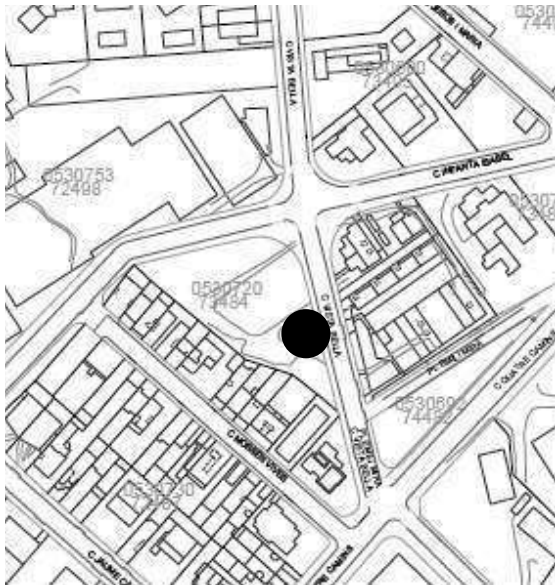

4 Espais de treball

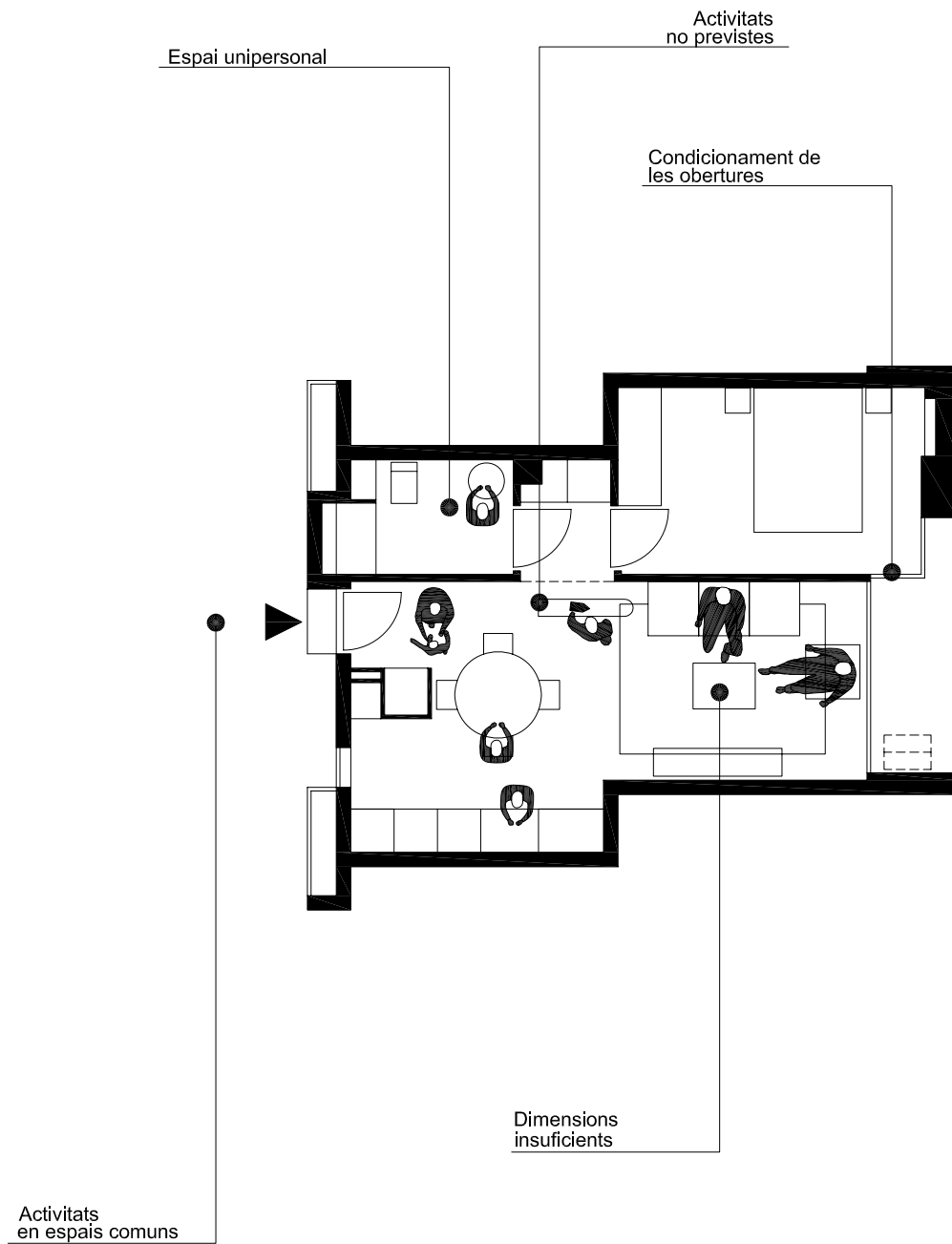

- Possible àmbit de treball Independent
- Possible àmbit de treball Dependent
- Àmbit de treball reproductiu

44 habitatges dotacionals per a gent gran
Arquitectes: Pere Joan Ravetllat i Carme Ribas

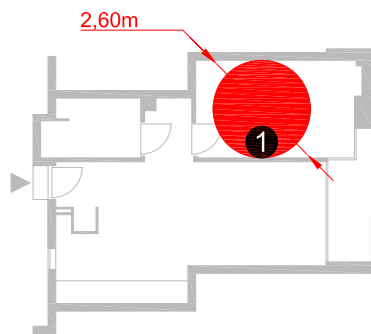
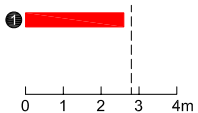
Tipologia

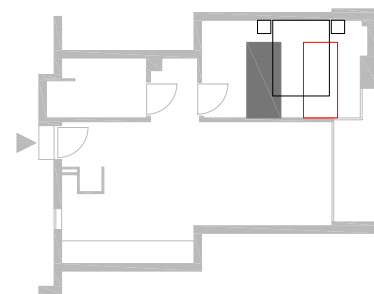
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

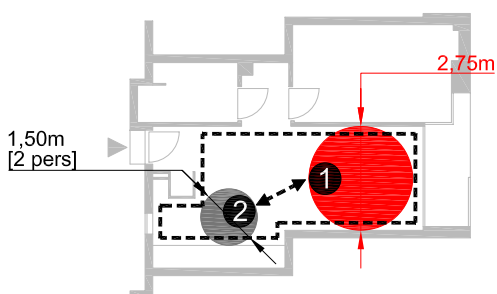

1. Dimensió diàfana

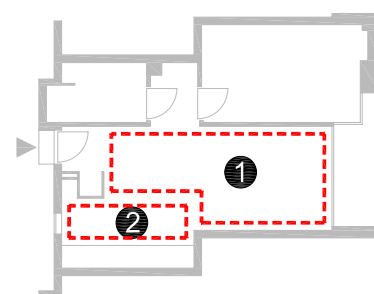

2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

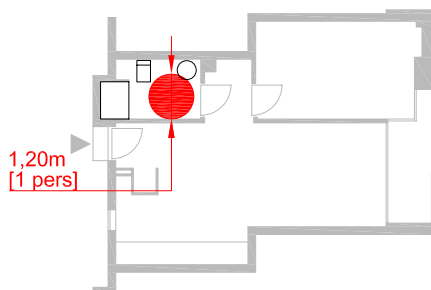
1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

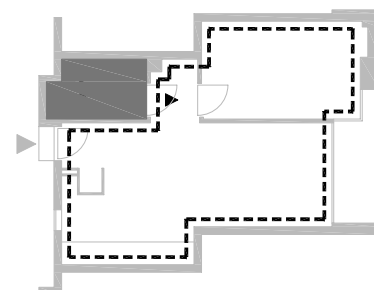
2. Utilització simultània

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

3 Cambres de bany

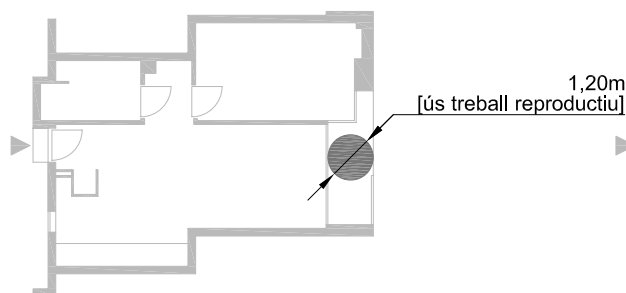
1. Capacitat d'ús

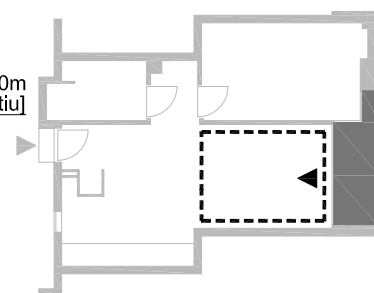
2. Restriccions d'ús

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

4 Balcons / Terrasses

1. Dimensió diàfana

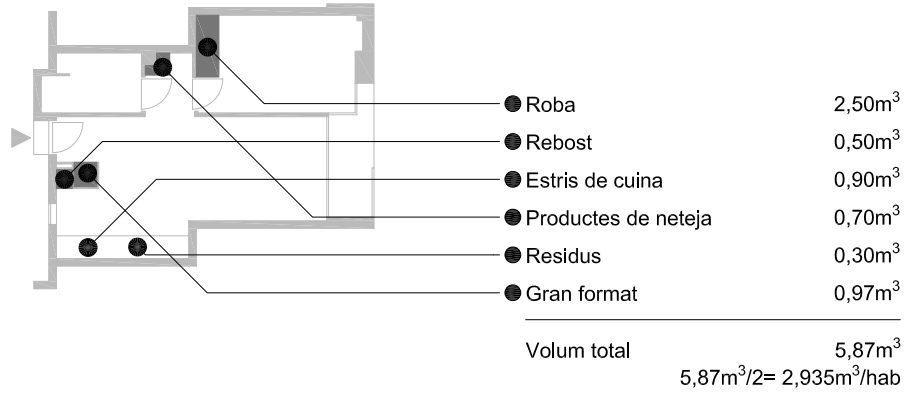

2. Àmbit d'influència

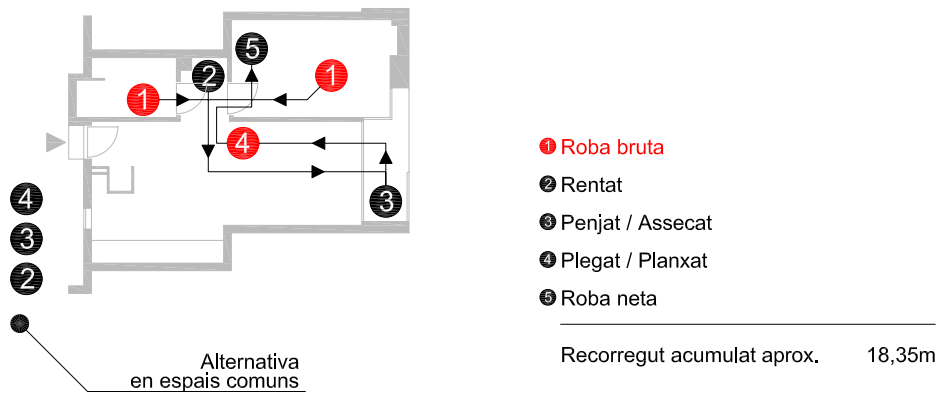
- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

Usos quotidians

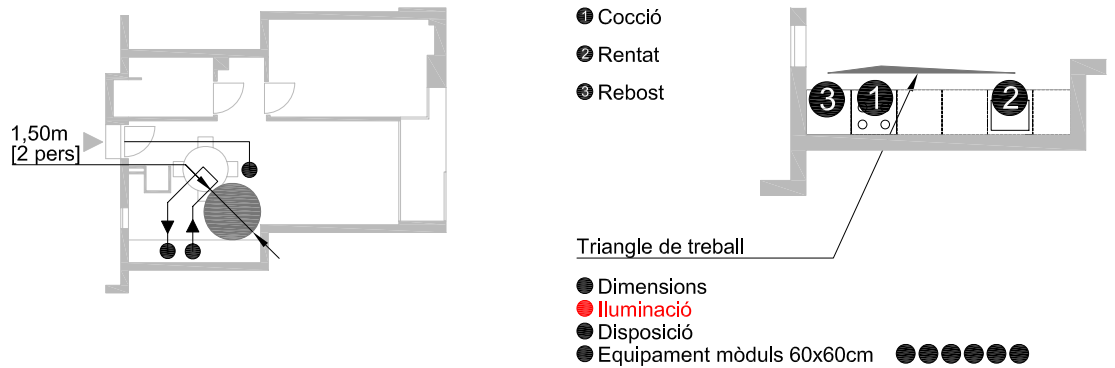
1 Emmagatzematge

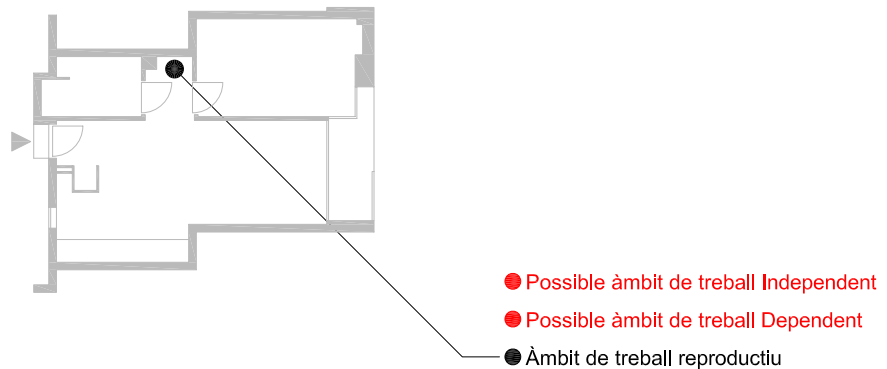
2 Cicle de la roba

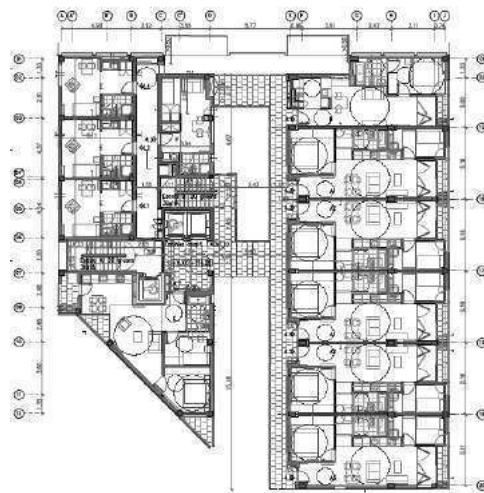
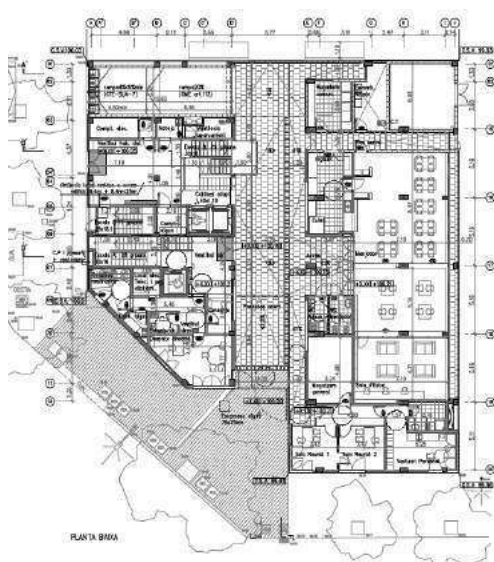
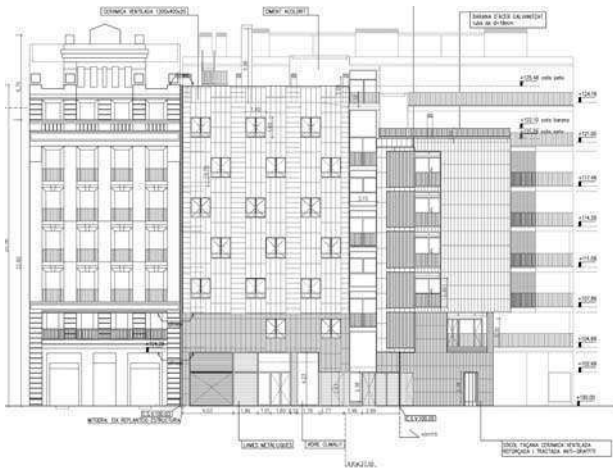
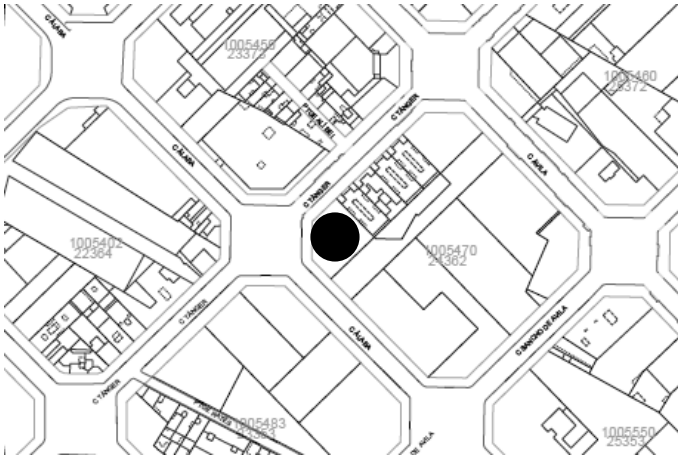
3 Eix del menjar

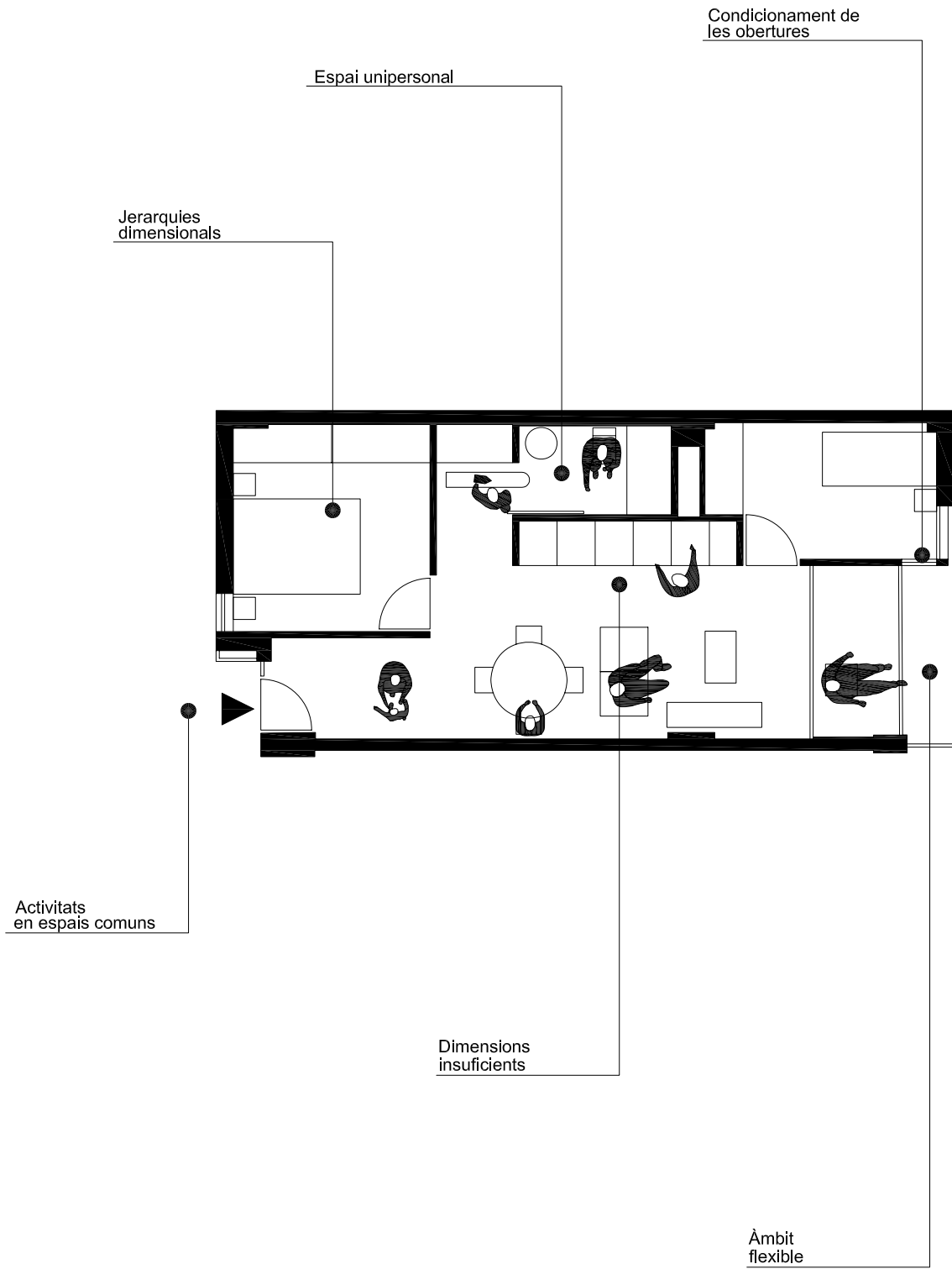
4 Espais de treball

47 habitatges dotacionals de lloguer social i 20 allotjaments
Arquitectes: Jaime Coll i Judith Leclerc

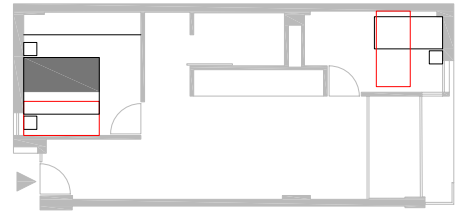
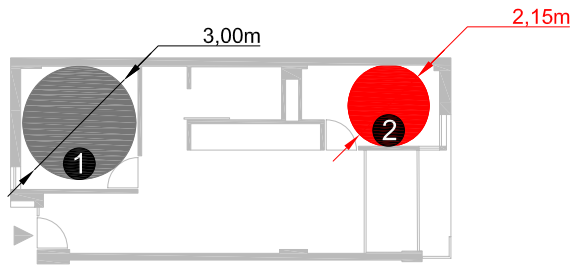
Tipologia

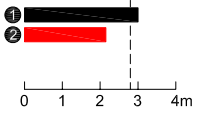
0 1 2m

Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

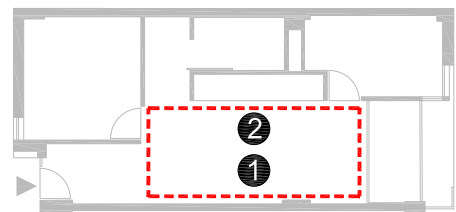
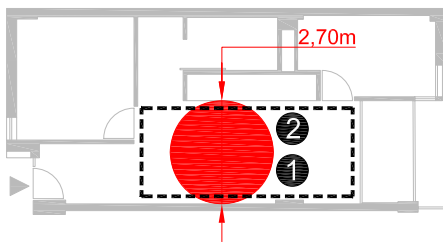
Jerarquies dimensionals

1. Dimensió diàfana

2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

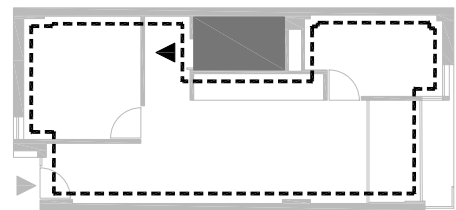
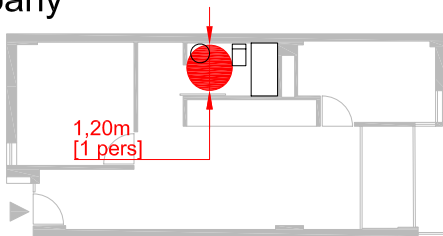

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

2. Utilització simultània

3 Cambres de bany

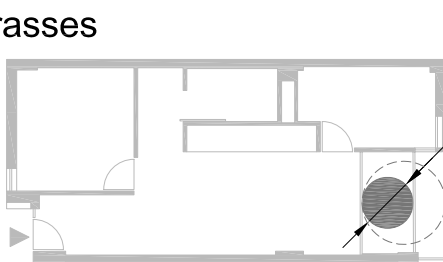

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

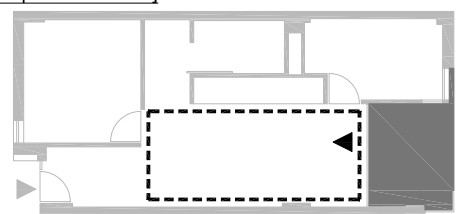
1. Capacitat d'ús

2. Restriccions d'ús

4 Balcons / Terrasses

1,35m - 2,20m
[ús espai habitable+]

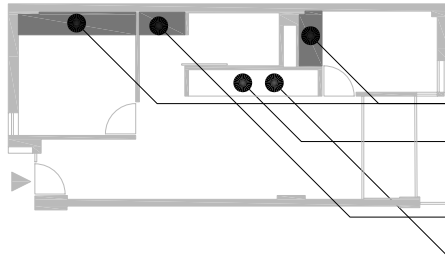
- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

1. Dimensió diàfana

2. Àmbit d'influència

Usos quotidians

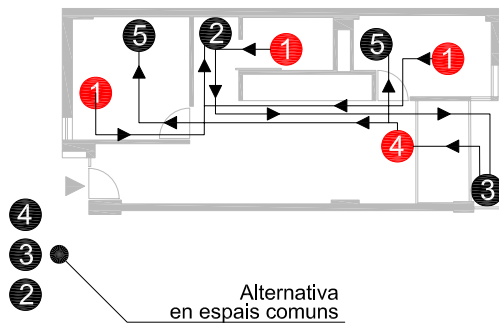
1 Emmagatzematge

● Roba	6,70m ³
● Rebost	0,90m ³
● Estris de cuina	
● Productes de neteja	1,80m ³
● Residus	0,30m ³
● Gran format	

Volum total 9,70m³
 $9,70\text{m}^3/3 = 3,23\text{m}^3/\text{hab}$

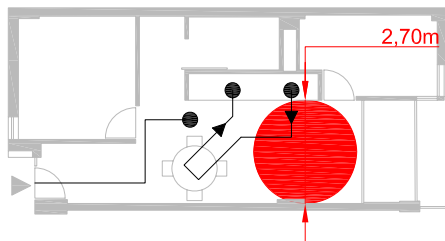
2 Cicle de la roba

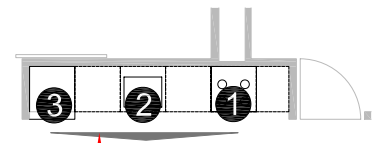
- ① Roba bruta
- ② Rentat
- ③ Penjat / Assecat
- ④ Plegat / Planxat
- ⑤ Roba neta

Recorregut acumulat aprox. 29,05m

3 Eix del menjar

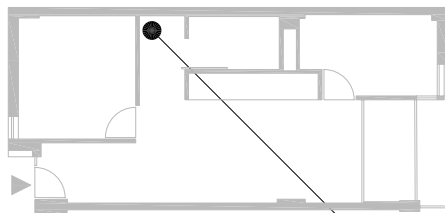
- ① Cocció
- ② Rentat
- ③ Rebost

Triangle de treball

- Dimensions
- Il·luminació
- Disposició
- Equipament mòduls 60x60cm ●●●●●●●●

4 Espais de treball

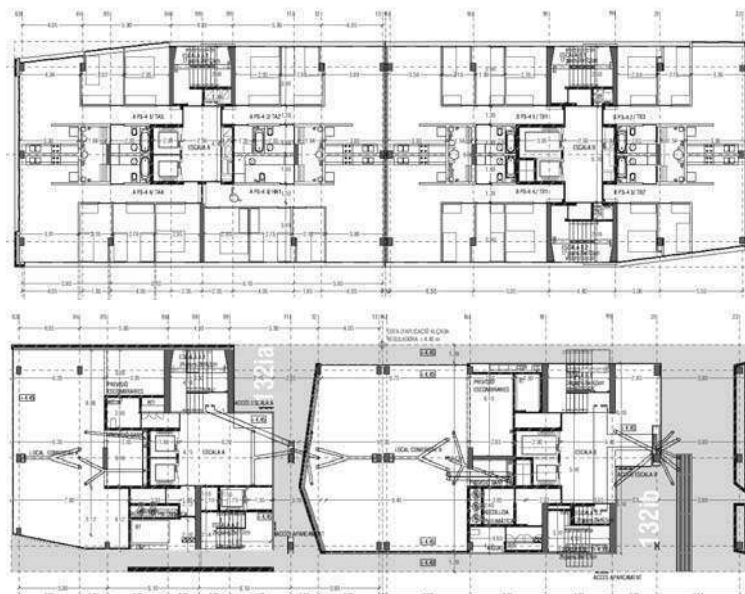
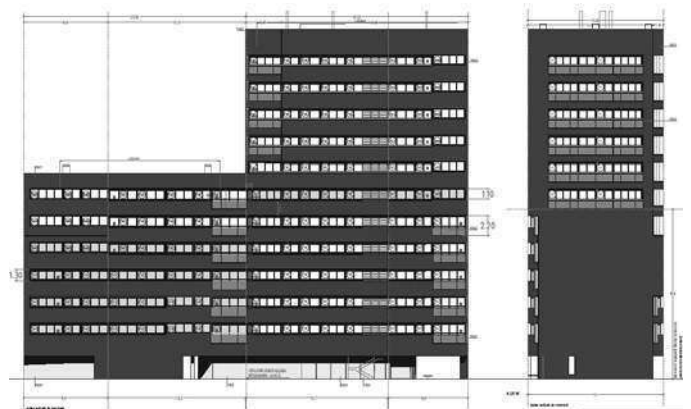
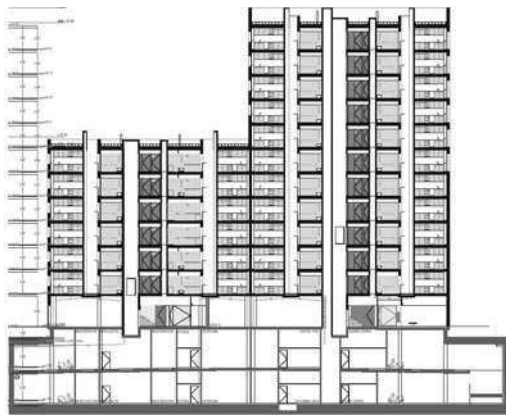
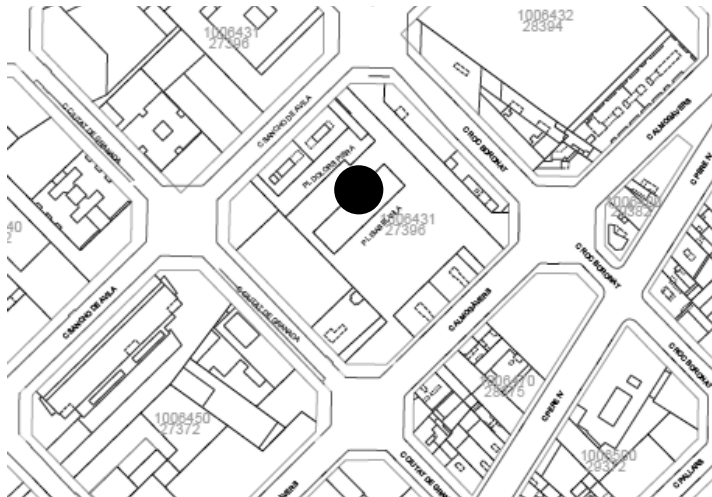

- Possible àmbit de treball Independent
- Possible àmbit de treball Dependent
- Àmbit de treball reproductiu

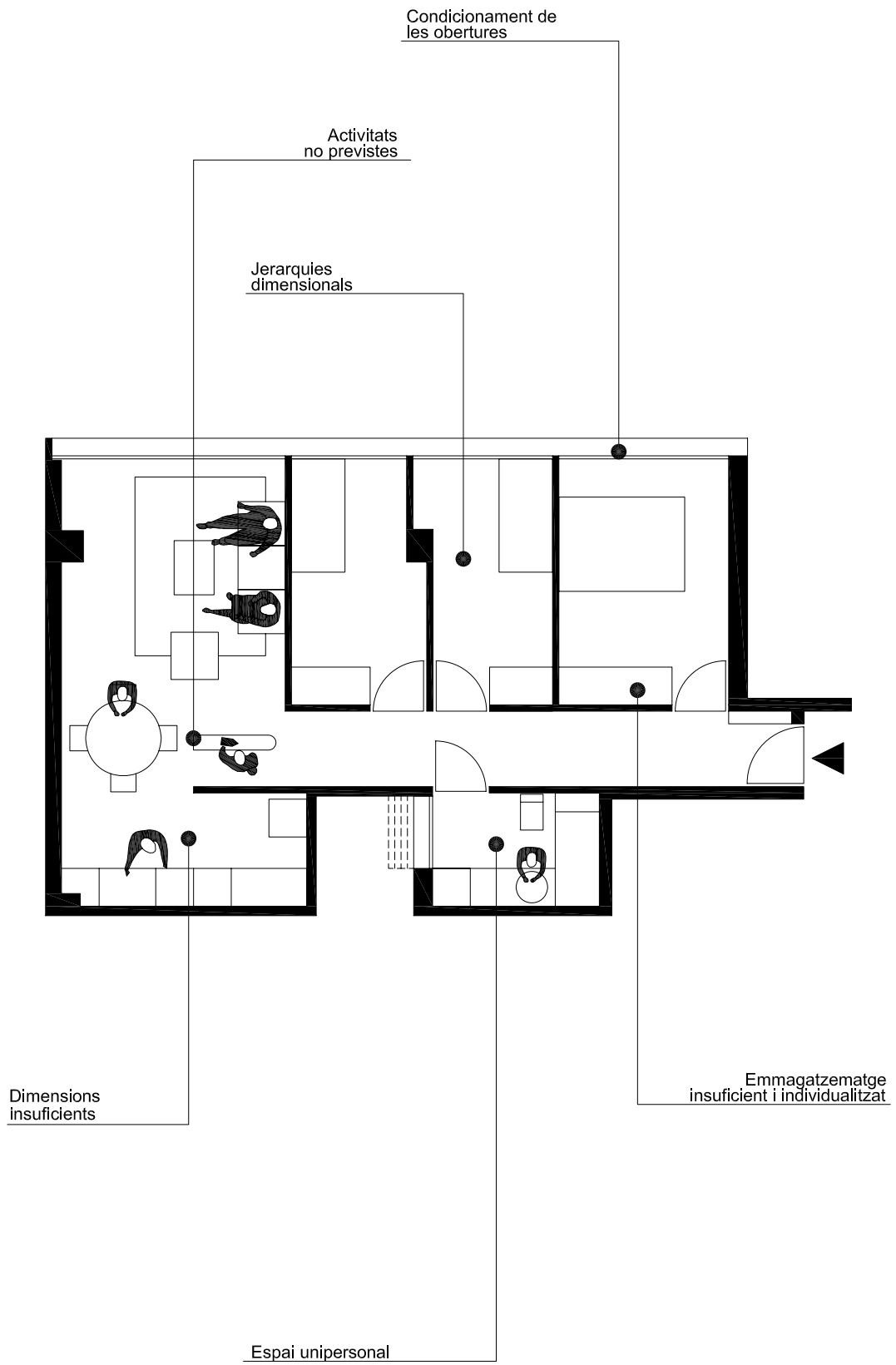
Sancho d'Avila II fase - pç. Dolors Piera, 6 i pç. Isabel Vila, 2

09

68 habitatges en dret de superfície
Arquitectes: BAAS (Jordi Badia)

Tipologia

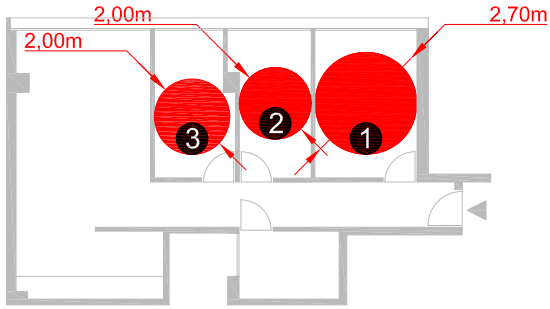
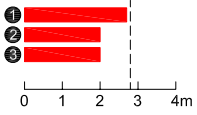

0 1 2m

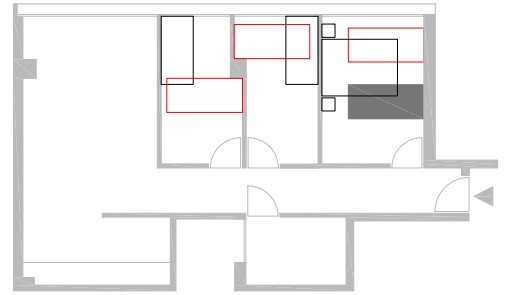
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

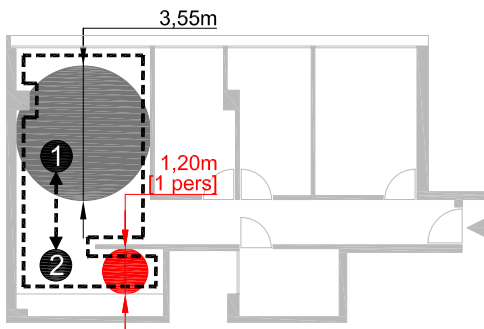

1. Dimensió diàfana

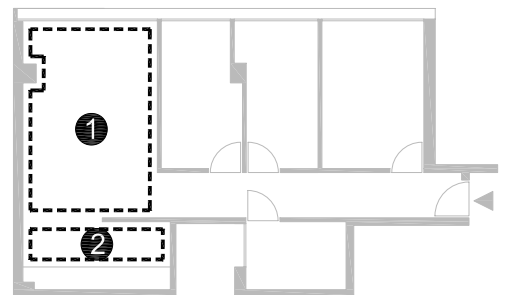

2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

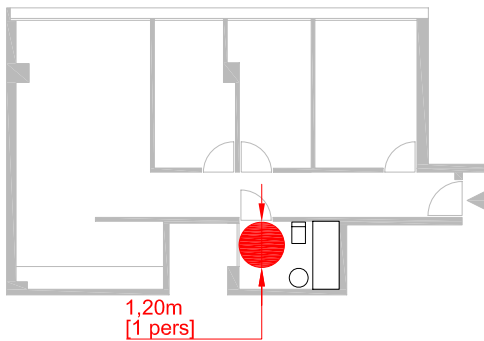
1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

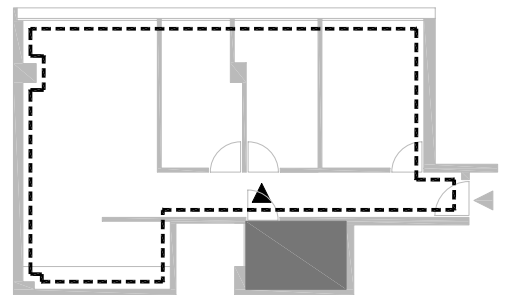
2. Utilització simultània

3 Cambres de bany

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

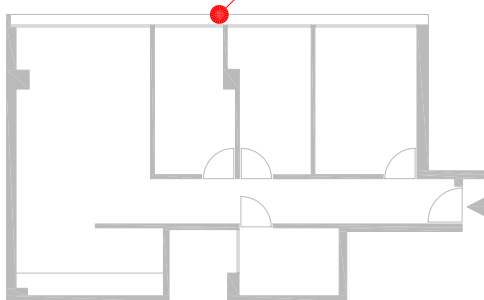
1. Capacitat d'ús

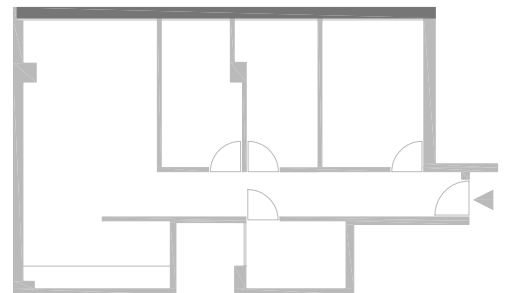
2. Restriccions d'ús

4 Balcons / Terrasses

Viculació amb l'exterior sense ús real

1. Dimensió diàfana

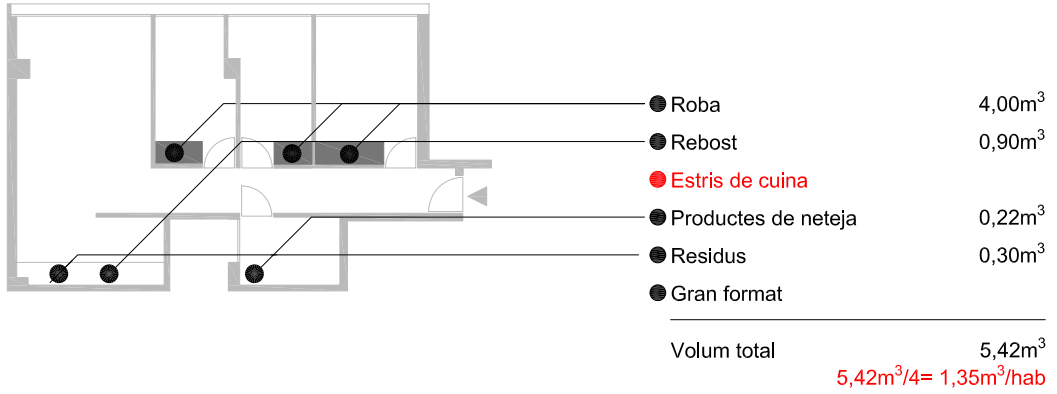

2. Àmbit d'influència

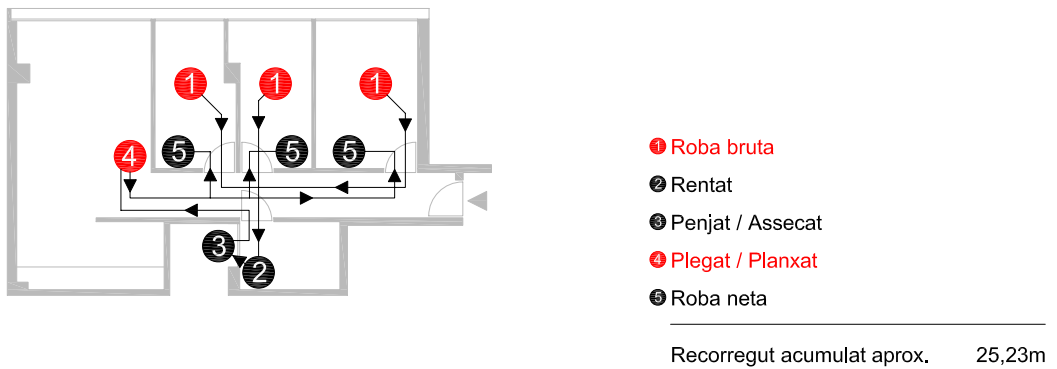
- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

Usos quotidians

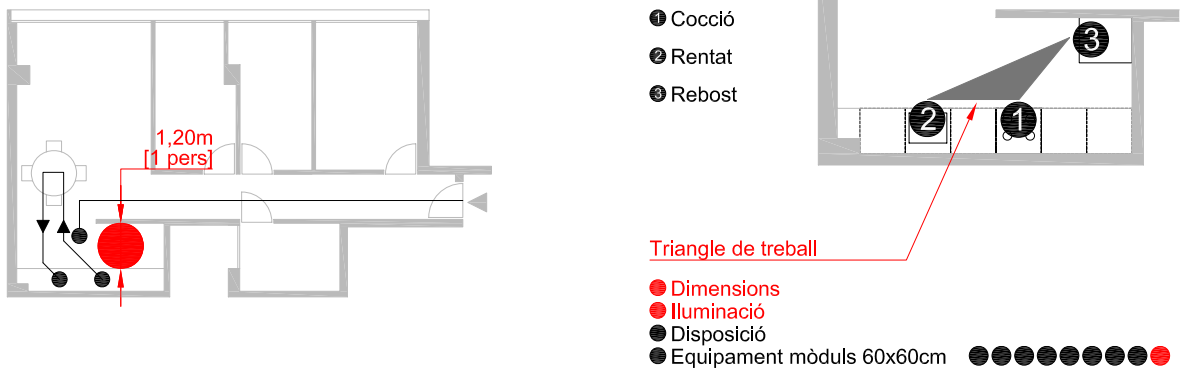
1 Emmagatzematge

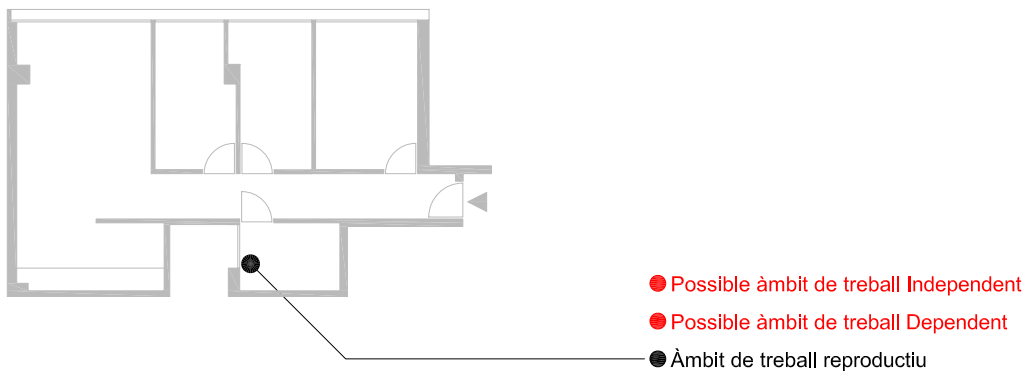
2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

4 Espais de treball

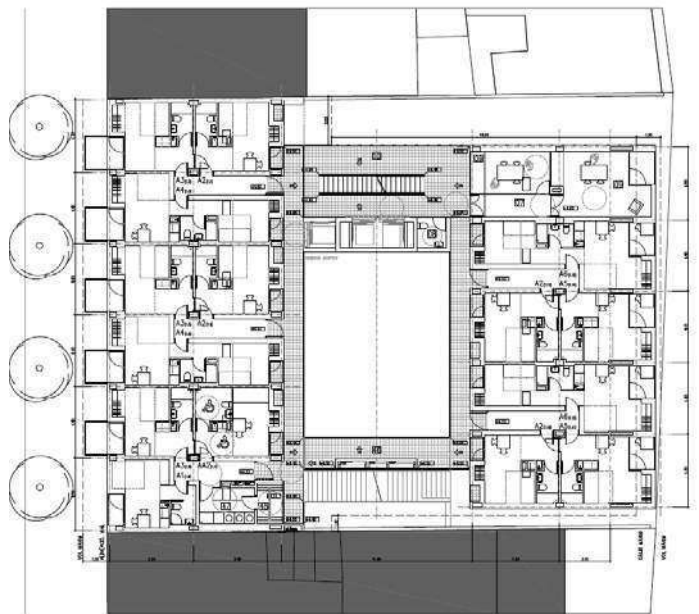
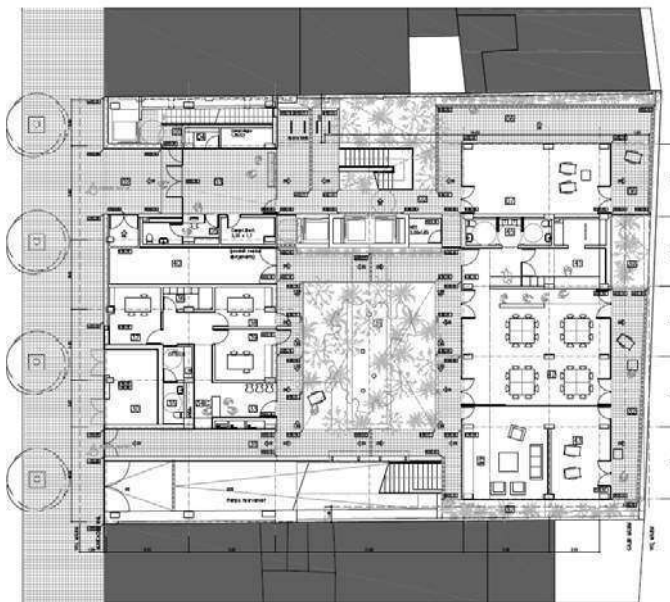
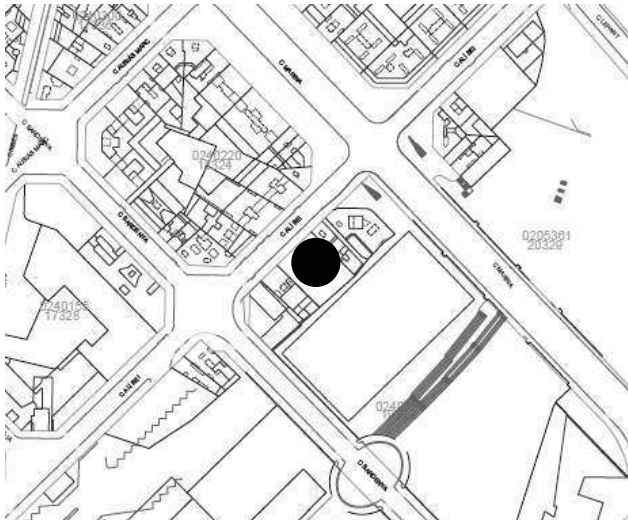

Alí Bei - c. Alí Bei, 102

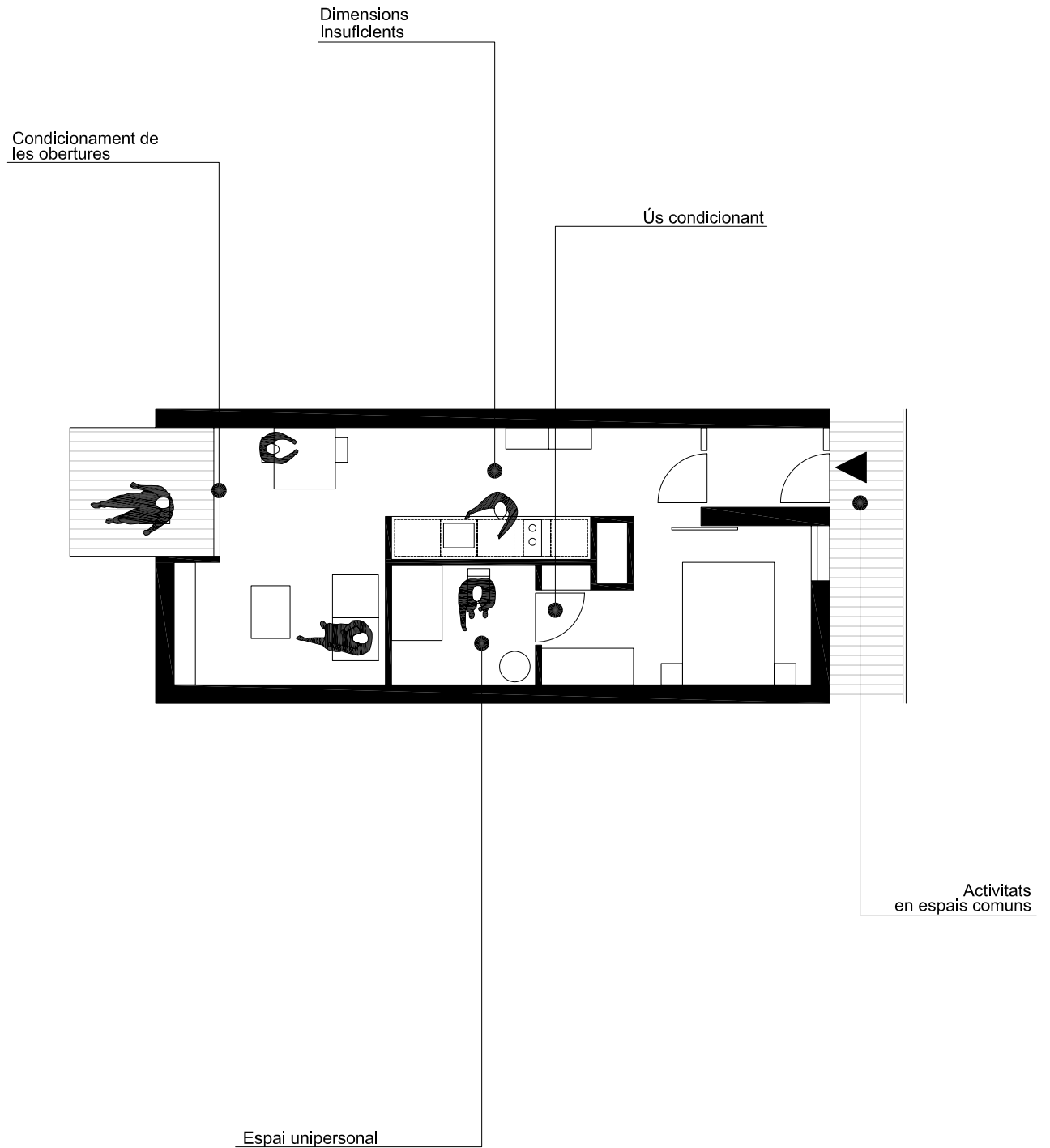
10

49 habitatges dotacionals per a gent gran i 15 allotjaments

Arquitectes: Estudio Vivas Arquitectos SCP, Pau Vidal Pont i Arquitectura Produccions SLP

Tipologia

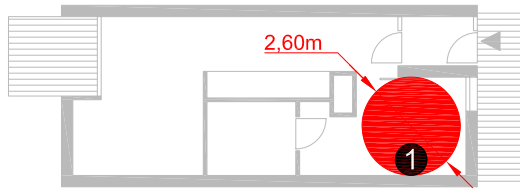
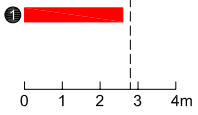

0 1 2m

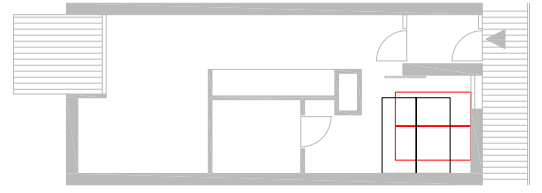
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

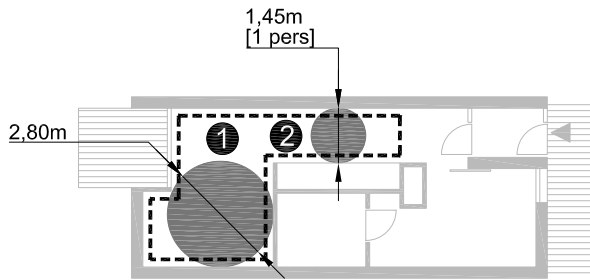

1. Dimensió diàfana

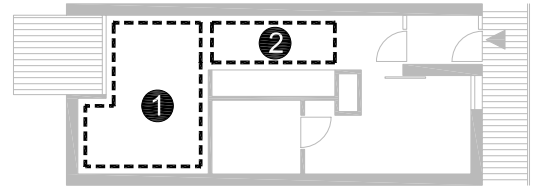

2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

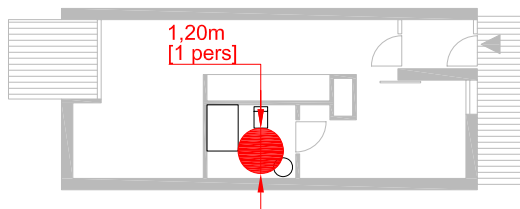
1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

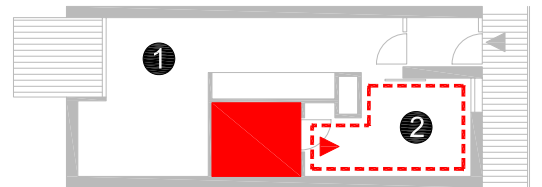
2. Utilització simultània

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

3 Cambres de bany

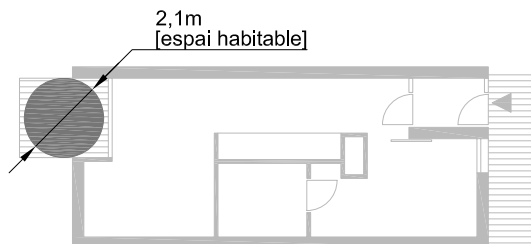
1. Capacitat d'ús

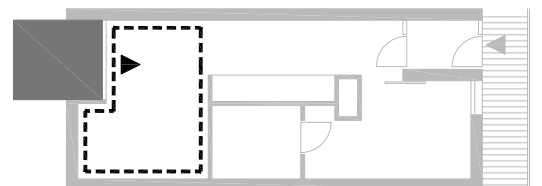
2. Restriccions d'ús

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

4 Balcons / Terrasses

1. Dimensió diàfana

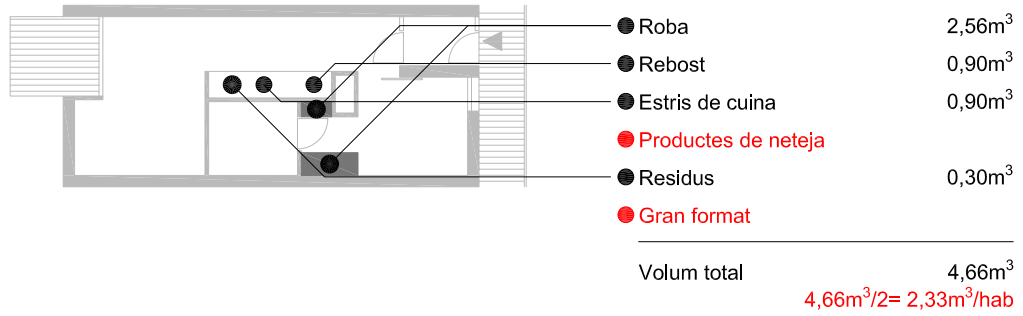

2. Àmbit d'influència

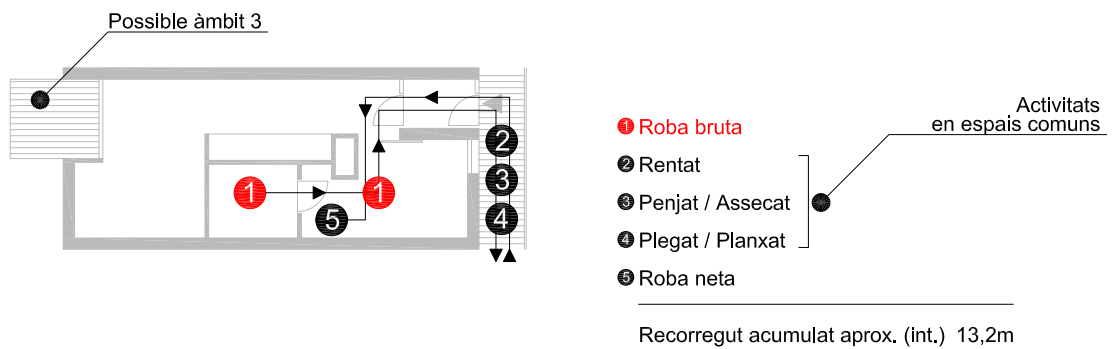
- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

Usos quotidians

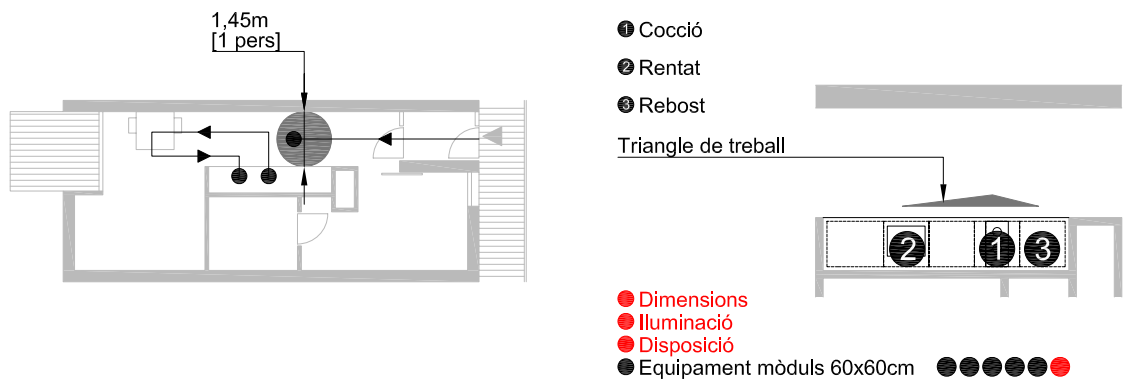
1 Emmagatzematge

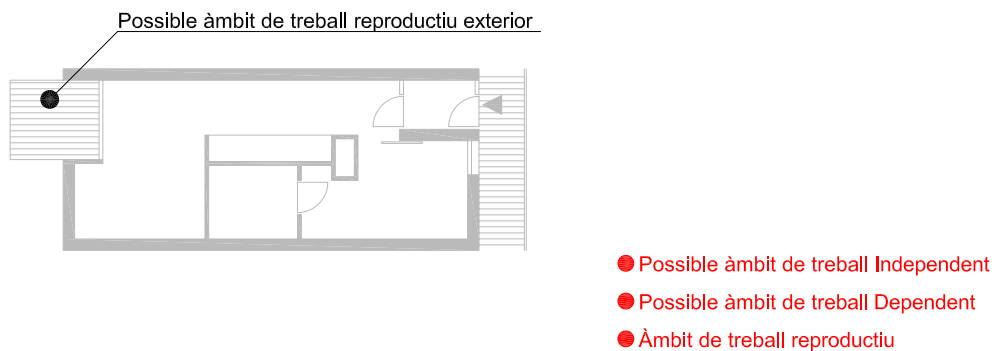
2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

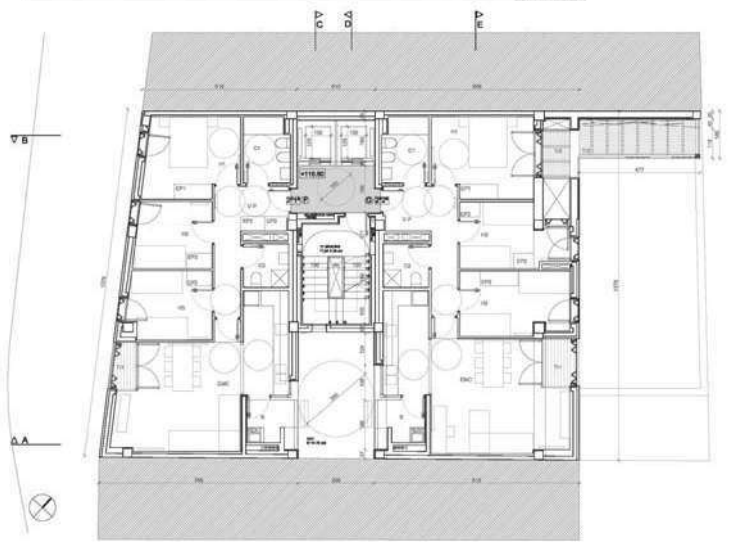
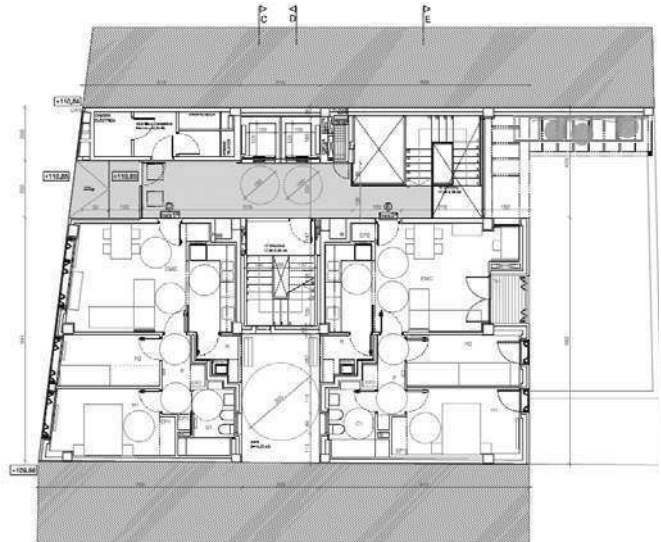
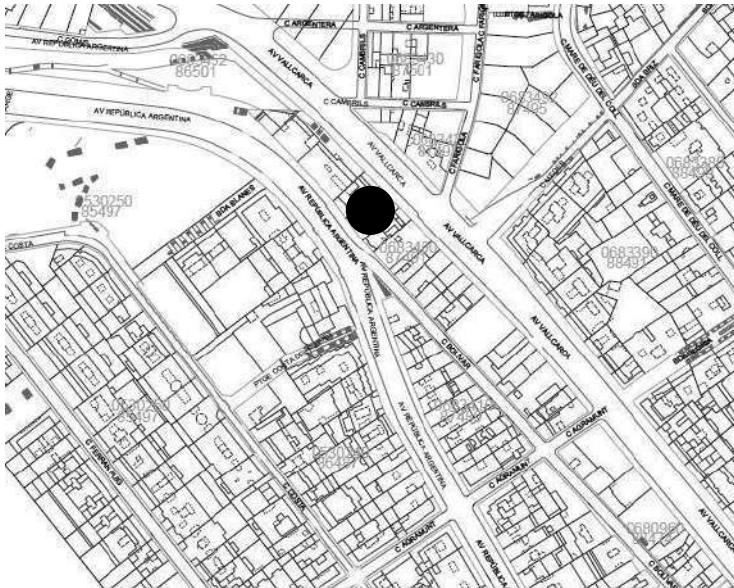
4 Espais de treball

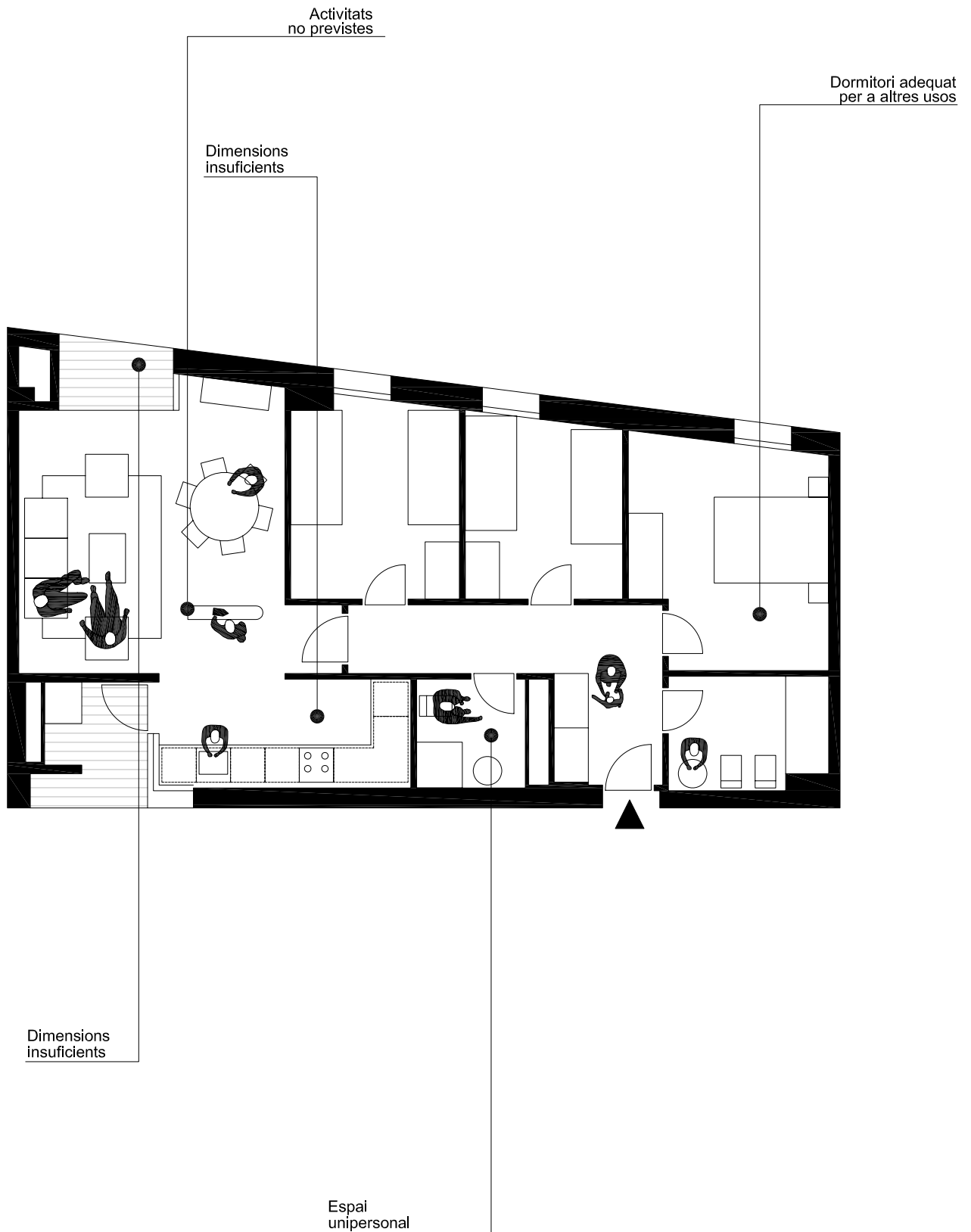
Av. Vallcarca II fase (AA3) - av. Vallcarca, 93-95

11

15 habitatges per a afectats urbanístics
Arquitectes: F2M (Francesc-Flavià-Manzano)

Tipologia

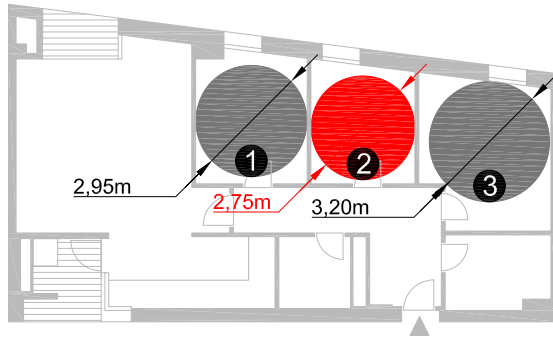
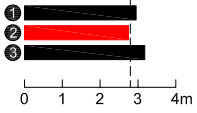

0 1 2m

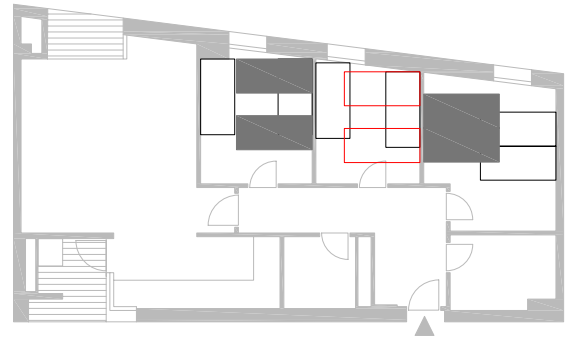
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

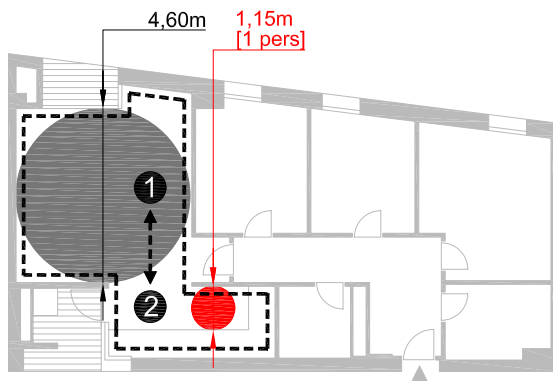
1. Dimensió diàfana

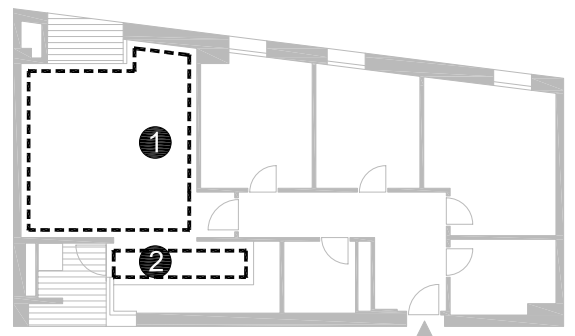
2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

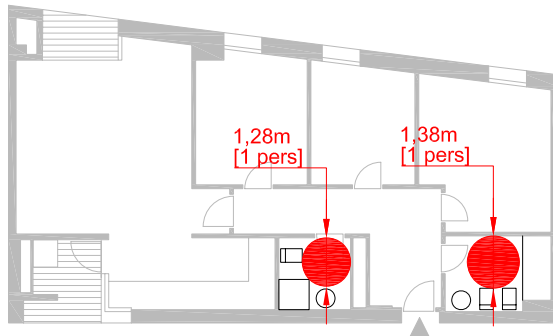
1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

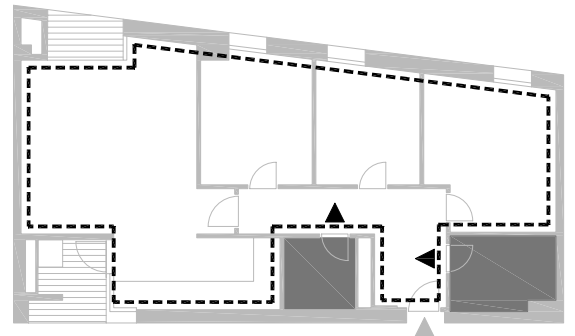
2. Utilització simultània

3 Cambres de bany

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

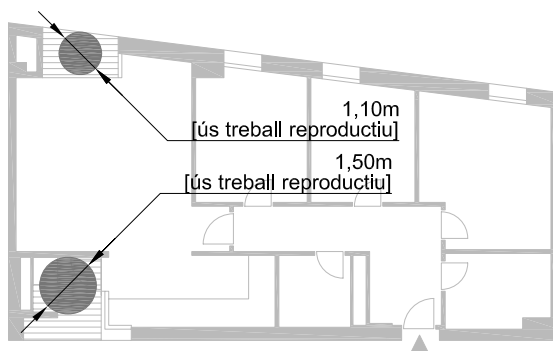
1. Capacitat d'ús

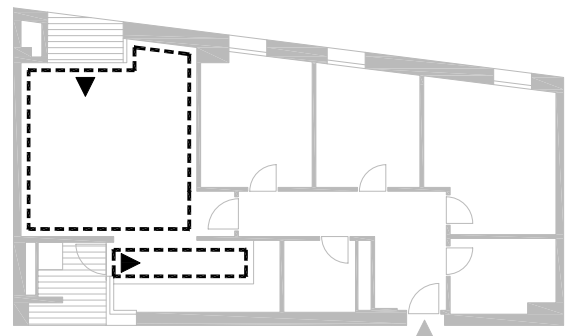
2. Restriccions d'ús

4 Balcons / Terrasses

- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

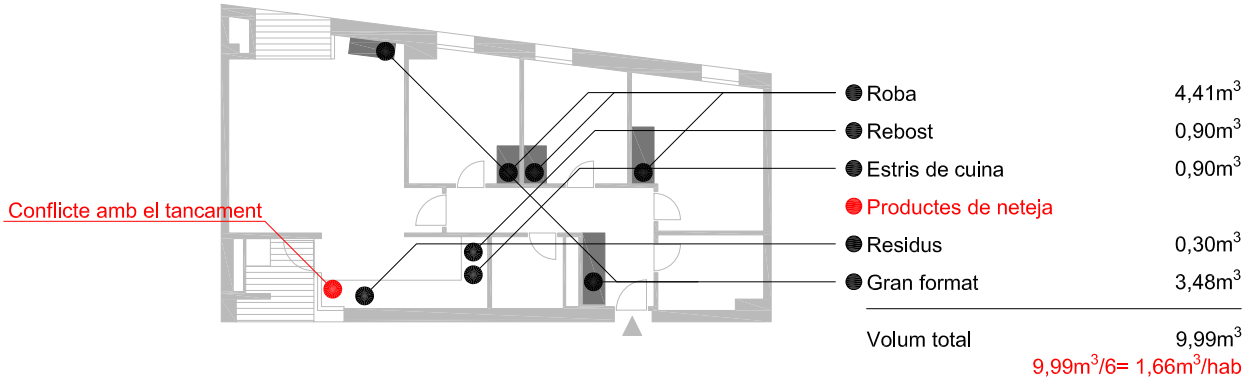
1. Dimensió diàfana

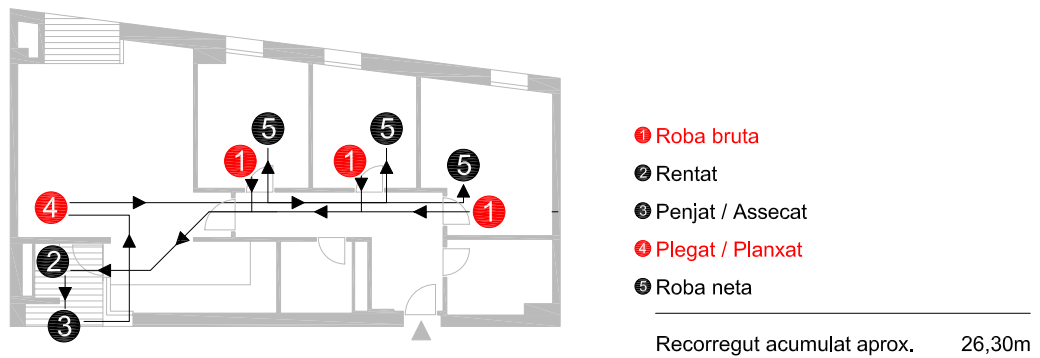
2. Àmbit d'influència

Usos quotidians

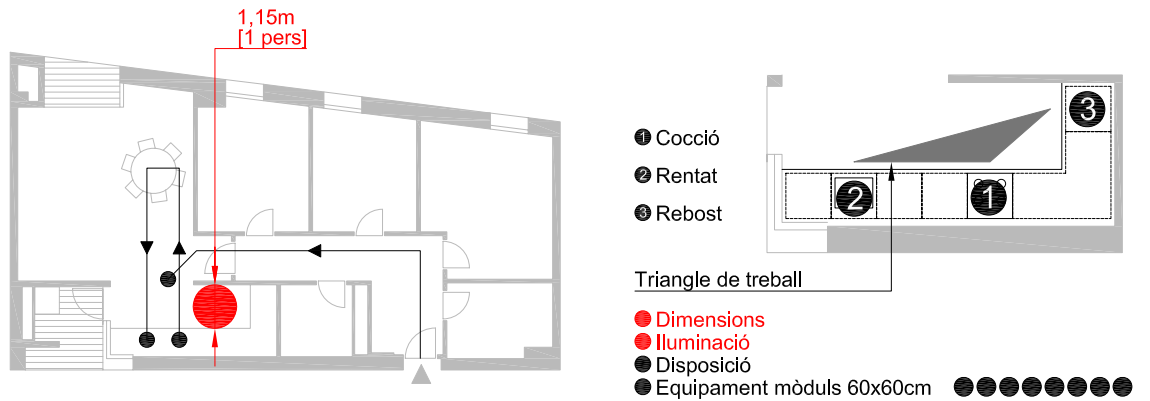
1 Emmagatzematge

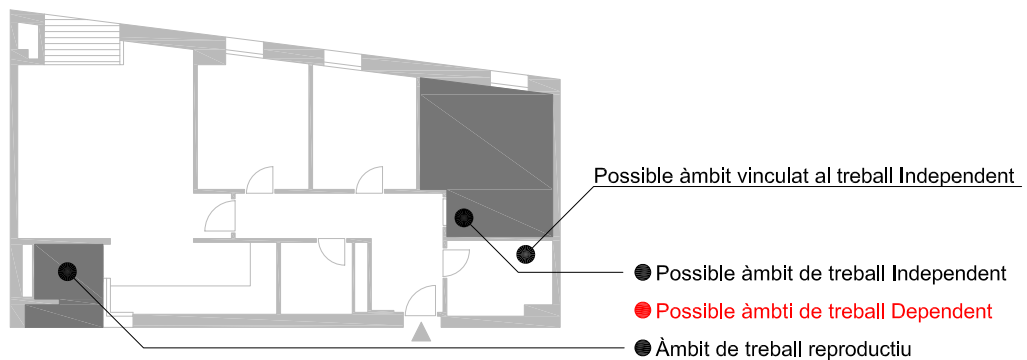
2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

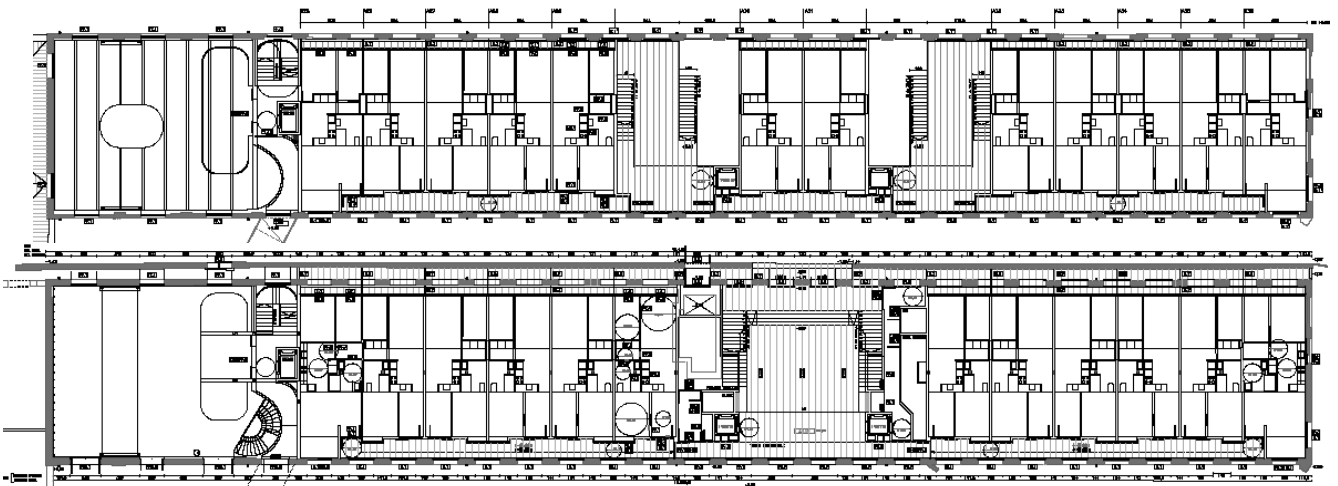
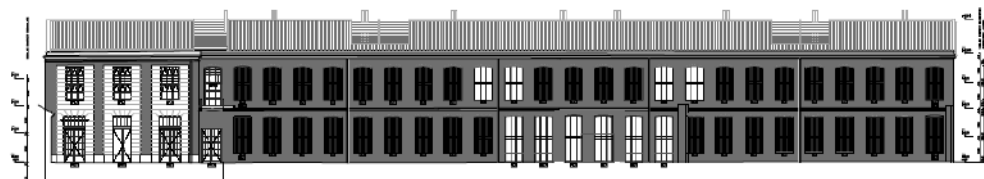
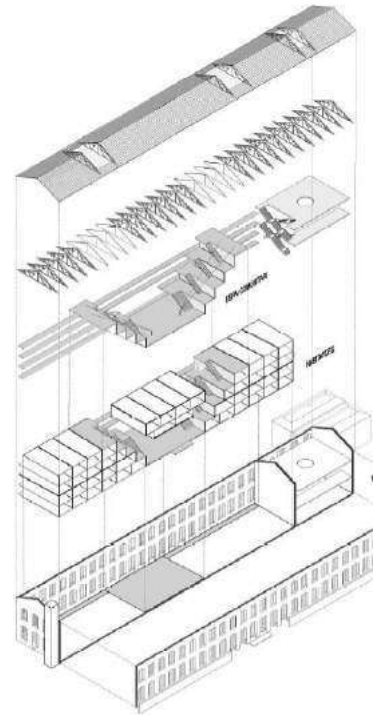
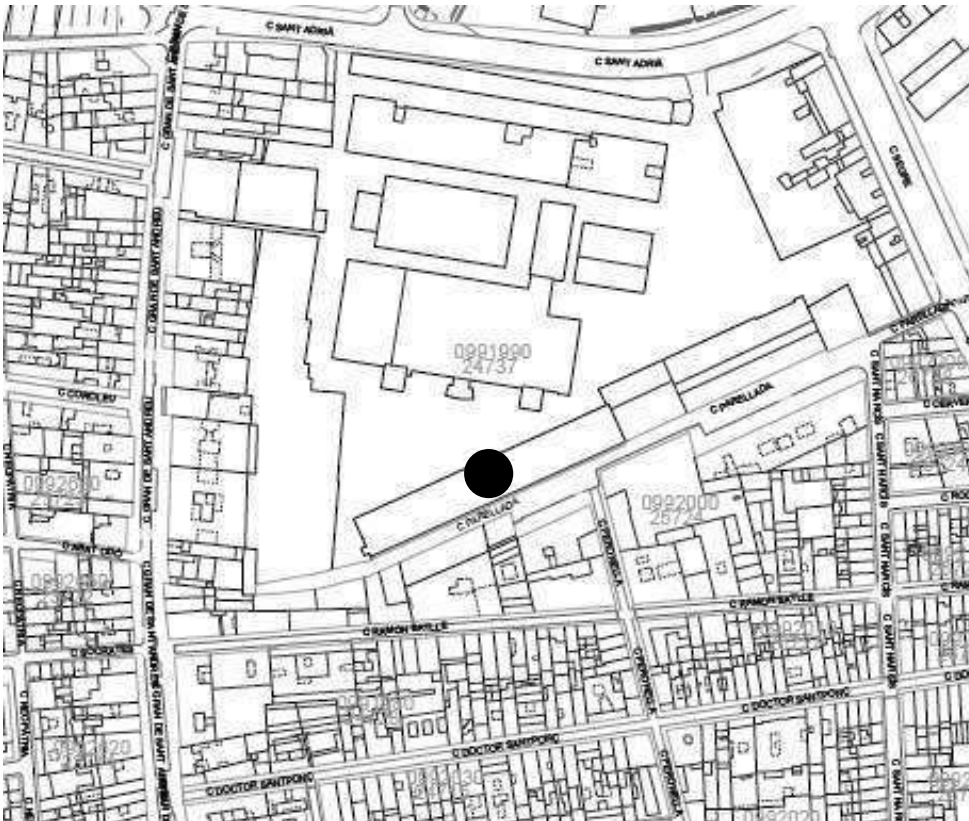
4 Espais de treball

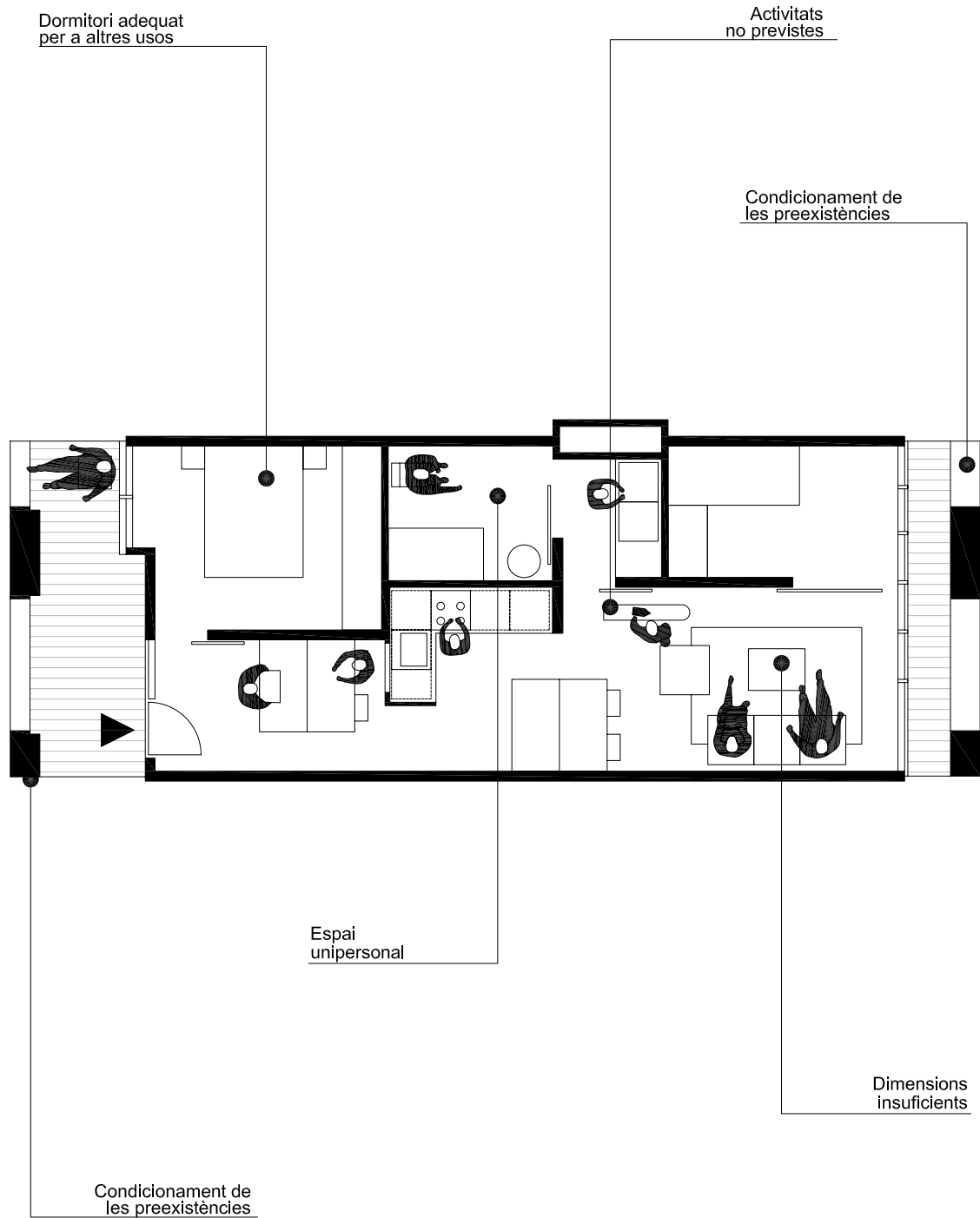
Can Fabra - c. Parellada, 9

12

46 habitatges de lloguer i local Castellers
Arquitectes: José M. Roldán i Mercé Berenguer

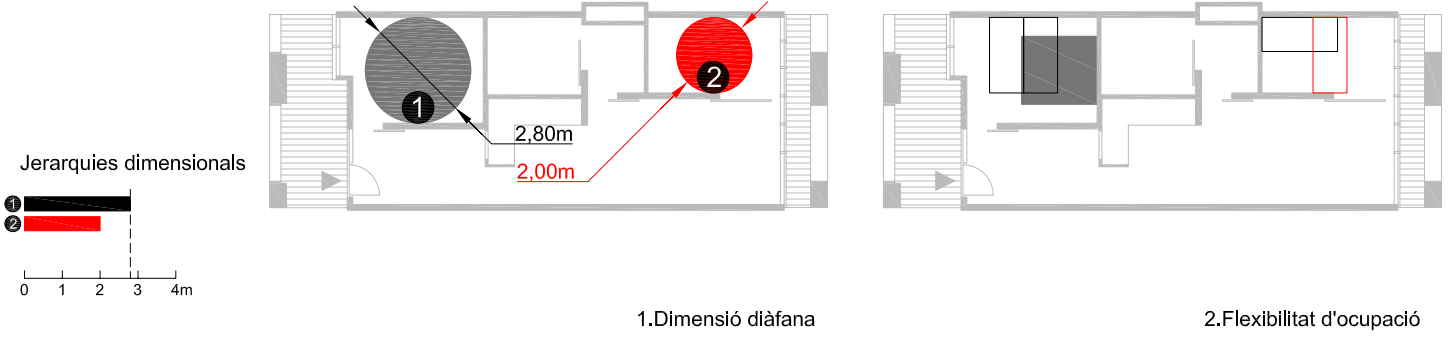
Tipologia

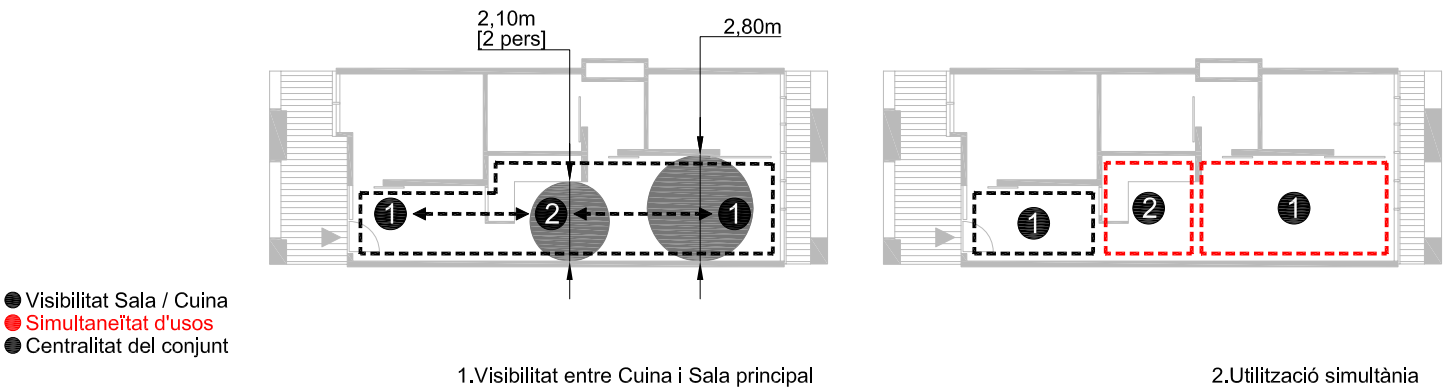
0 1 2m

Flexibilitat dels espais

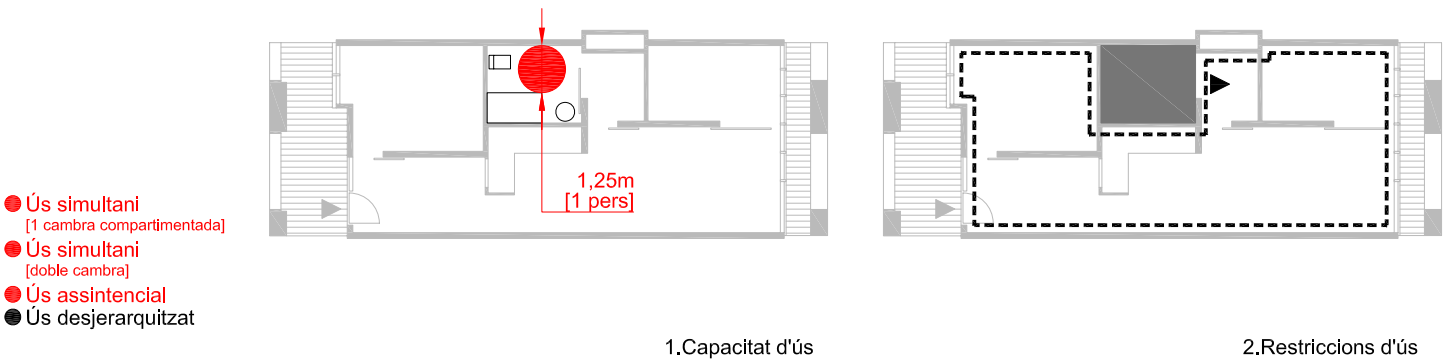
1 Dormitoris

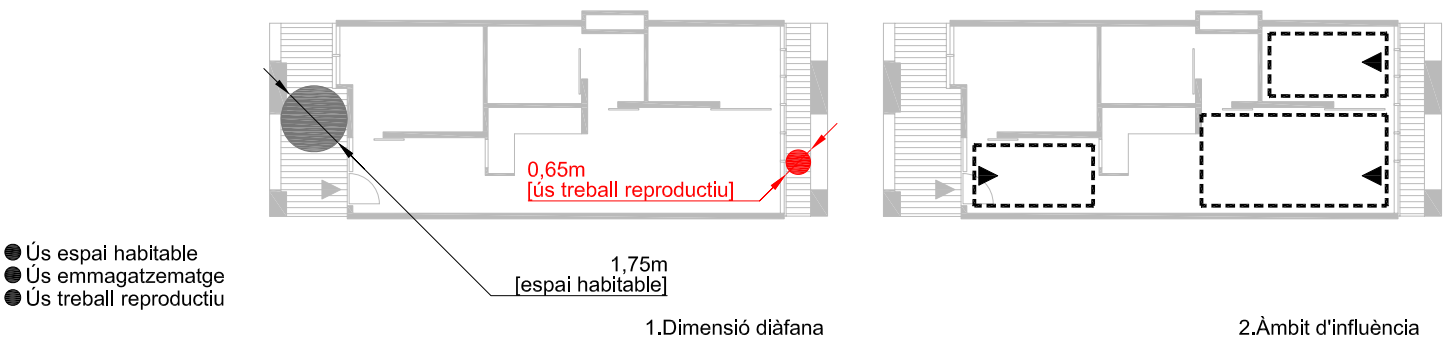
2 Sala / Cuina

3 Cambres de bany

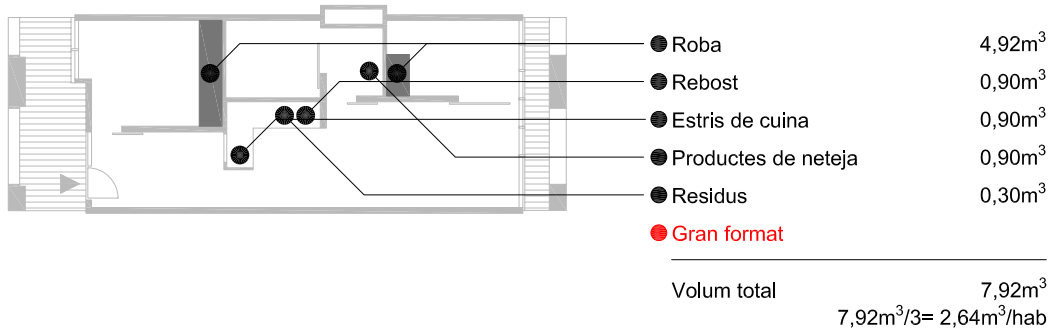

4 Balcons / Terrasses

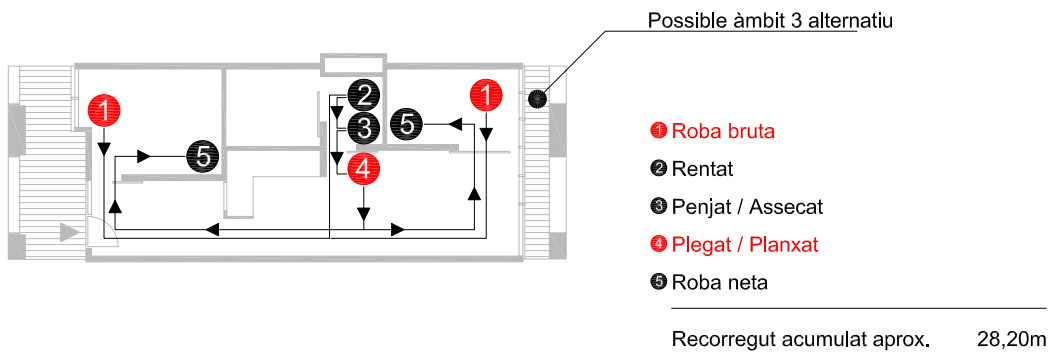

Usos quotidians

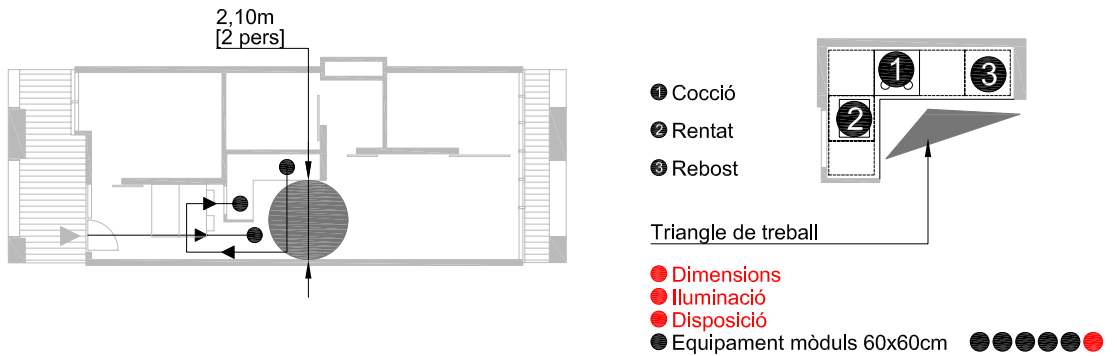
1 Emmagatzematge

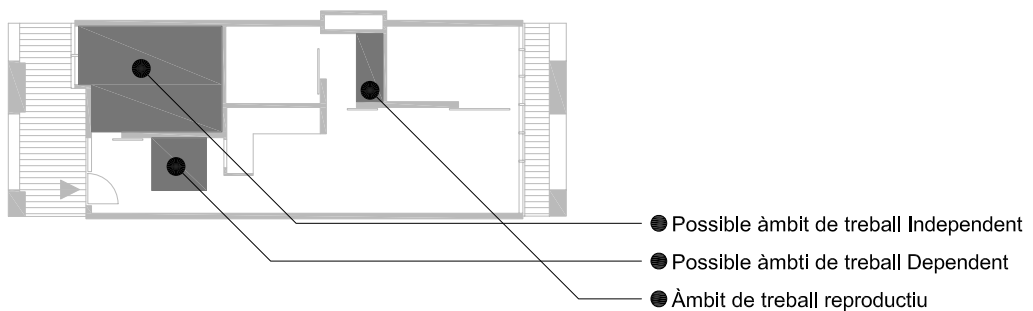
2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

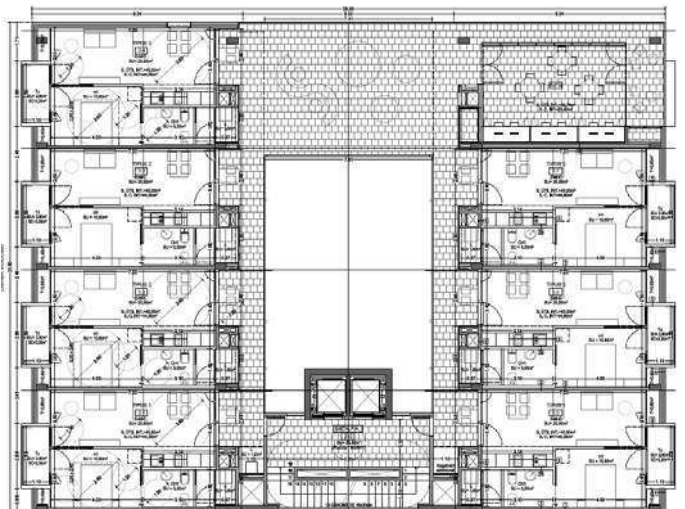
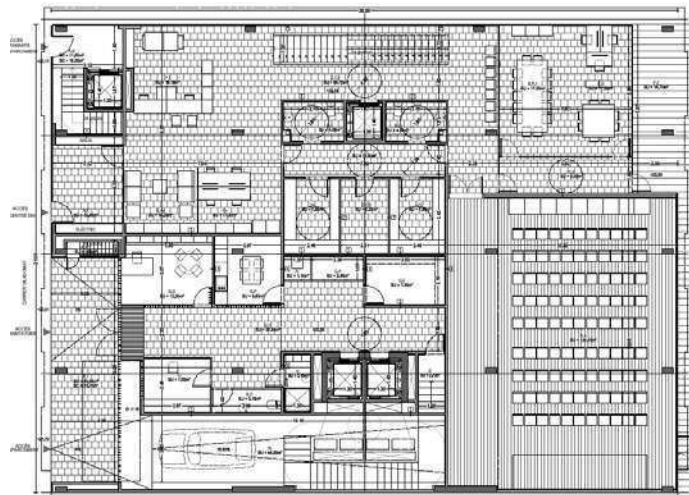
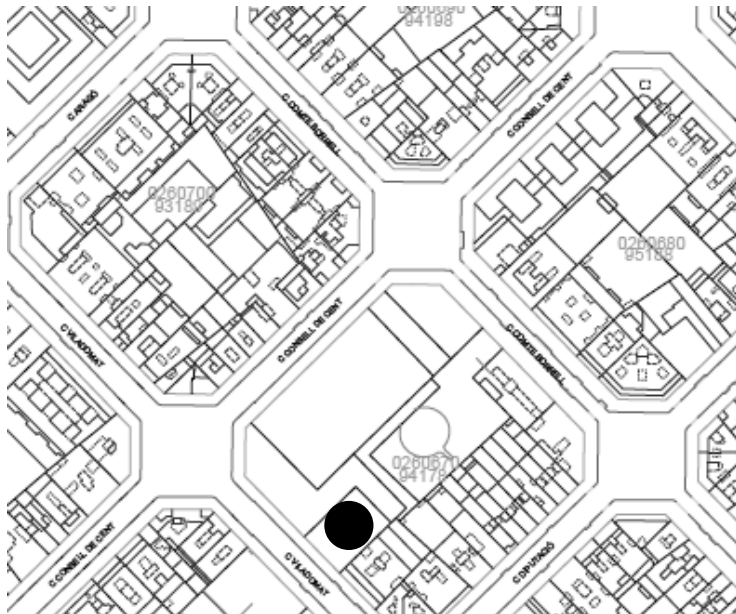
4 Espais de treball

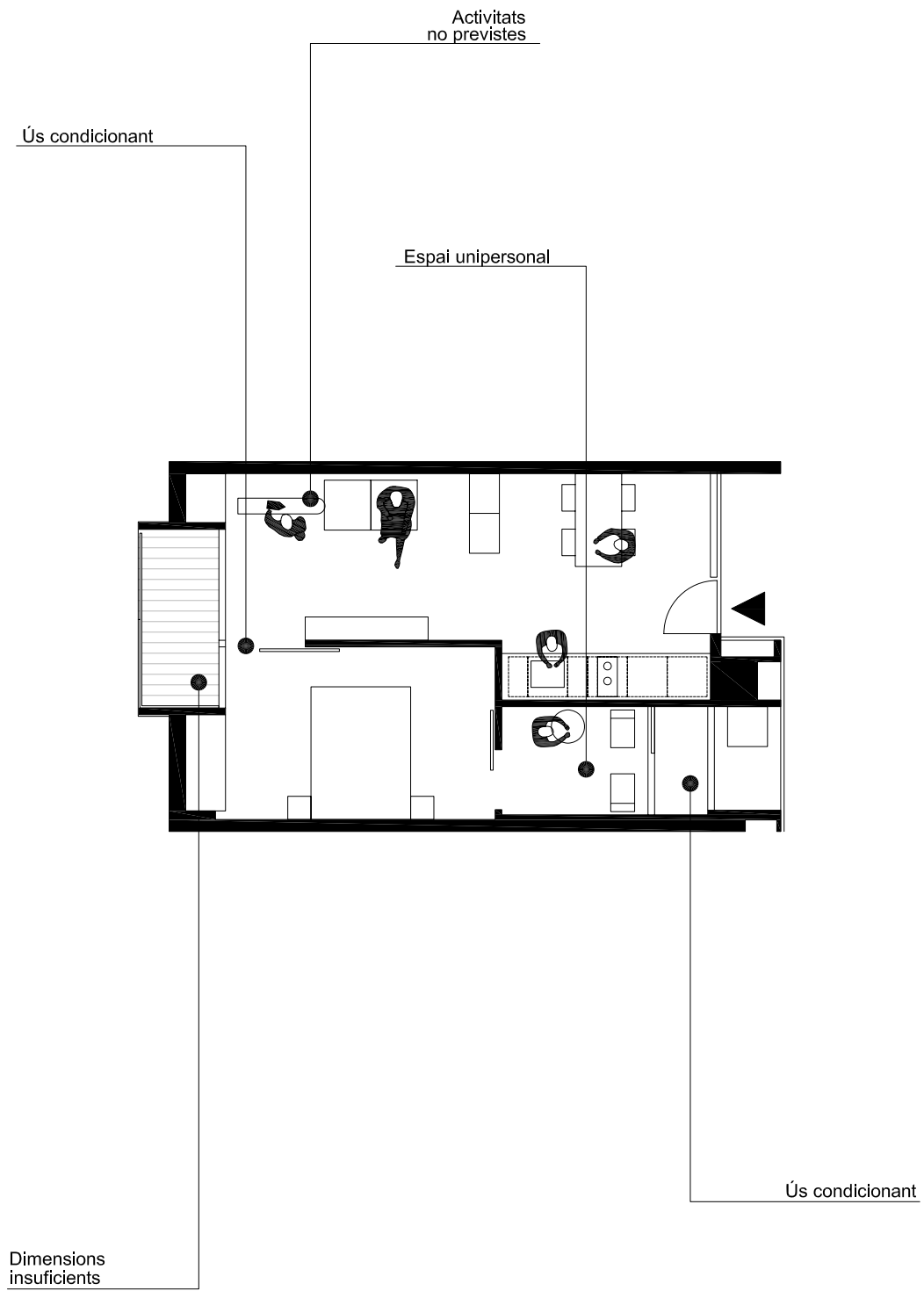
Hermanitas GG - c. Viladomat, 142

13

47 habitatges dotacionals per a gent gran i casal d'avis
Arquitectes: Ramon Martí i Antoni Miralles

Tipologia

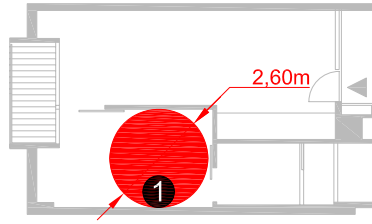
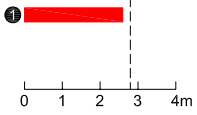

0 1 2m

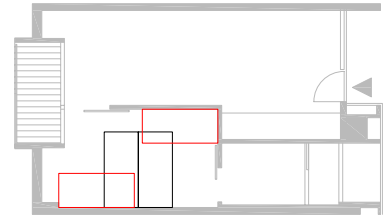
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

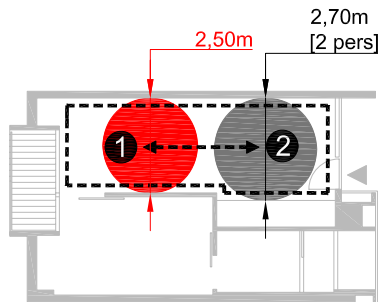

1. Dimensió diàfana

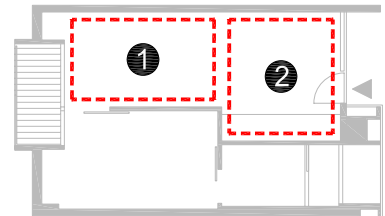

2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

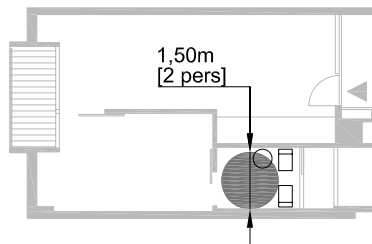
1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

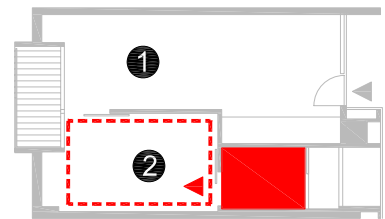
2. Utilització simultània

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

3 Cambres de bany

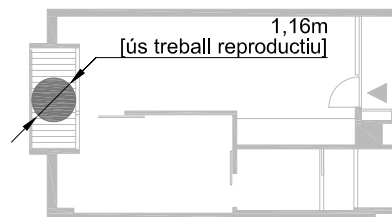
1. Capacitat d'ús

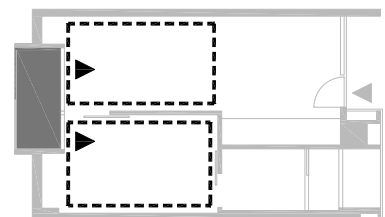
2. Restriccions d'ús

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

4 Balcons / Terrasses

1. Dimensió diàfana

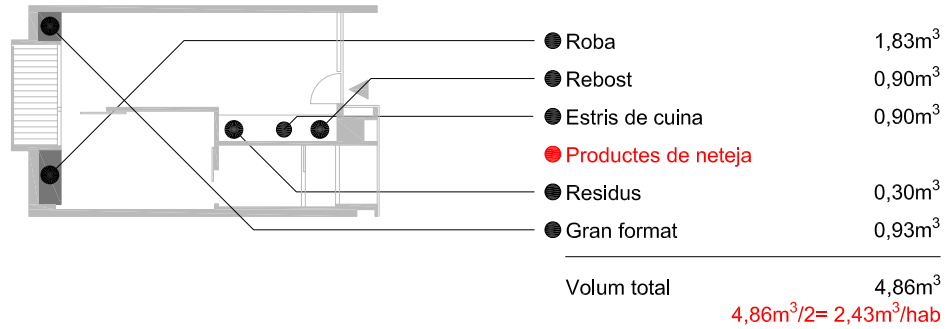

2. Àmbit d'influència

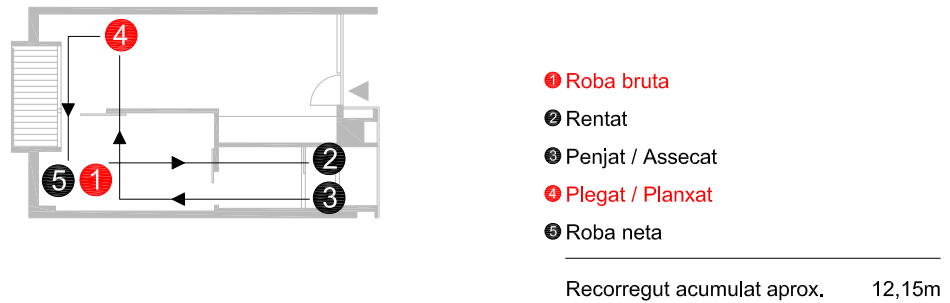
- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

Usos quotidians

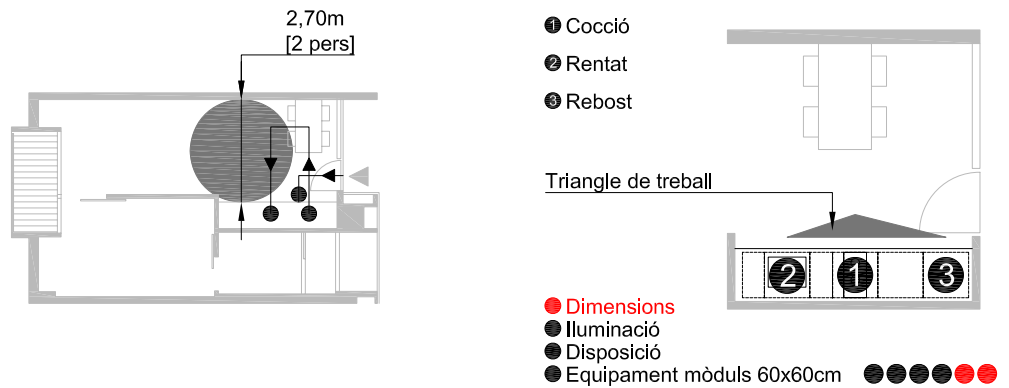
1 Emmagatzematge

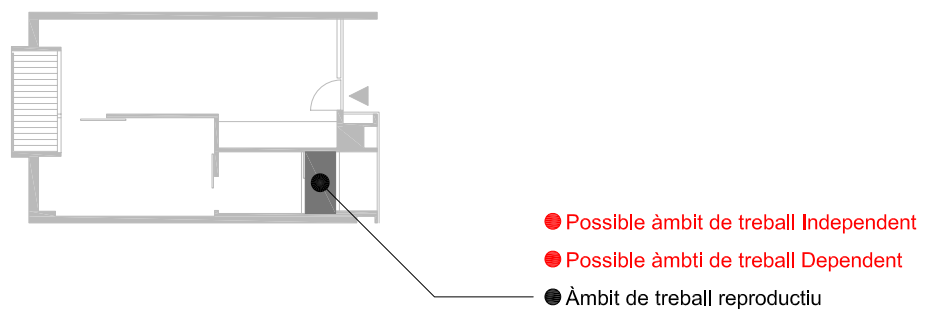
2 Cicle de la roba

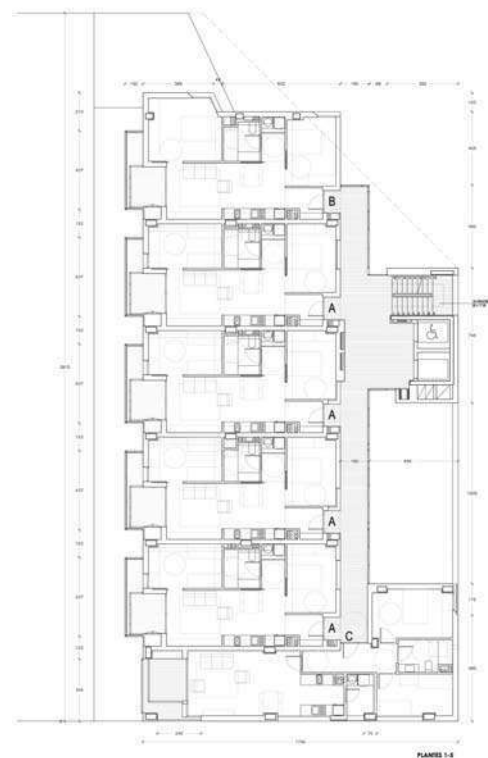
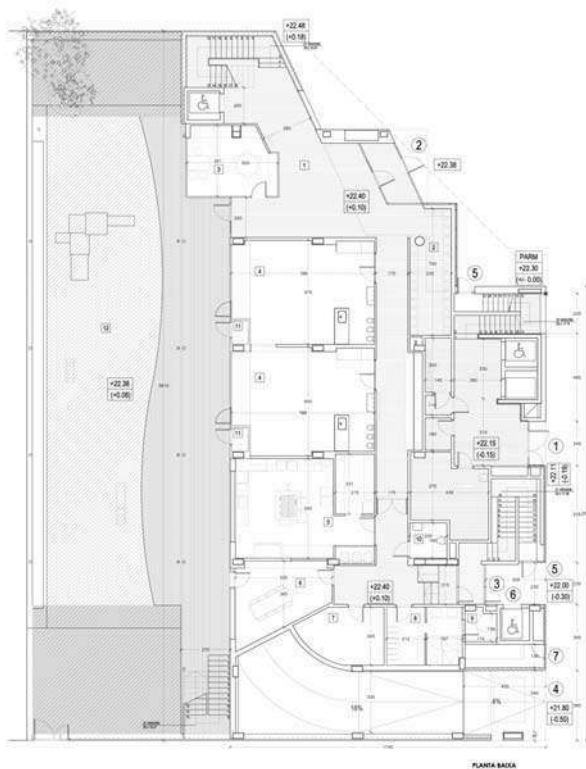
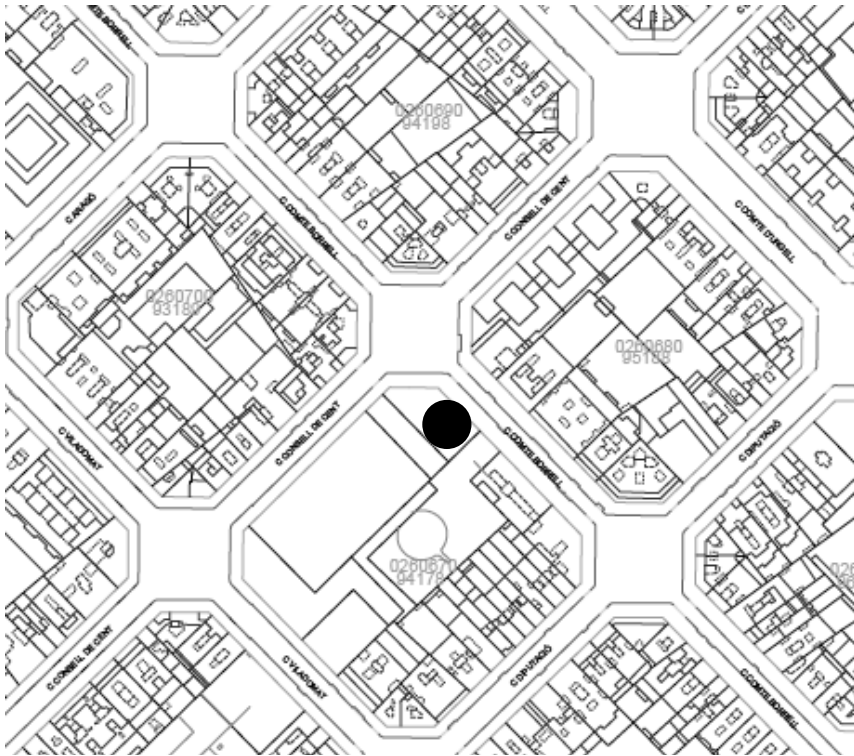
3 Eix del menjar

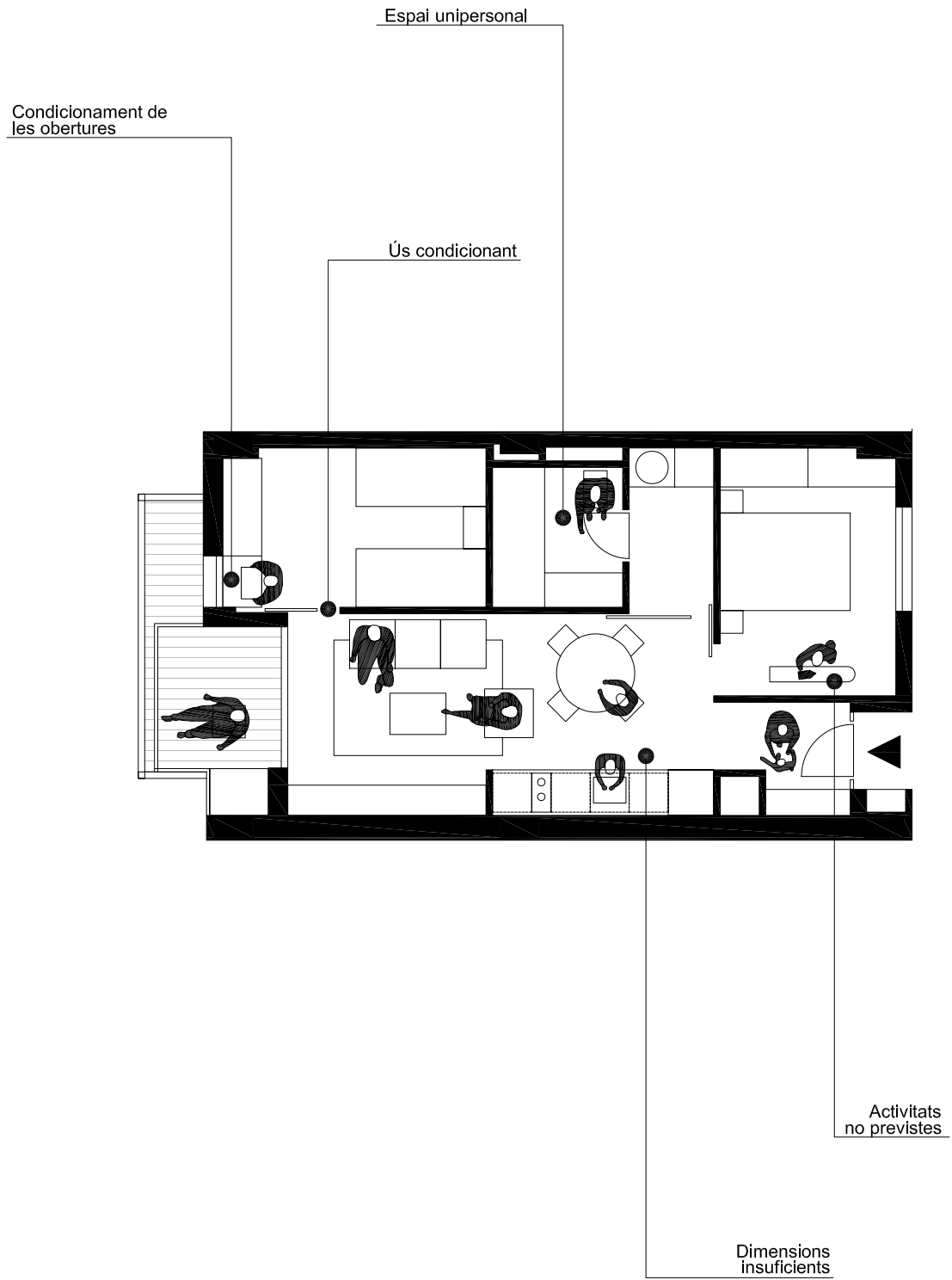
4 Espais de treball

35 habitatges de lloguer social i escola bressol
Arquitectes: Ramon Martí i Antoni Miralles

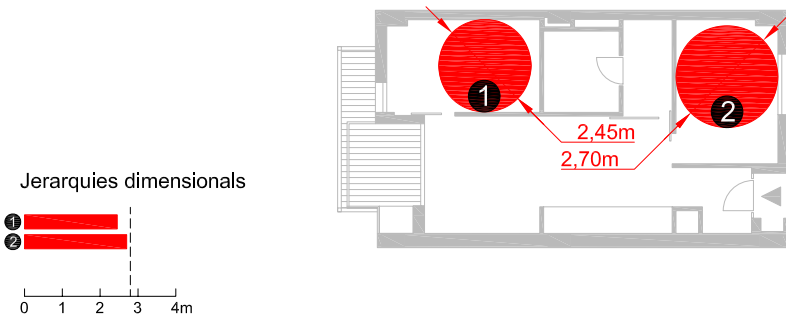
Tipologia

0 1 2m

Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

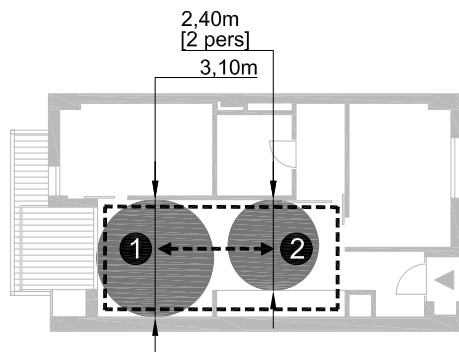

1.Dimensioní diàfana

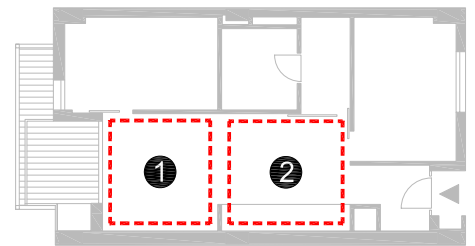
2.Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

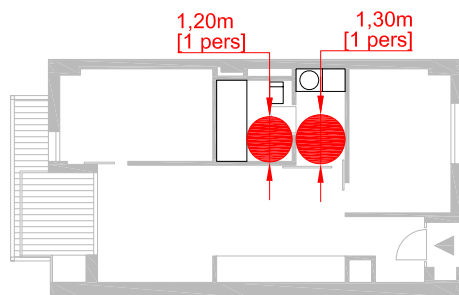
- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

1.Visibilitat entre Cuina i Sala principal

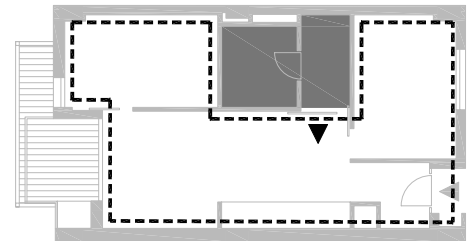
2.Utilització simultània

3 Cambres de bany

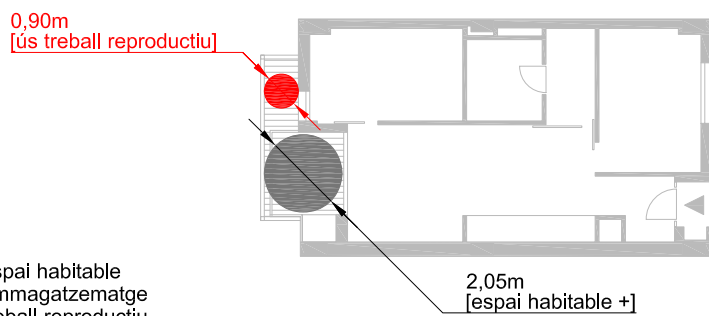
- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

1.Capacitat d'ús

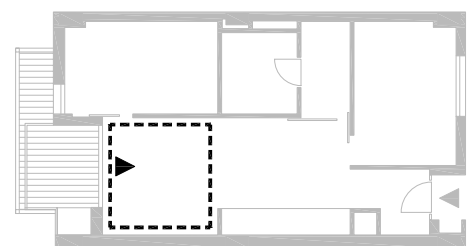
2.Restrictcions d'ús

4 Balcons / Terrasses

- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

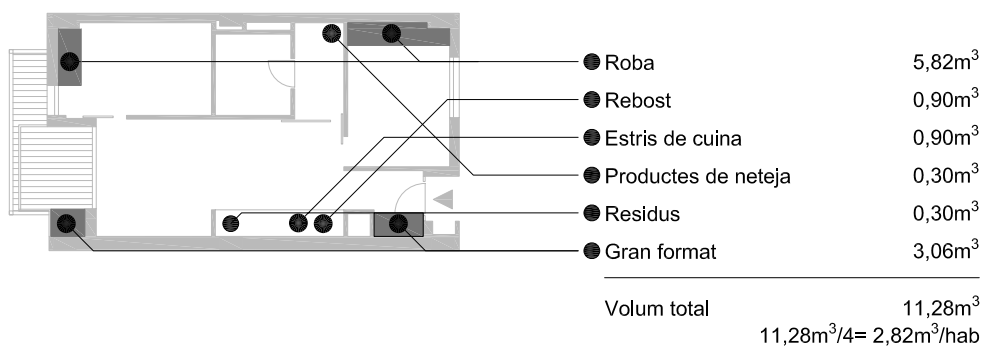
1.Dimensioní diàfana

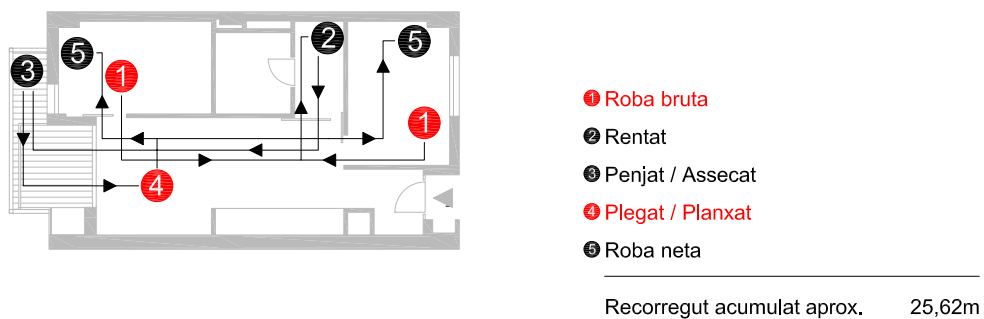
2.Àmbit d'influència

Usos quotidians

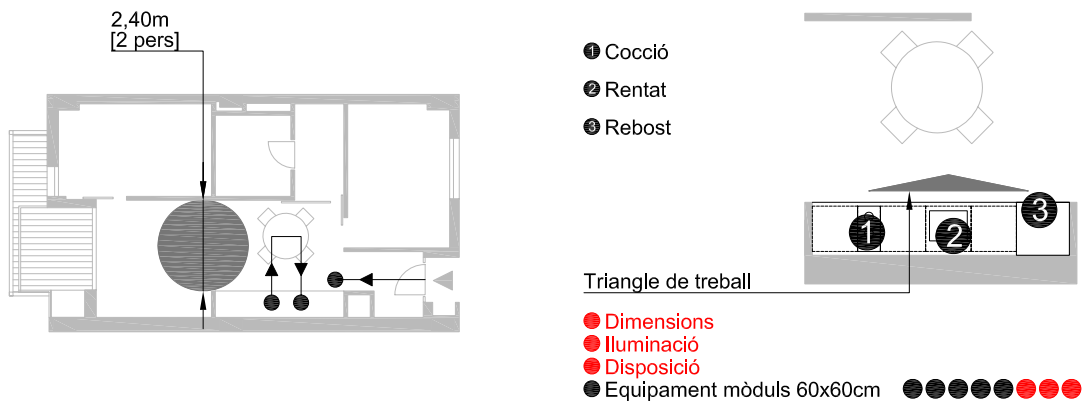
1 Emmagatzematge

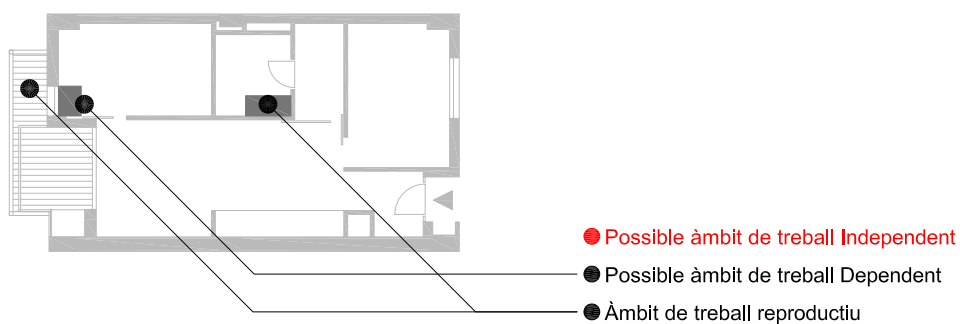
2 Cicle de la roba

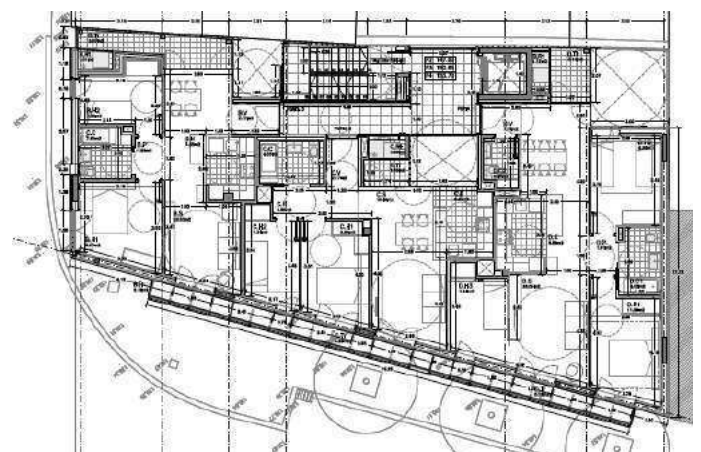
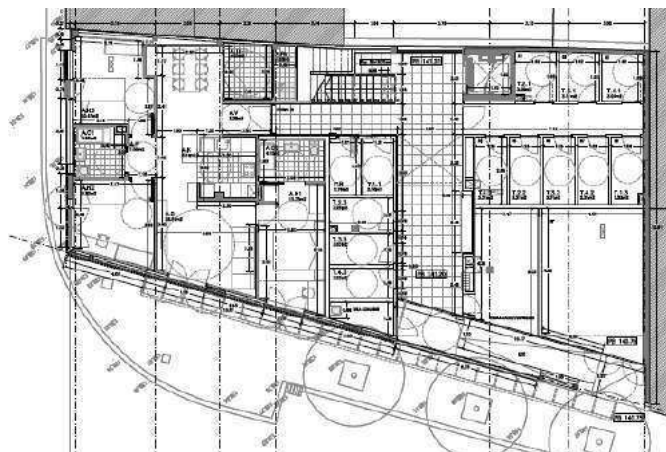
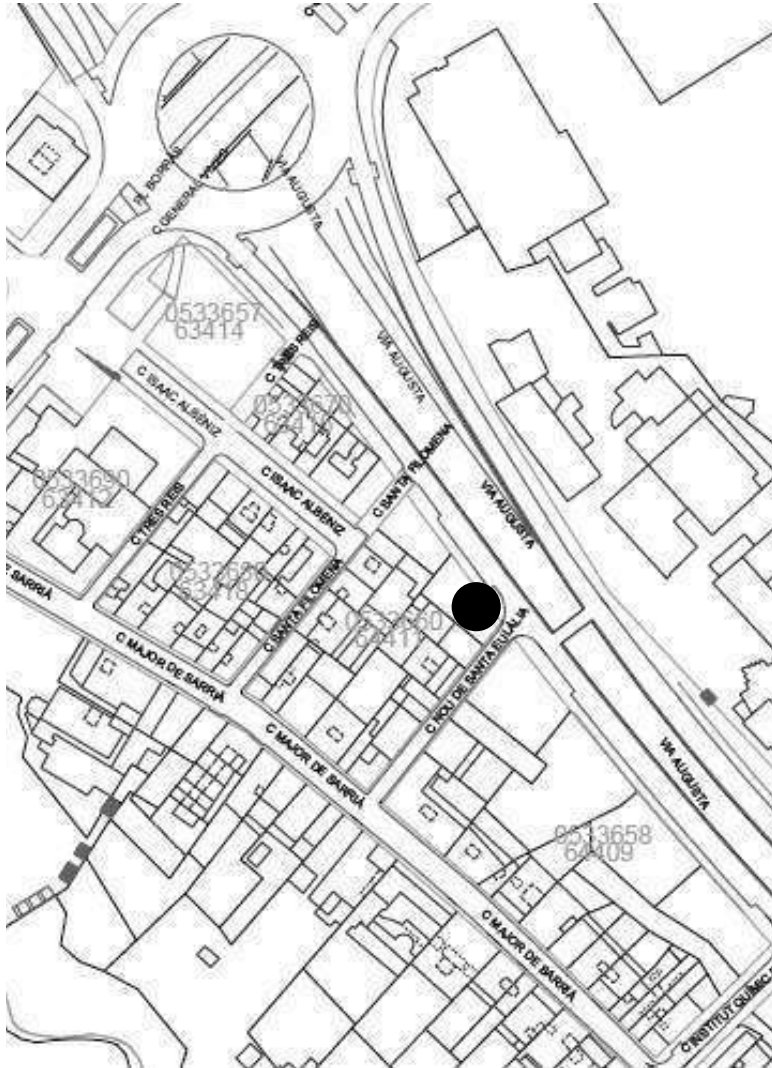
3 Eix del menjar

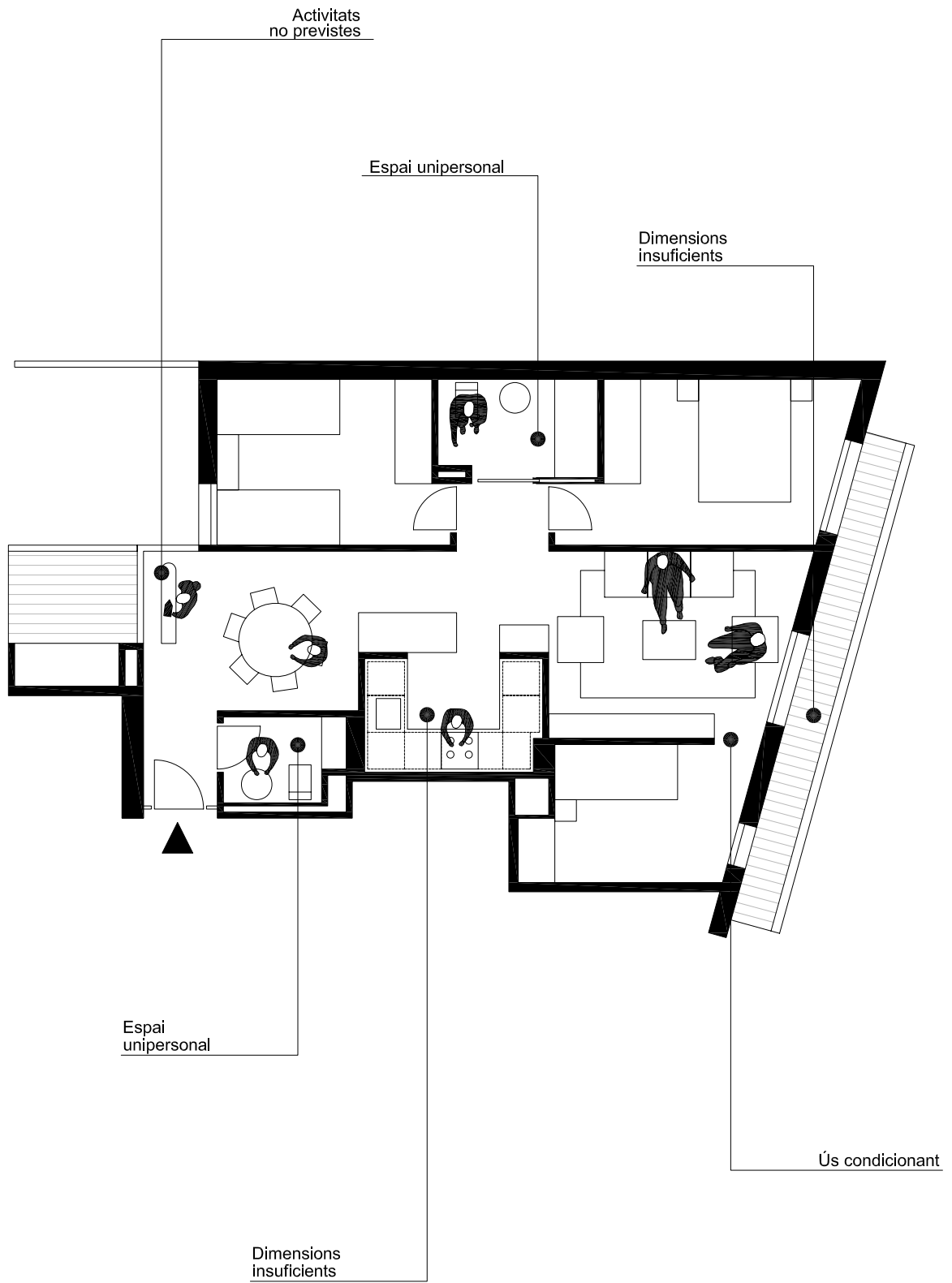
4 Espais de treball

13 habitages per a afectats urbanístics
Arquitecte: Esteve Terrades

Tipologia

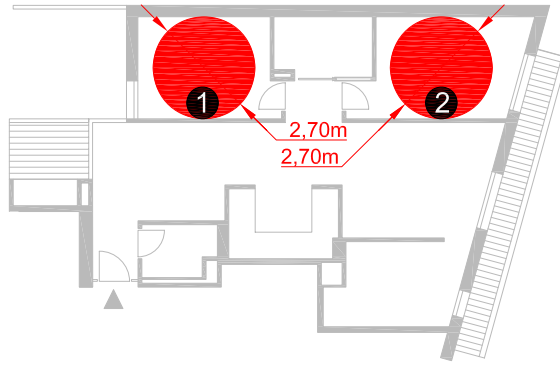
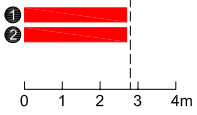

0 1 2m

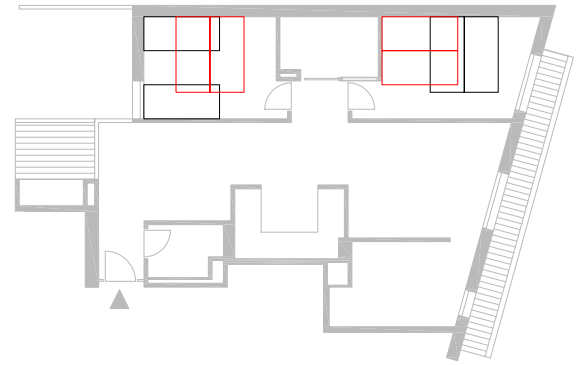
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

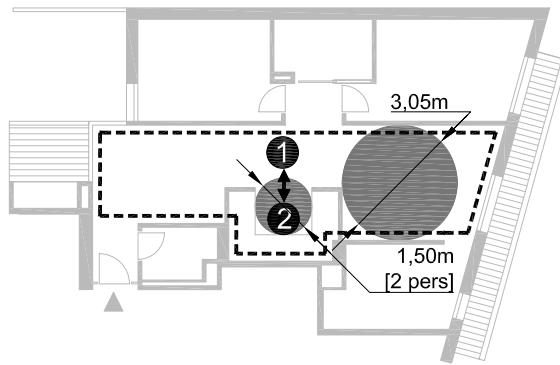
1. Dimensió diàfana

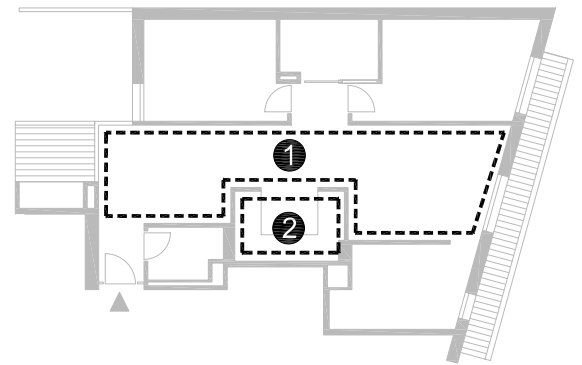
2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

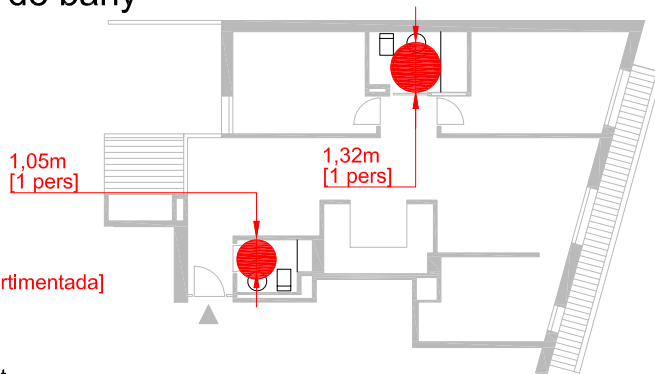
1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

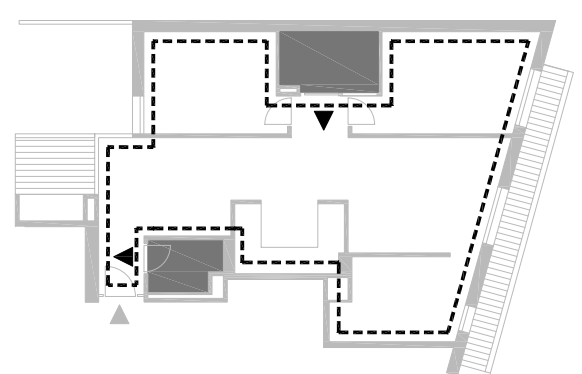
2. Utilització simultània

3 Cambres de bany

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

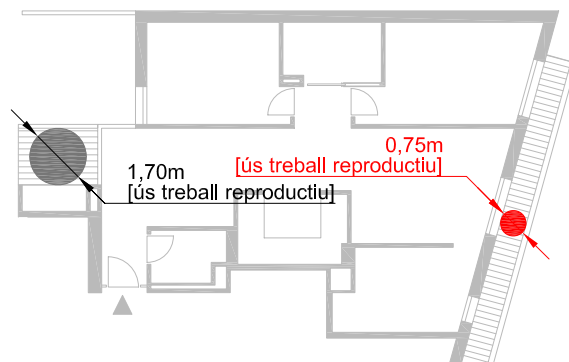
1. Capacitat d'ús

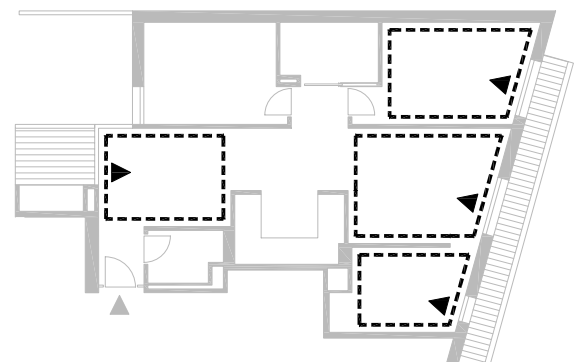
2. Restriccions d'ús

4 Balcons / Terrasses

- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

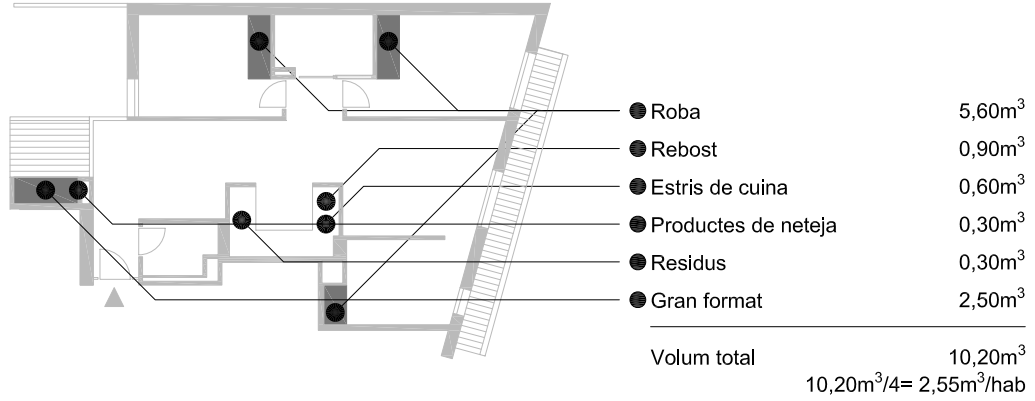
1. Dimensió diàfana

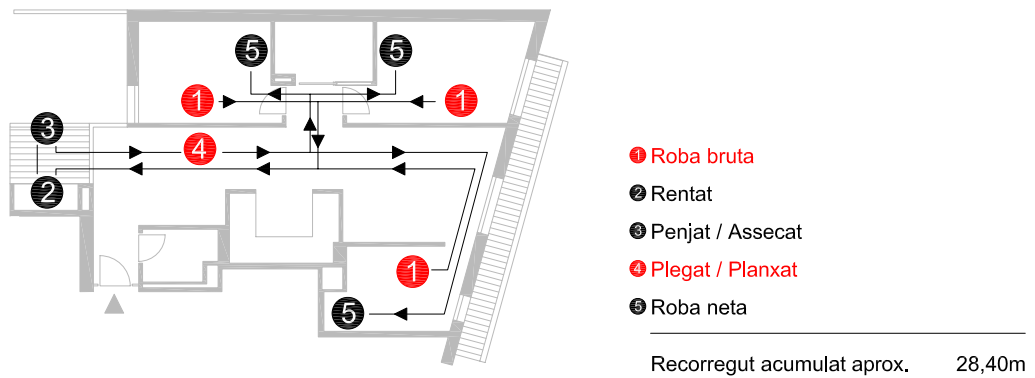
2. Àmbit d'influència

Usos quotidians

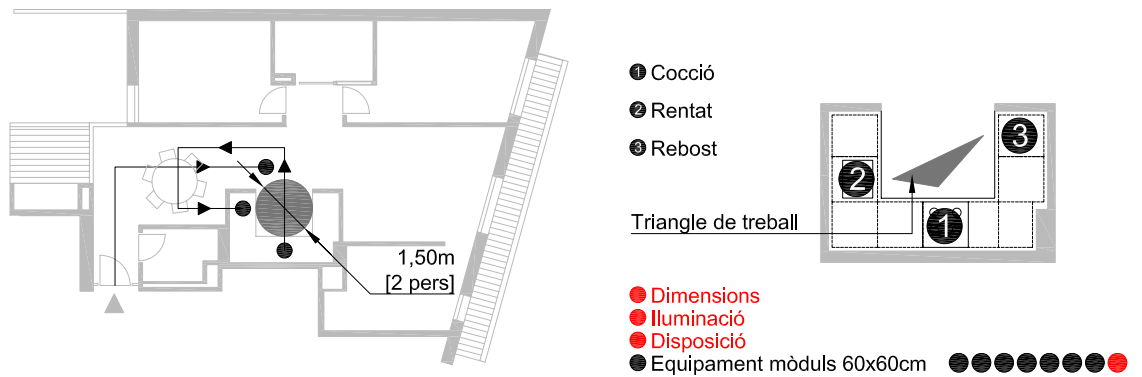
1 Emmagatzematge

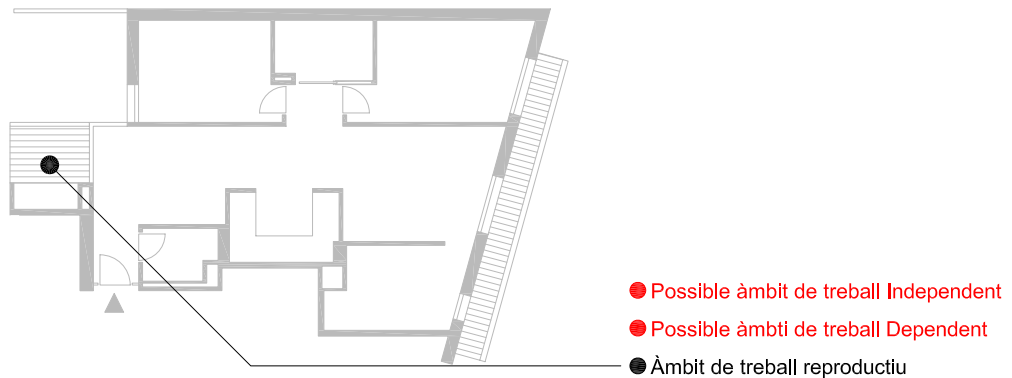
2 Cicle de la roba

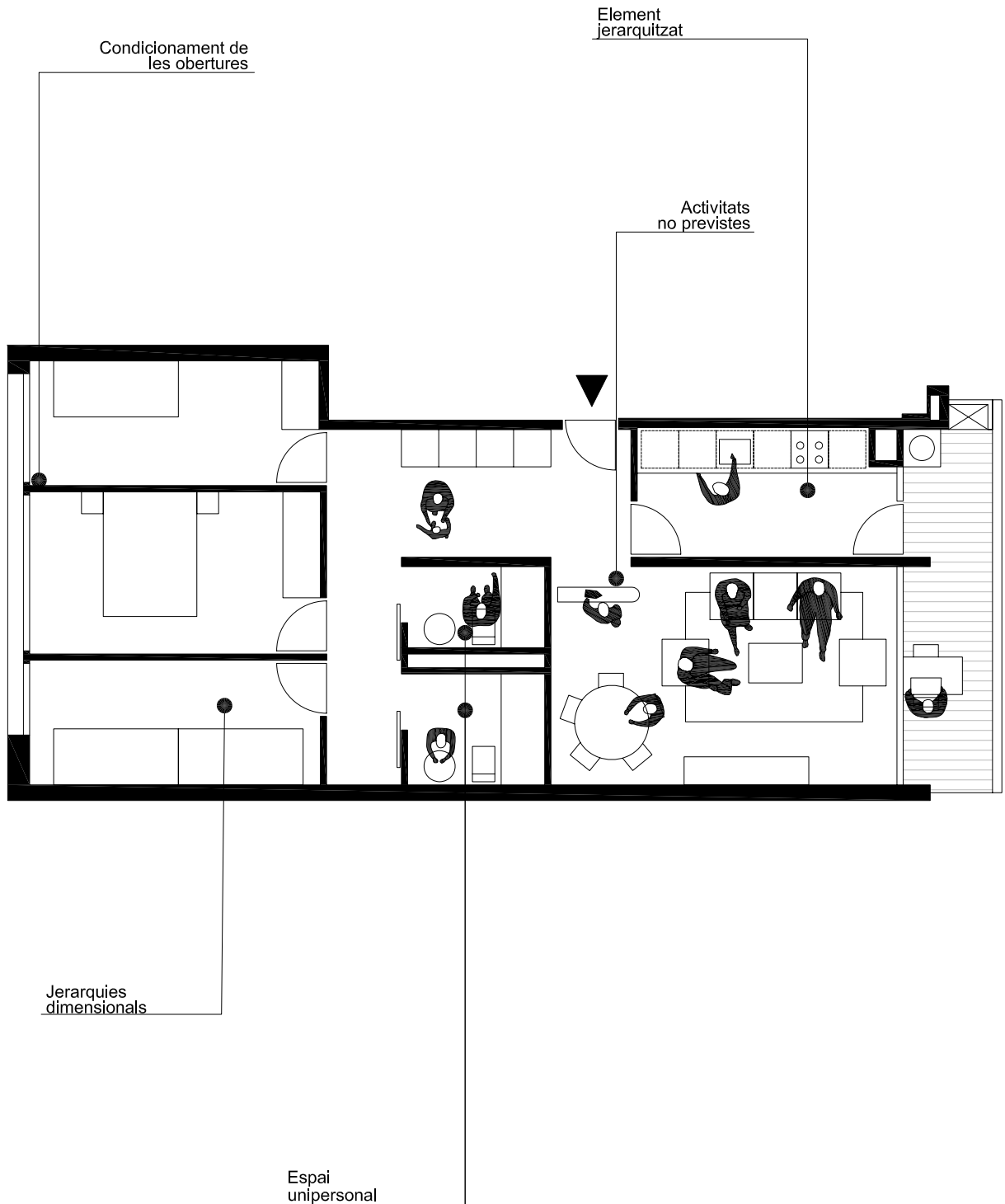
3 Eix del menjar

4 Espais de treball

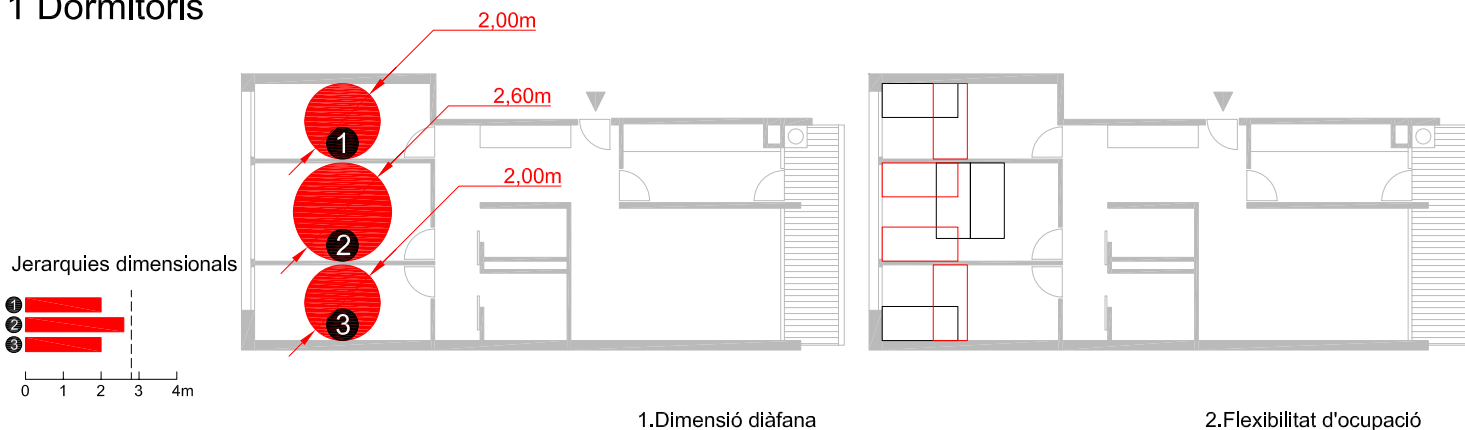
Tipologia

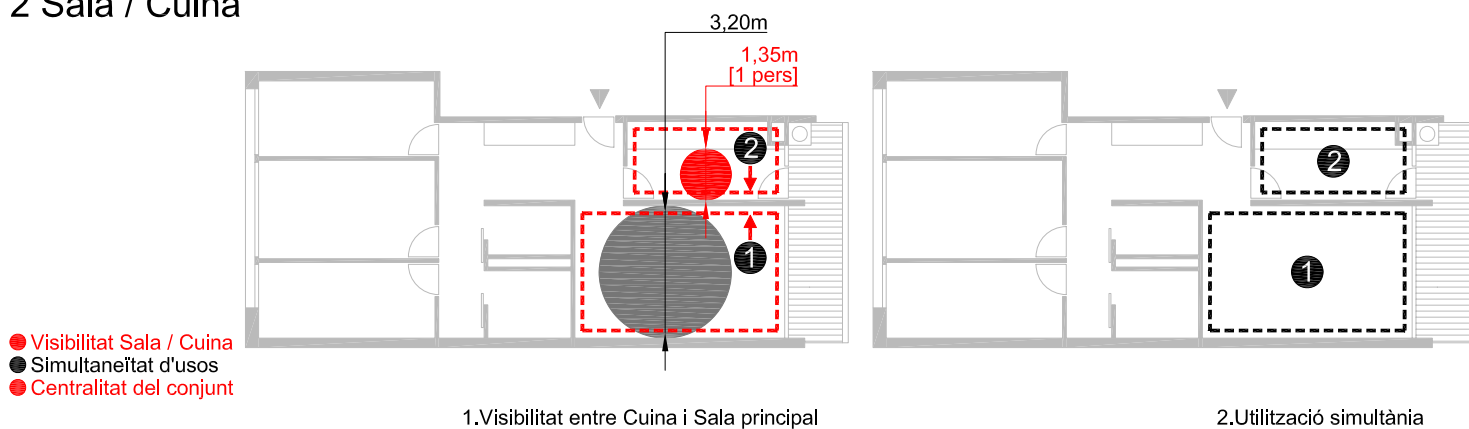
0 1 2m

Flexibilitat dels espais

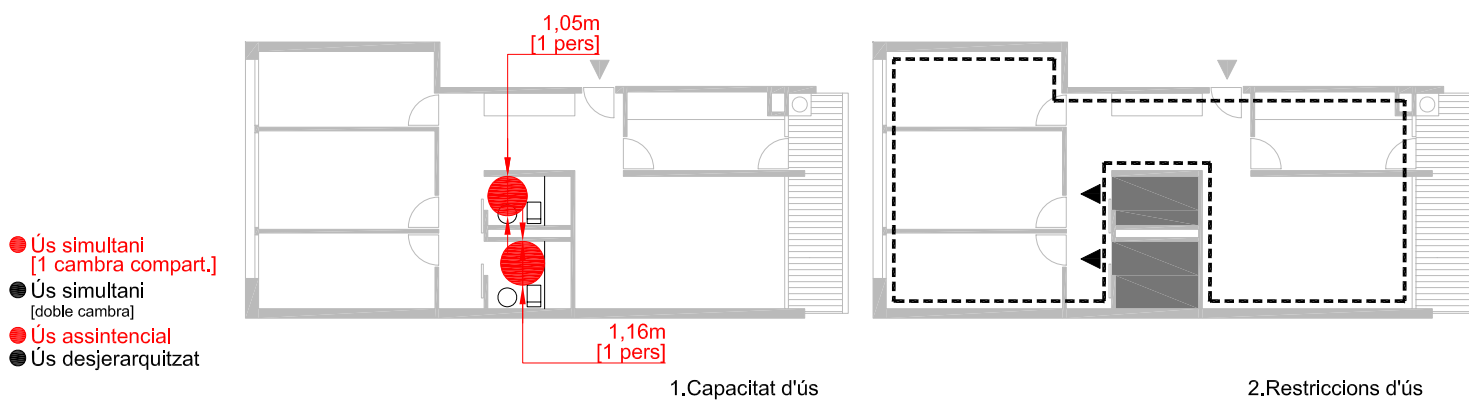
1 Dormitoris

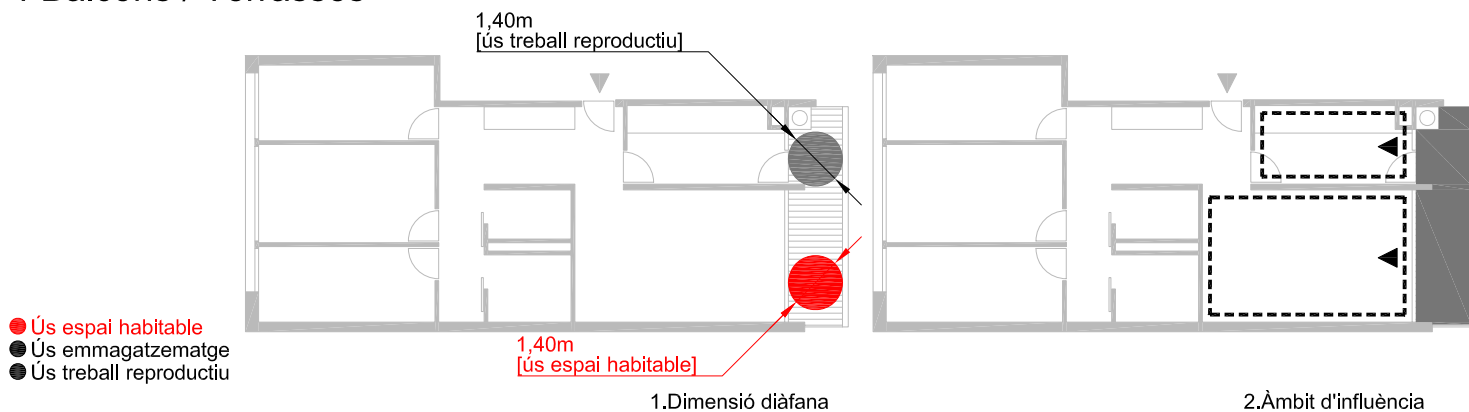
2 Sala / Cuina

3 Cambres de bany

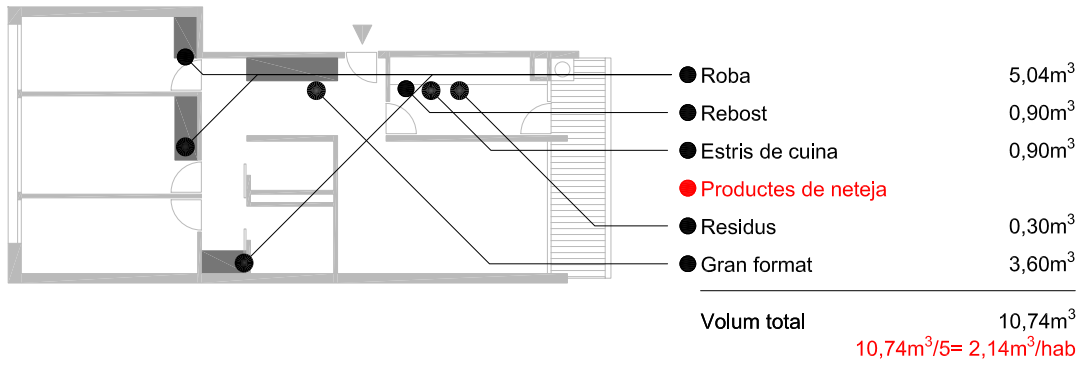

4 Balcons / Terrasses

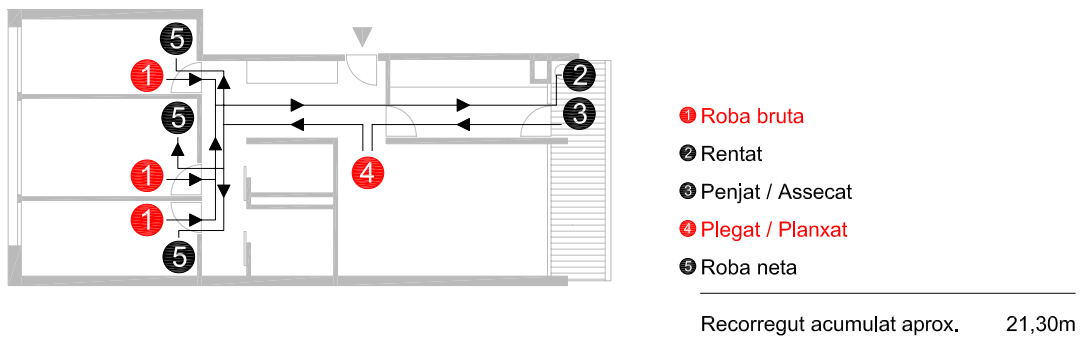

Usos quotidians

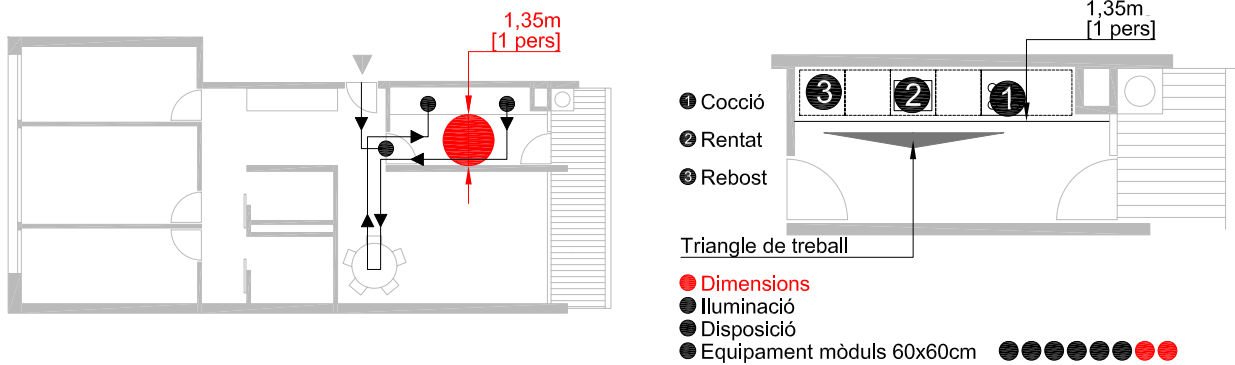
1 Emmagatzematge

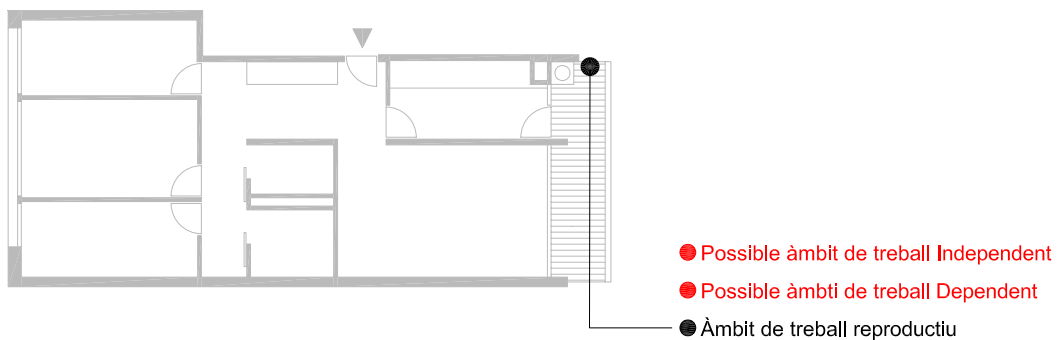
2 Cicle de la roba

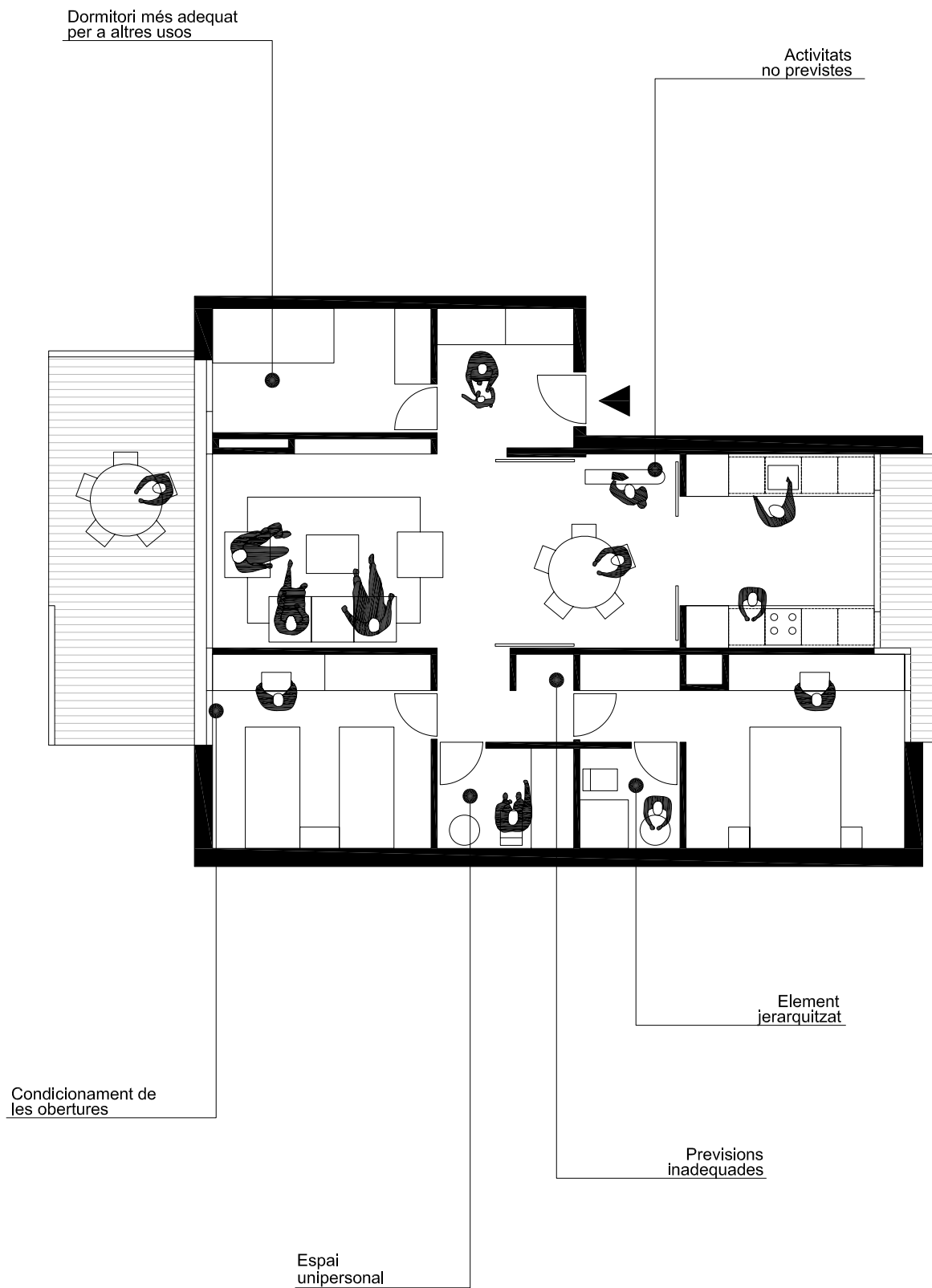
3 Eix del menjar

4 Espais de treball

Tipologia

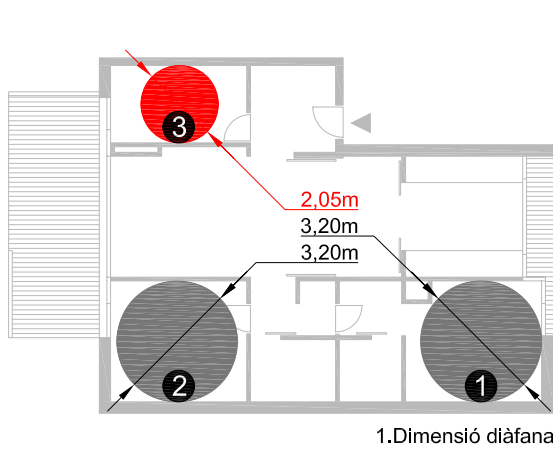
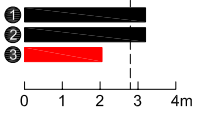

0 1 2m

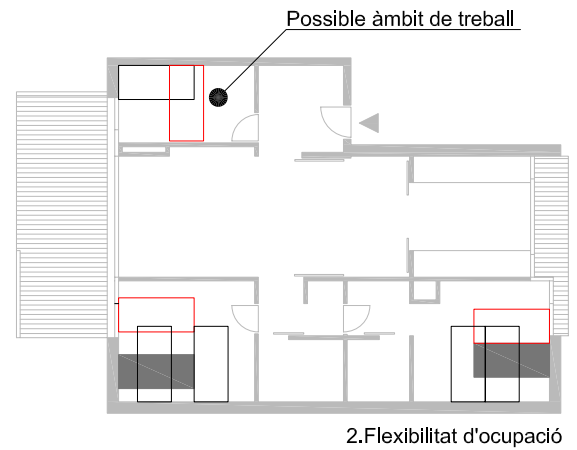
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

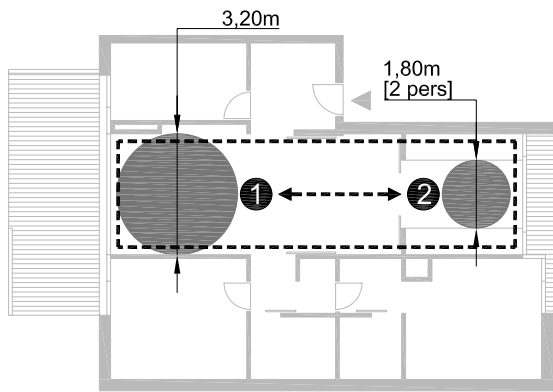

1. Dimensió diàfana

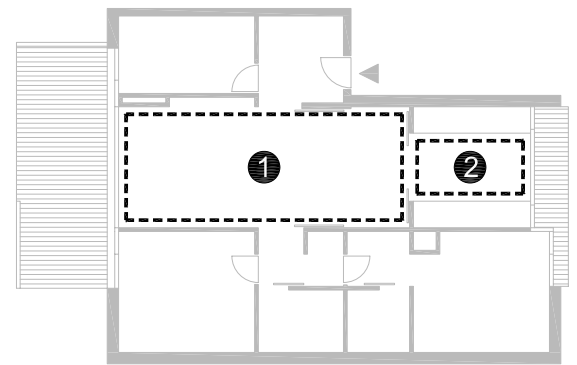

2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

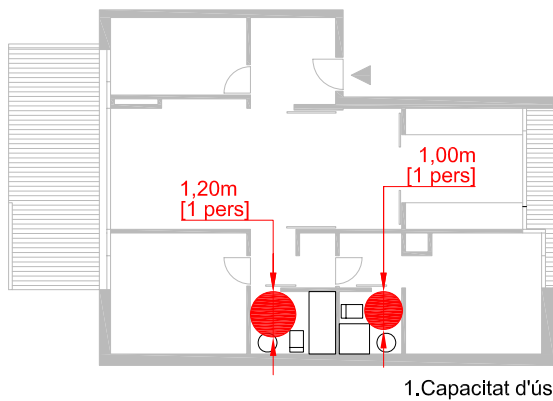
1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

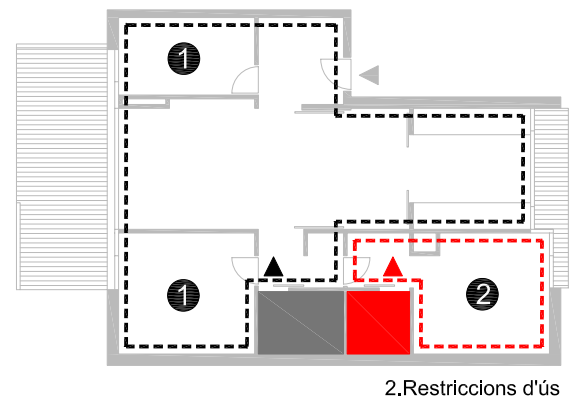
2. Utilització simultània

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

3 Cambres de bany

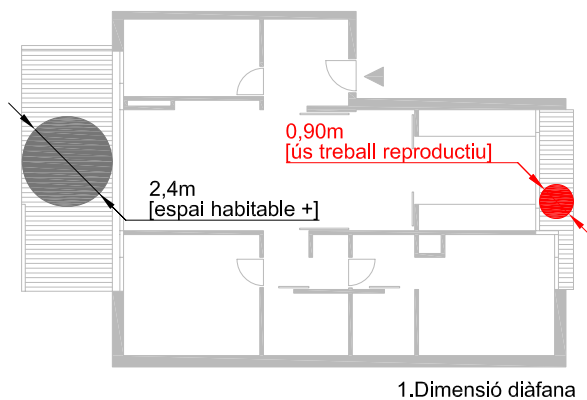
1. Capacitat d'ús

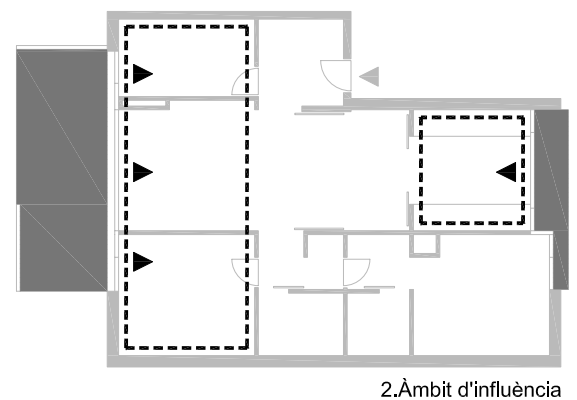
2. Restriccions d'ús

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

4 Balcons / Terrasses

1. Dimensió diàfana

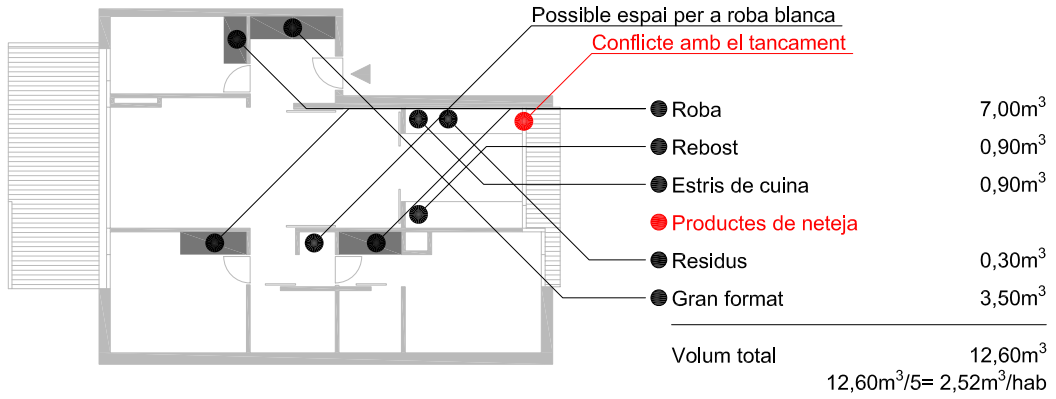

2. Àmbit d'influència

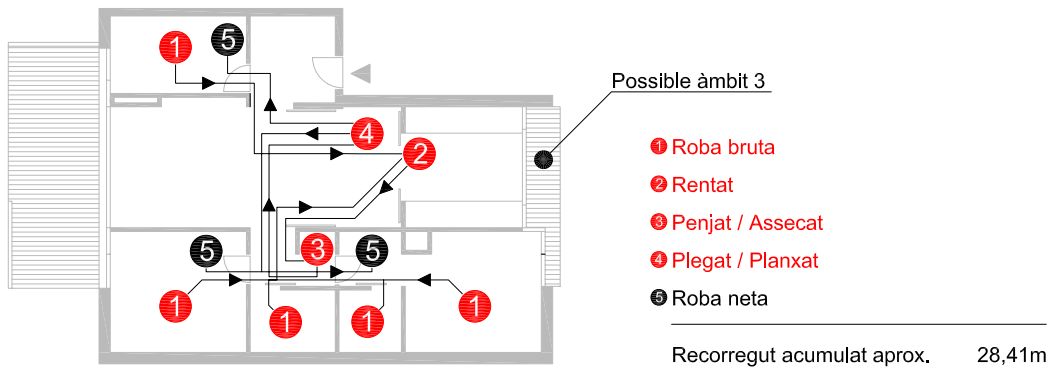
- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

Usos quotidians

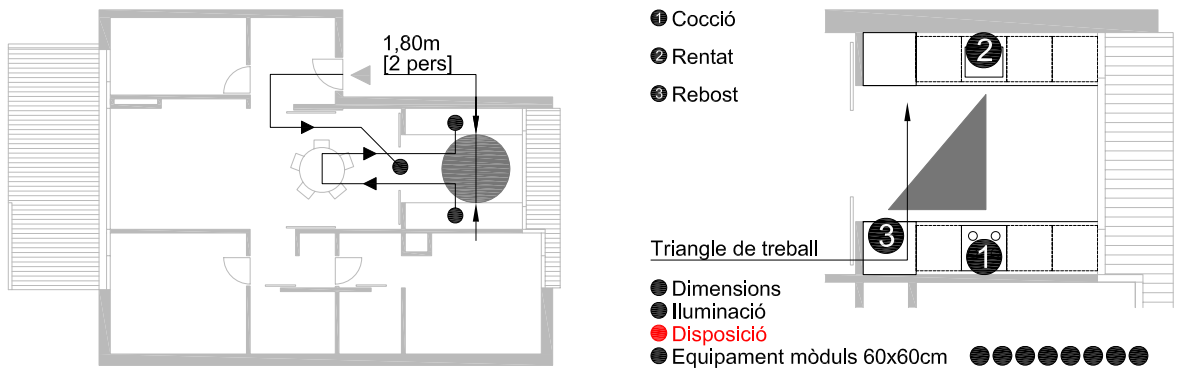
1 Emmagatzematge

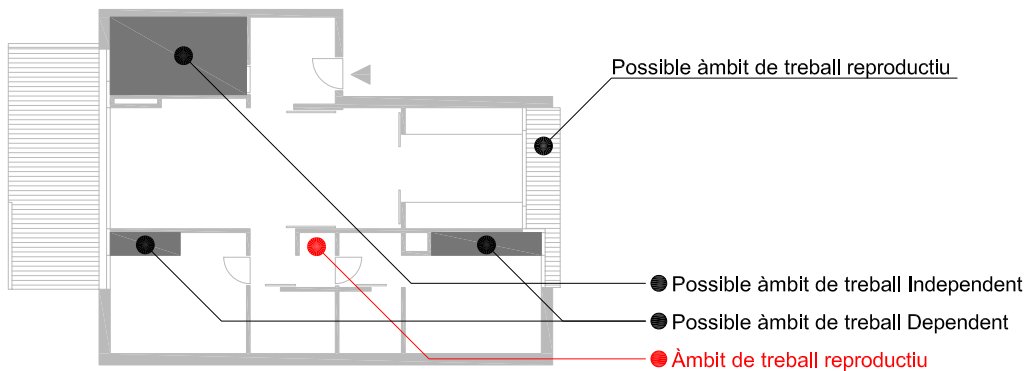
2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

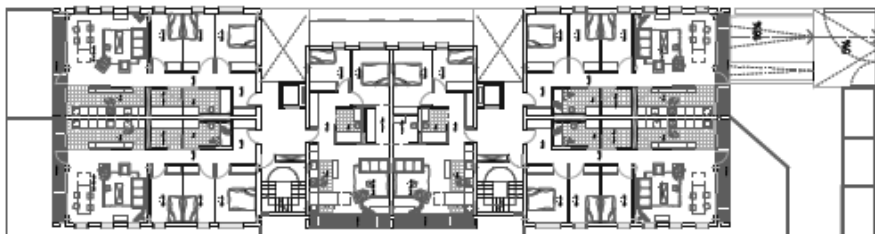
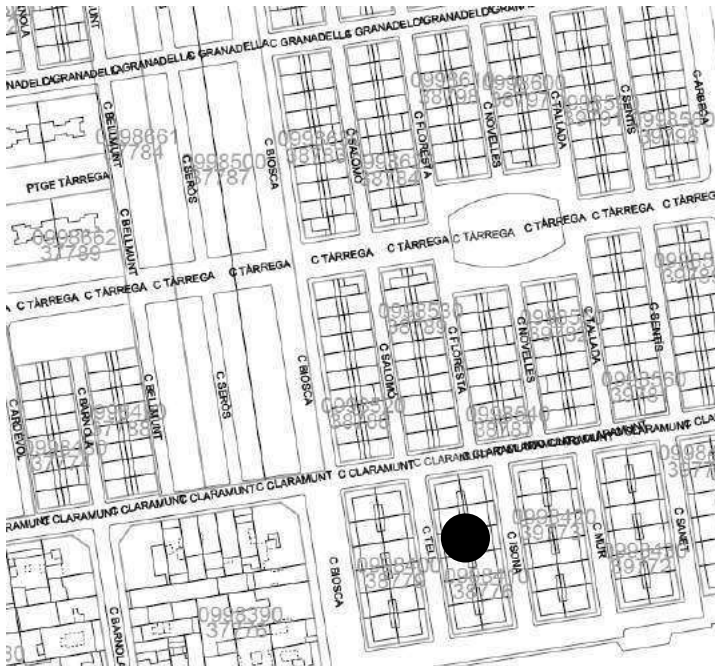
4 Espais de treball

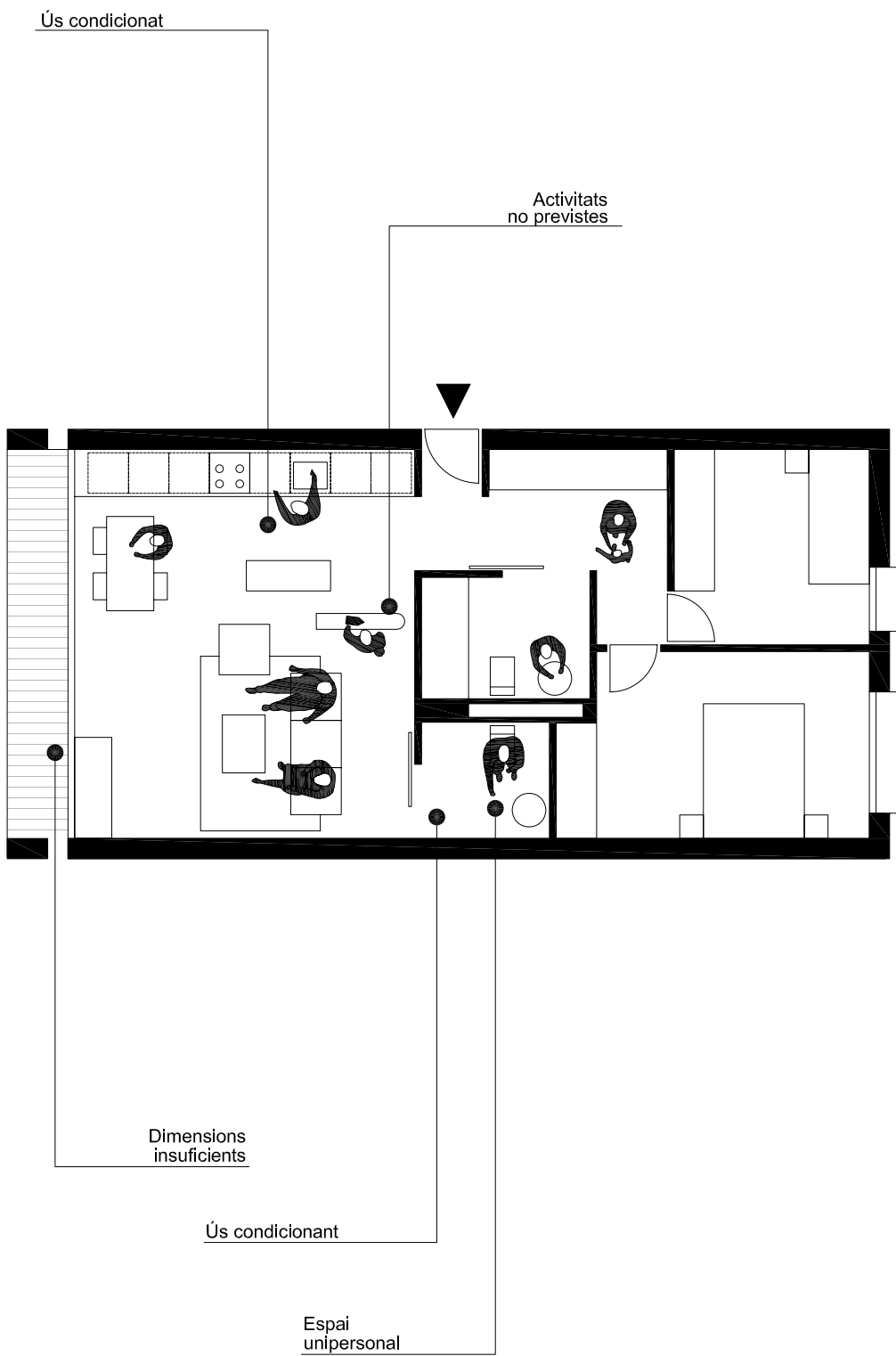
Bon Pastor IV fase - Edifici H1 - c

42 habitatges per a afectats urbanístics

Arquitectes: Alonso, Balaguer, Riera i Arquitectes Associats

Tipologia

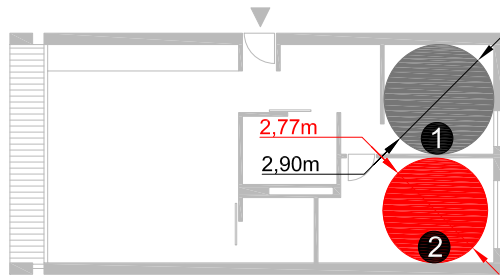
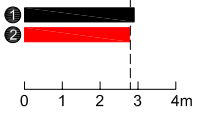

0 1 2m

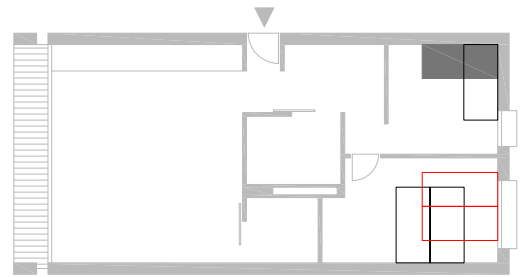
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

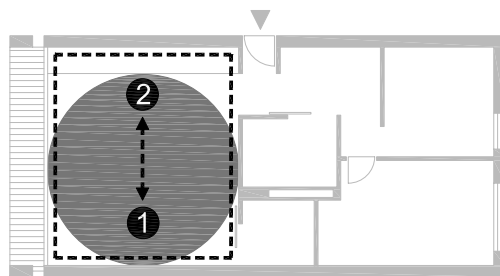
1. Dimensió diàfana

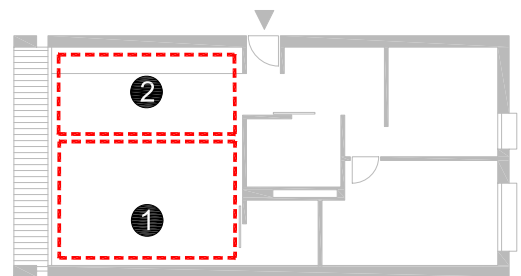
2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

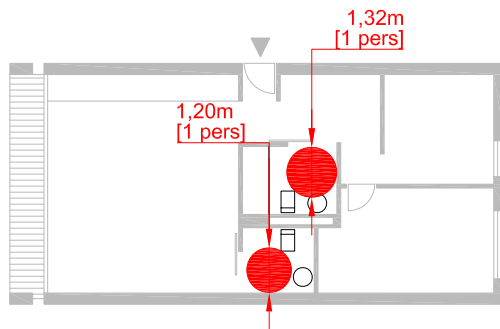
1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

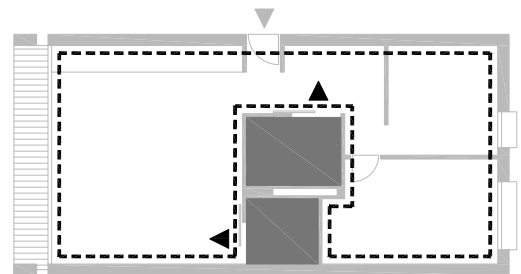
2. Utilització simultània

3 Cambres de bany

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

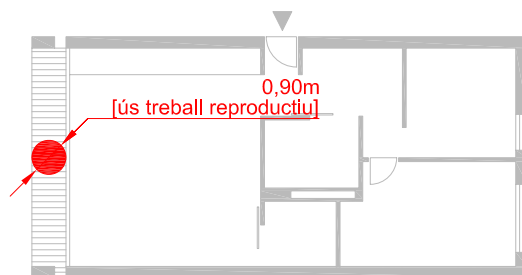
1. Capacitat d'ús

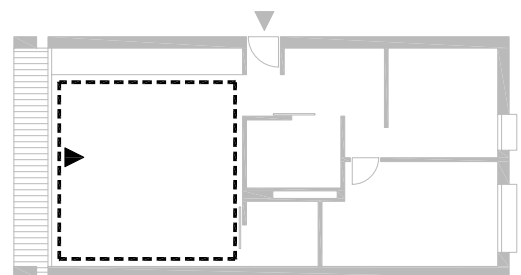
2. Restriccions d'ús

4 Balcons / Terrasses

- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

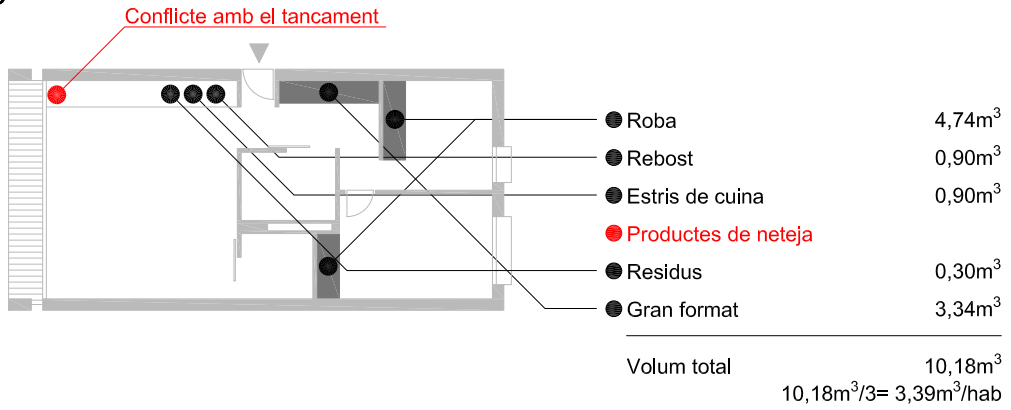
1. Dimensió diàfana

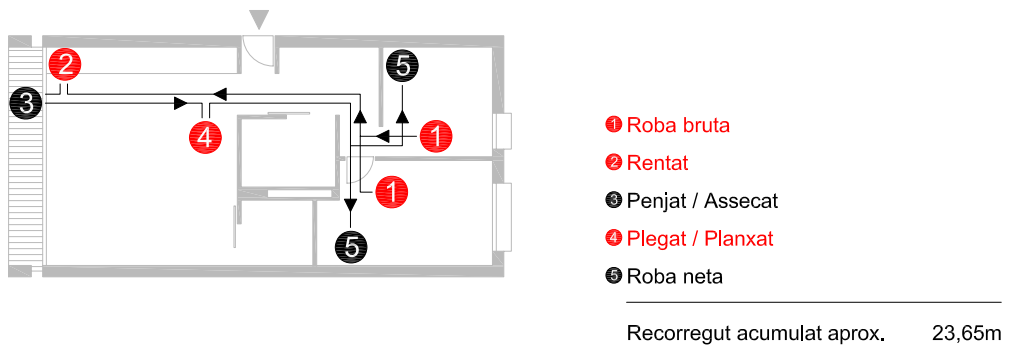
2. Àmbit d'influència

Usos quotidians

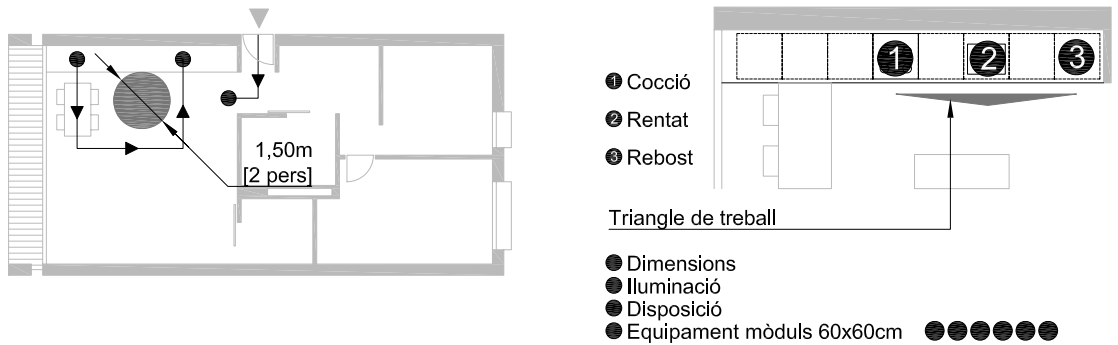
1 Emmagatzematge

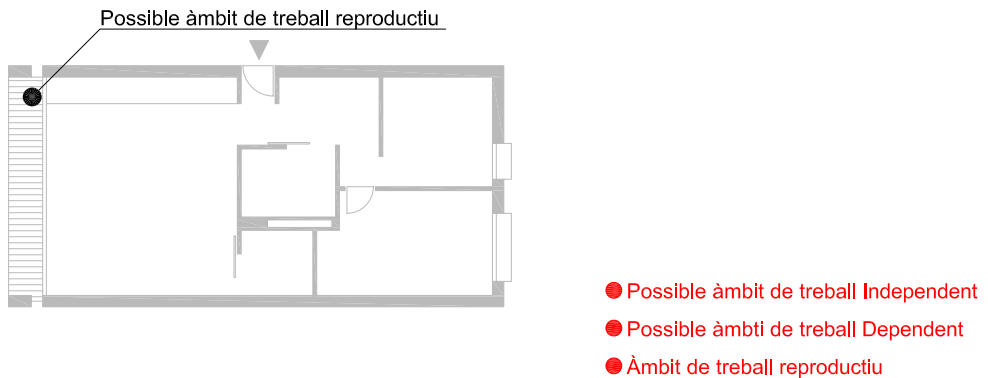
2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

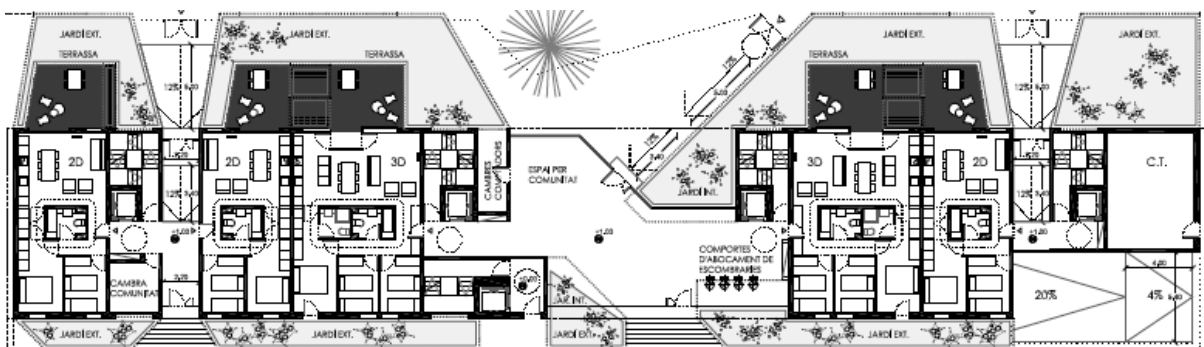
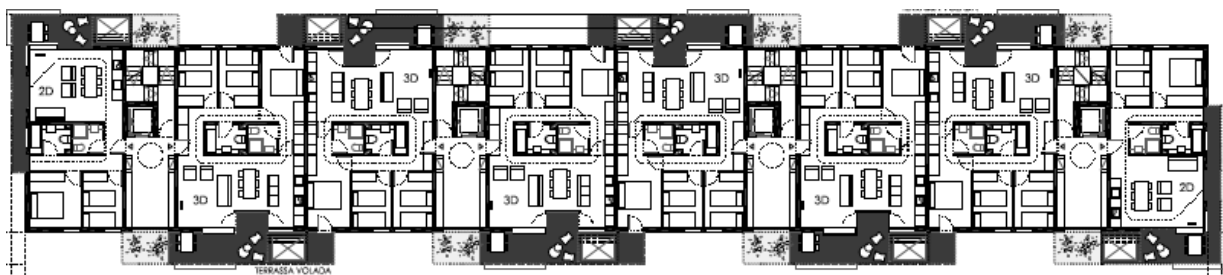
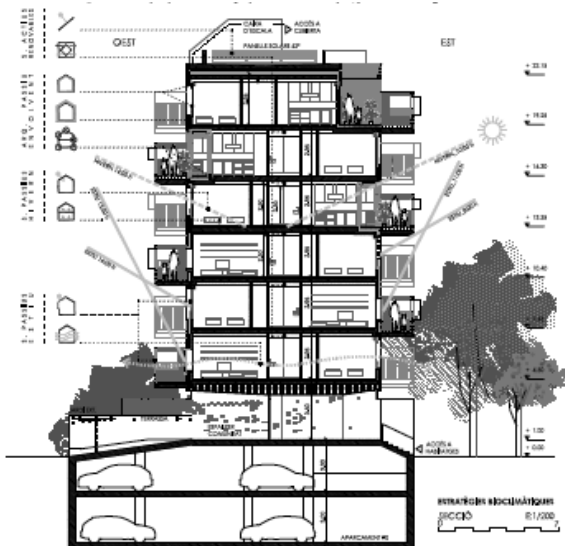
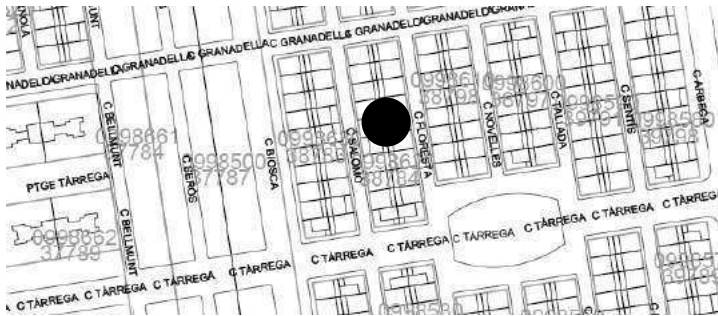
4 Espais de treball

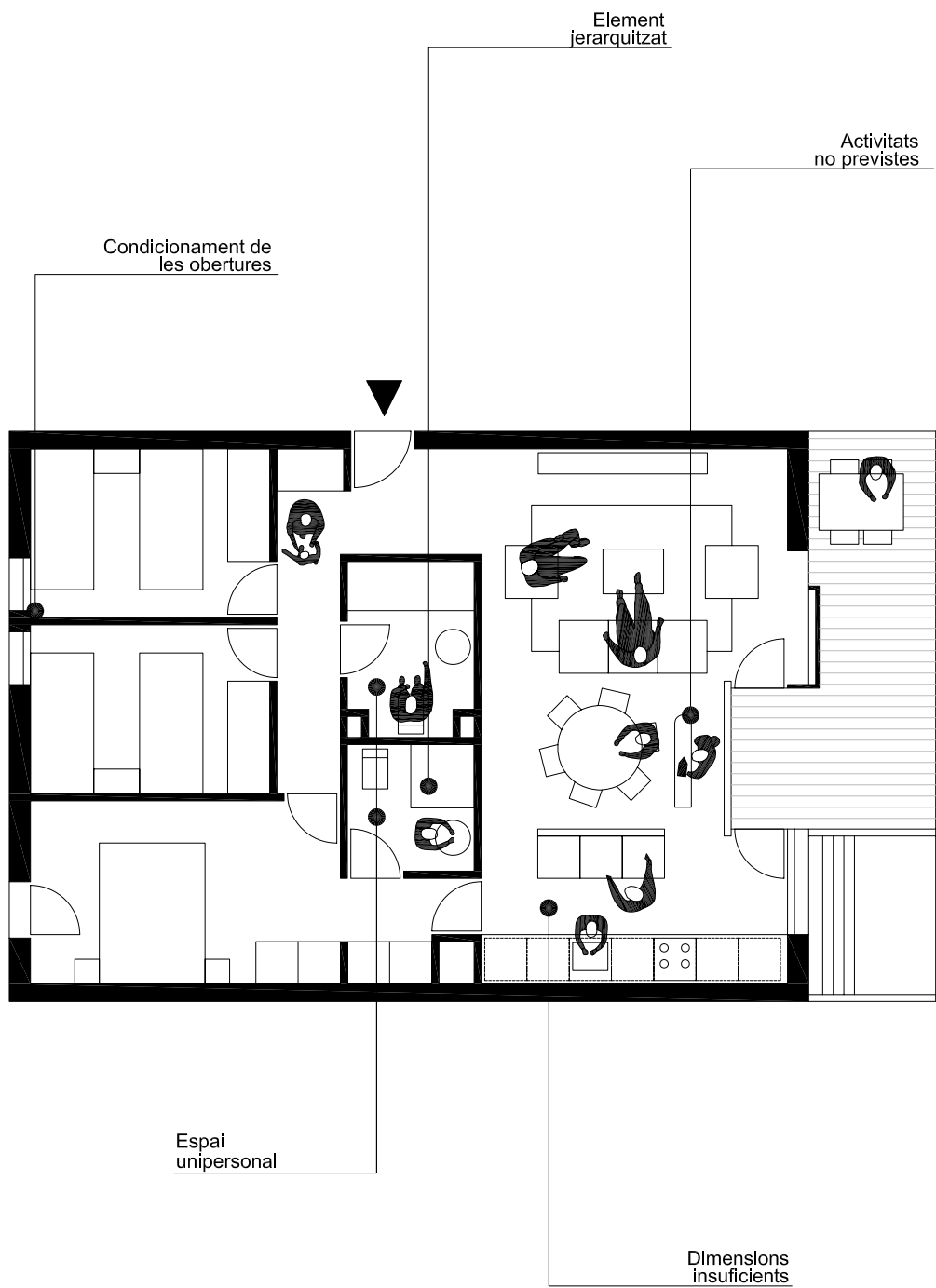
Bon Pastor IV fase - Edifici H3 - c.

50 habitatges per a afectats urbanístics

Arquitectes: Miguel Herráiz, Daniel Bergman, Mauro Bravo, Marina del Mármol, Elodie Grammont, Miguel A. Borrás

Tipologia

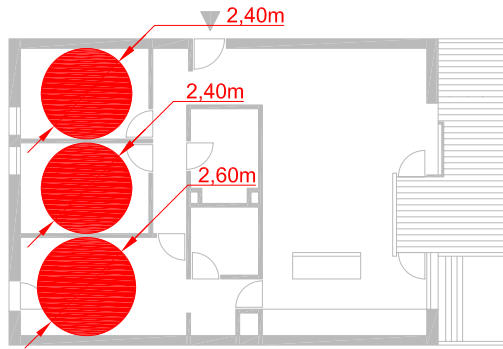
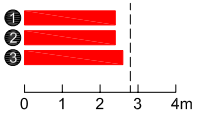

0 1 2m

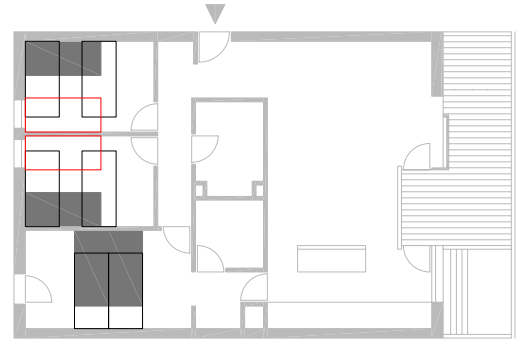
Flexibilitat dels espais

1 Dormitoris

Jerarquies dimensionals

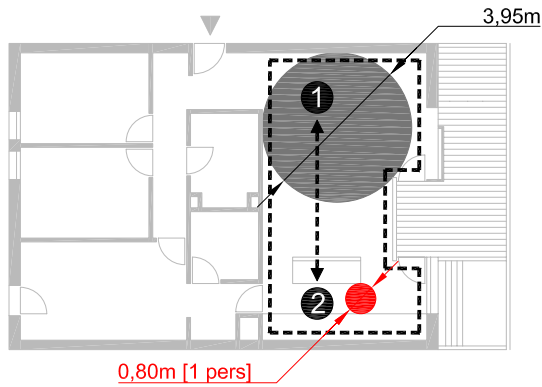
1. Dimensió diàfana

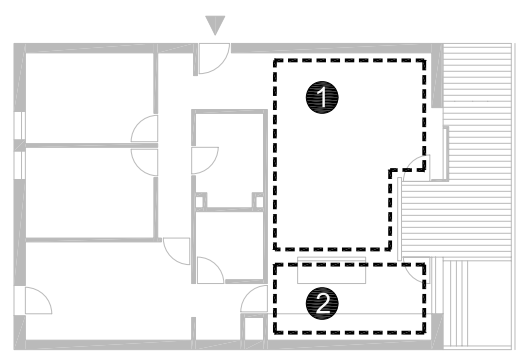
2. Flexibilitat d'ocupació

2 Sala / Cuina

- Visibilitat Sala / Cuina
- Simultaneïtat d'usos
- Centralitat del conjunt

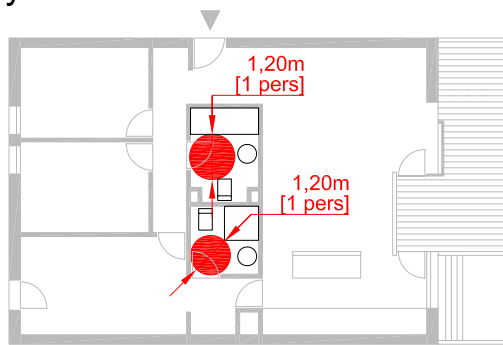
1. Visibilitat entre Cuina i Sala principal

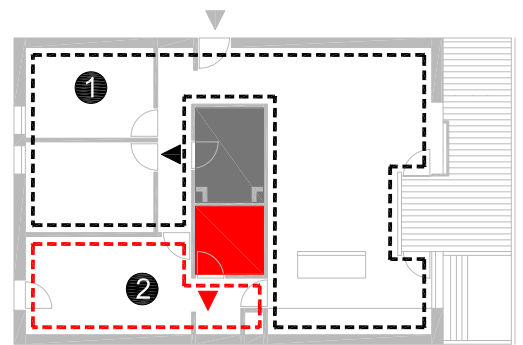
2. Utilització simultània

3 Cambres de bany

- Ús simultani [1 cambra compartimentada]
- Ús simultani [doble cambra]
- Ús assintencial
- Ús desjerarquitzat

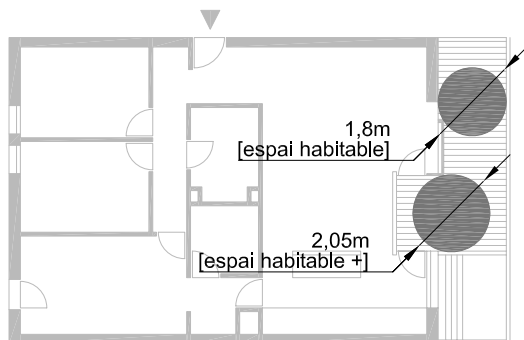
1. Capacitat d'ús

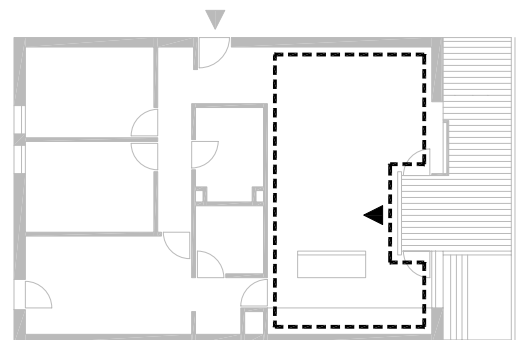
2. Restriccions d'ús

4 Balcons / Terrasses

- Ús espai habitable
- Ús emmagatzematge
- Ús treball reproductiu

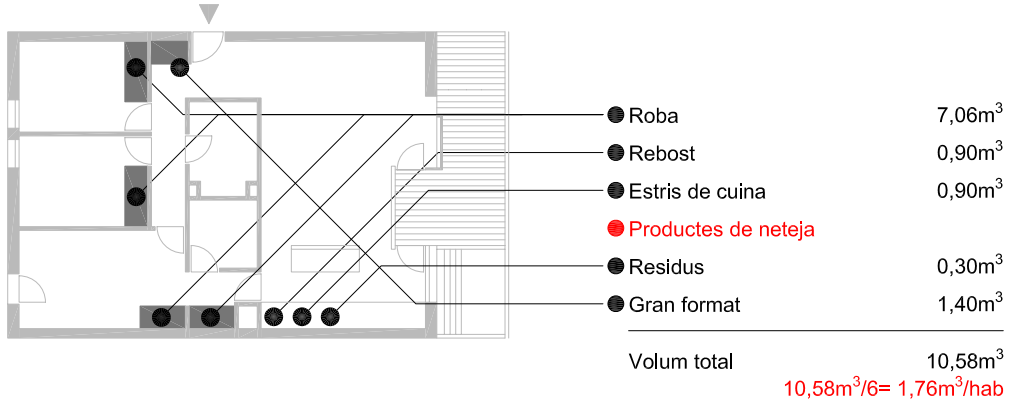
1. Dimensió diàfana

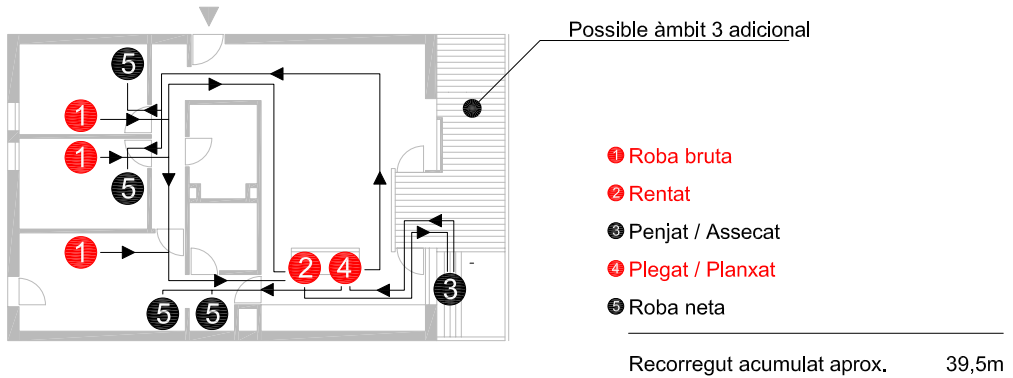
2. Àmbit d'influència

Usos quotidians

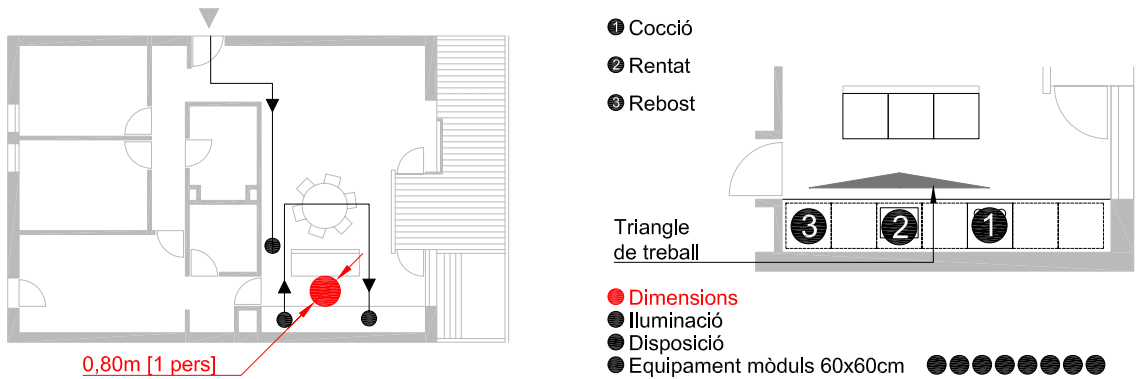
1 Emmagatzematge

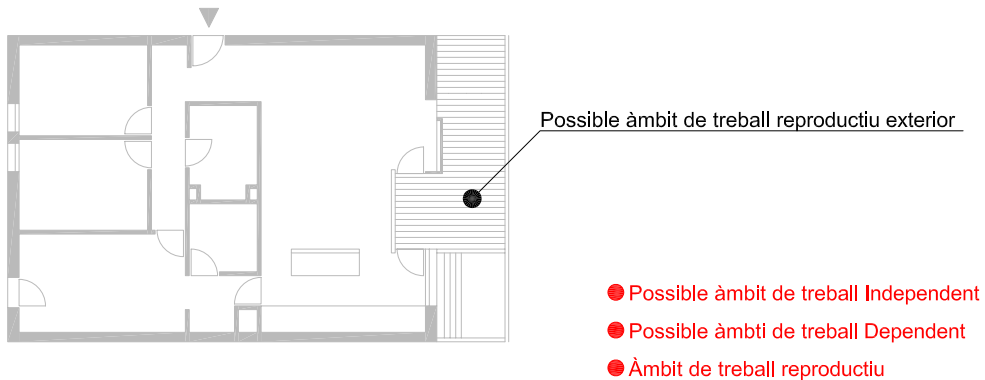
2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

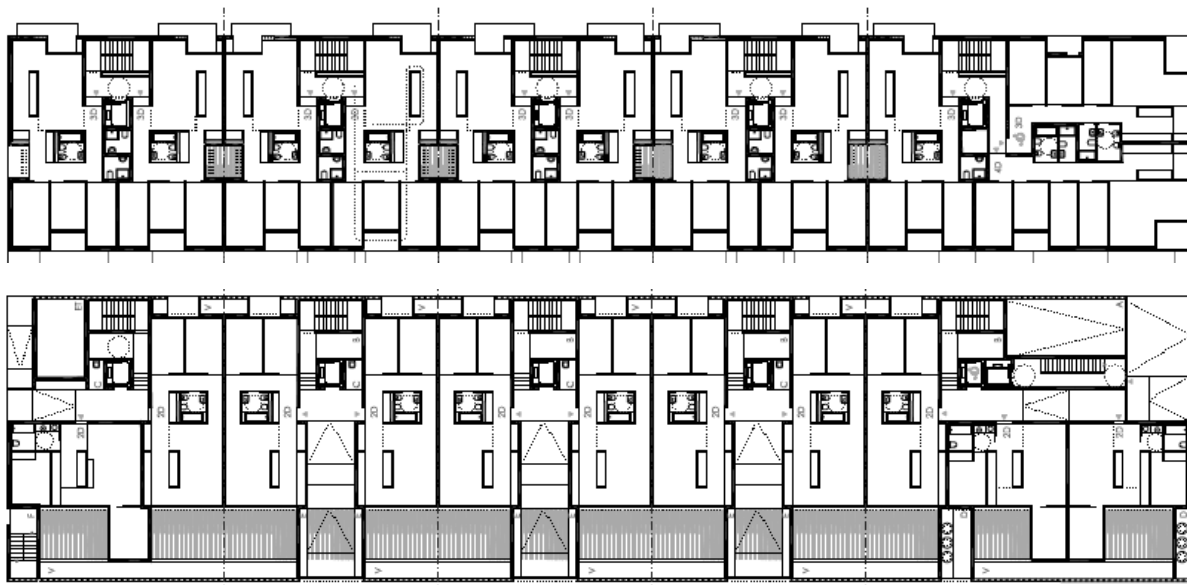
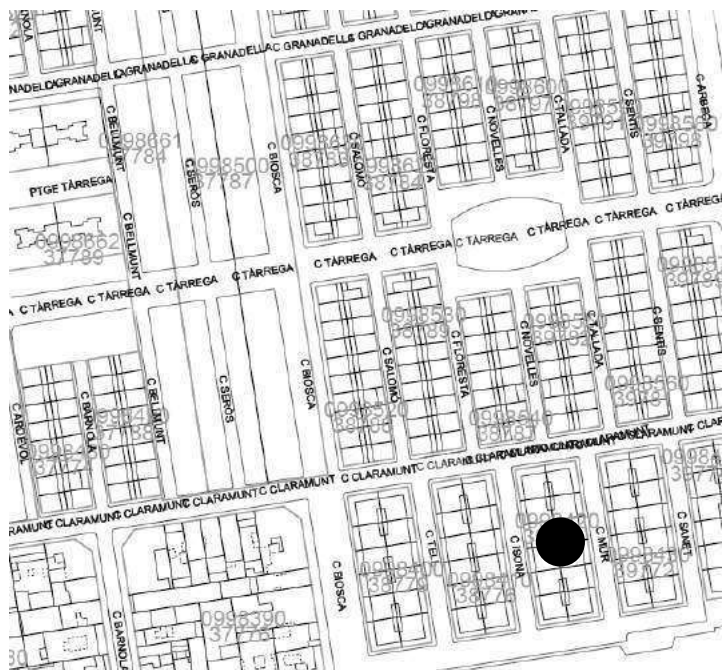

4 Espais de treball

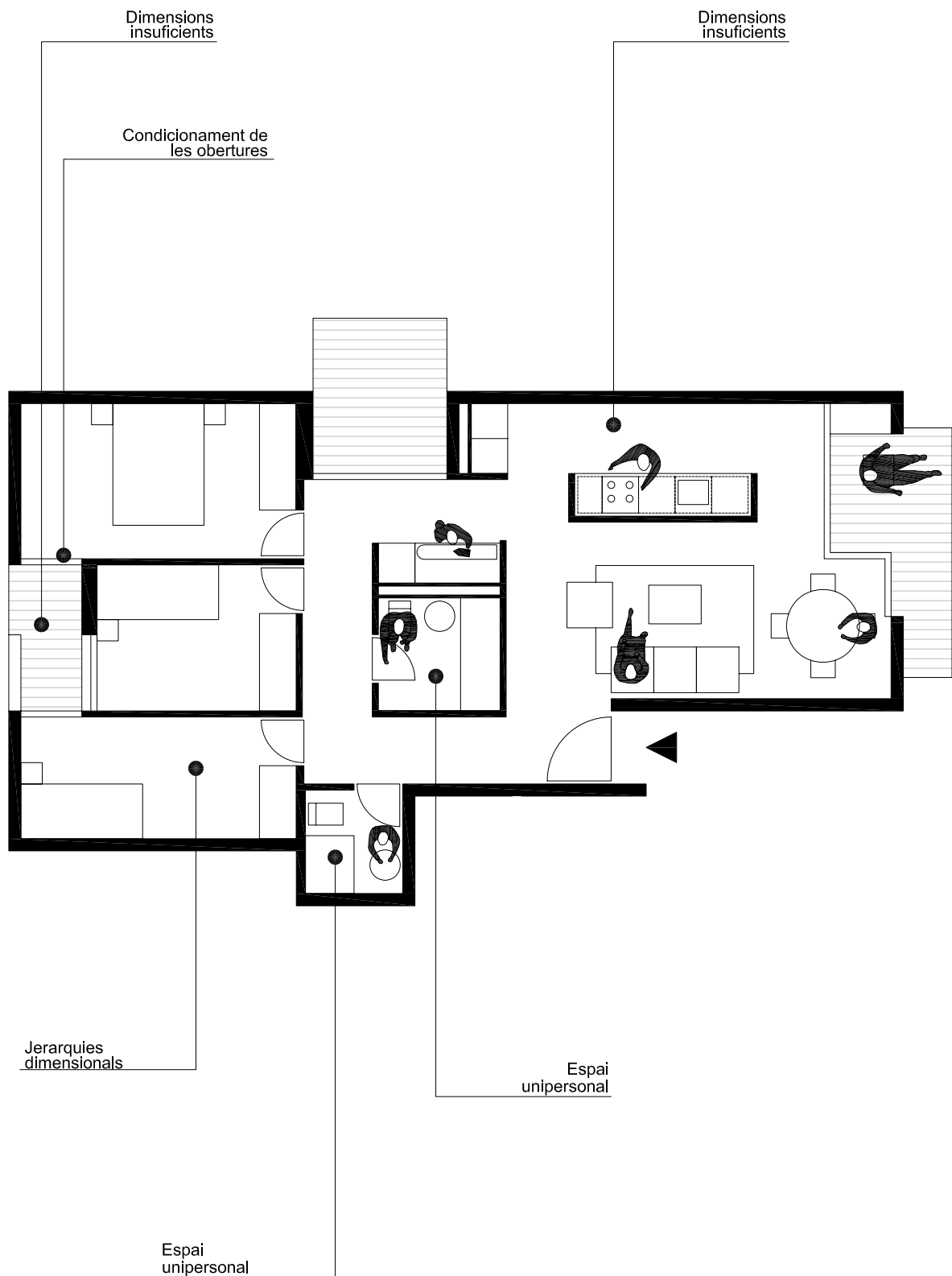

55 habitatges per a afectats urbanístics

Arquitectes: Peris, Toral i Eletresjota Tècnics Associats

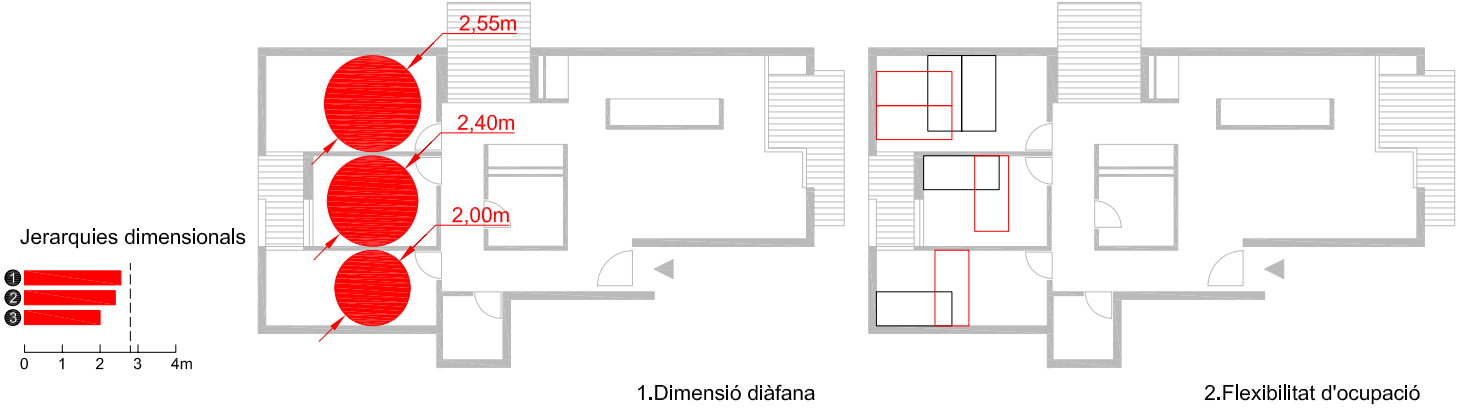
Tipologia

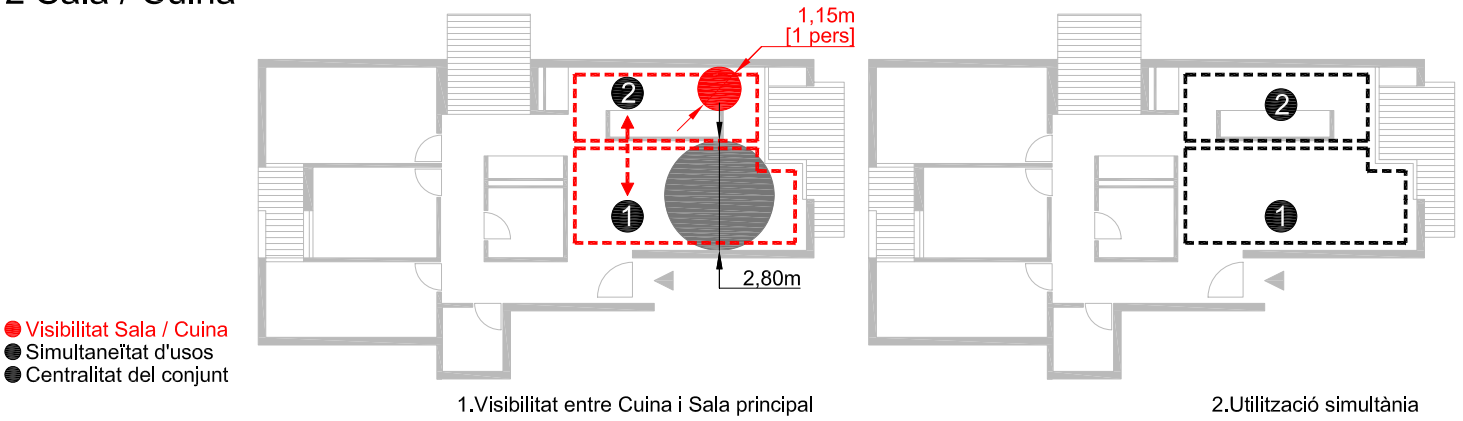
0 1 2m

Flexibilitat dels espais

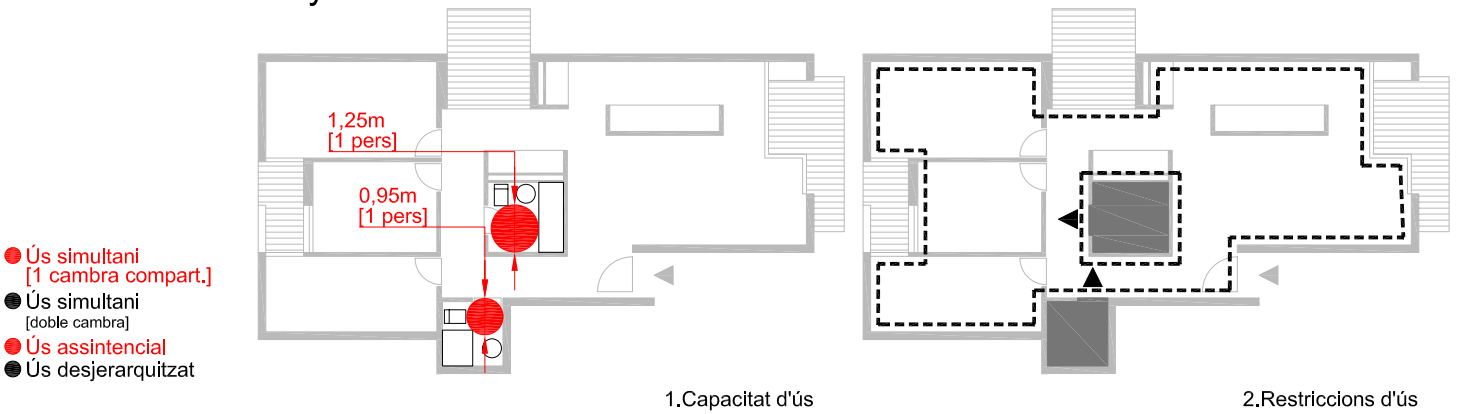
1 Dormitoris

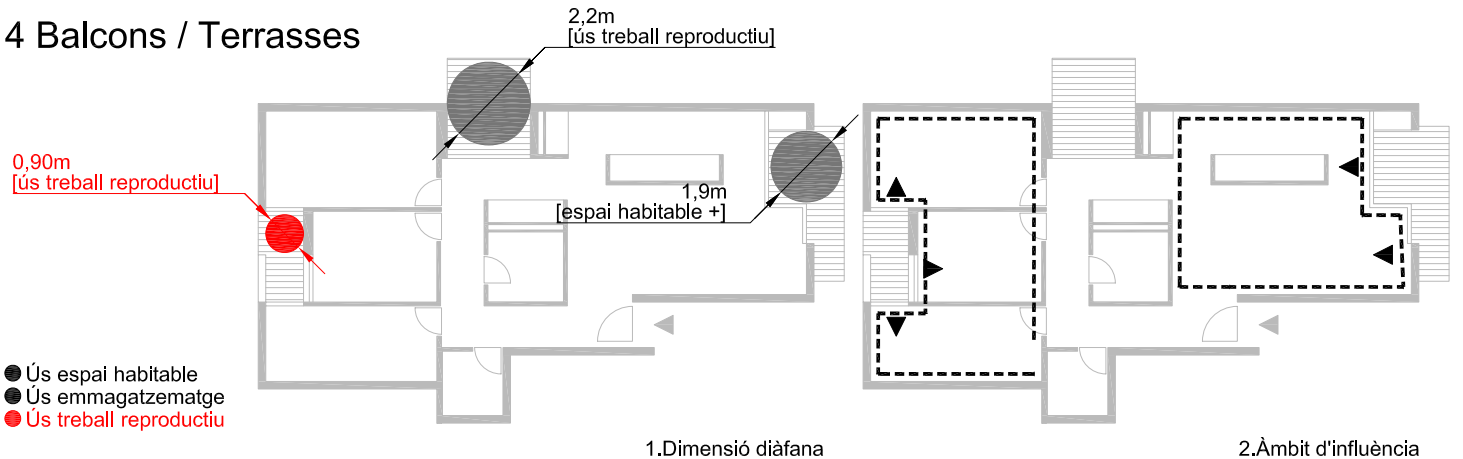
2 Sala / Cuina

3 Cambres de bany

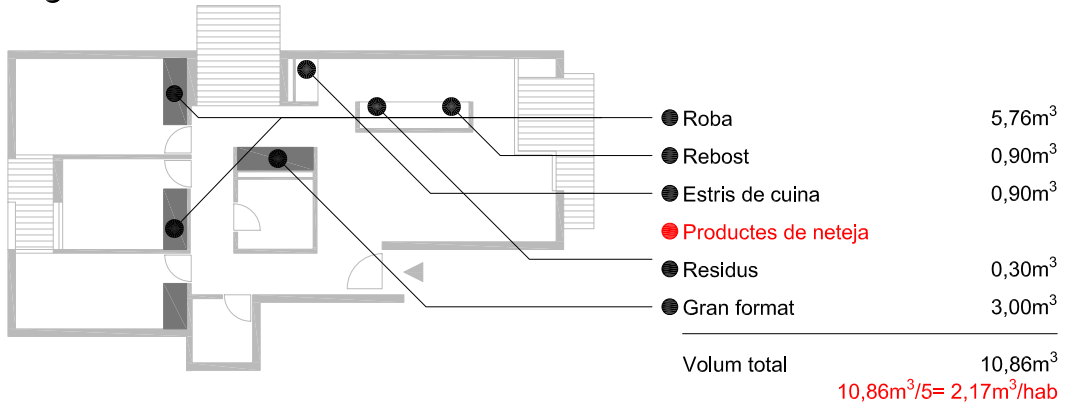

4 Balcons / Terrasses

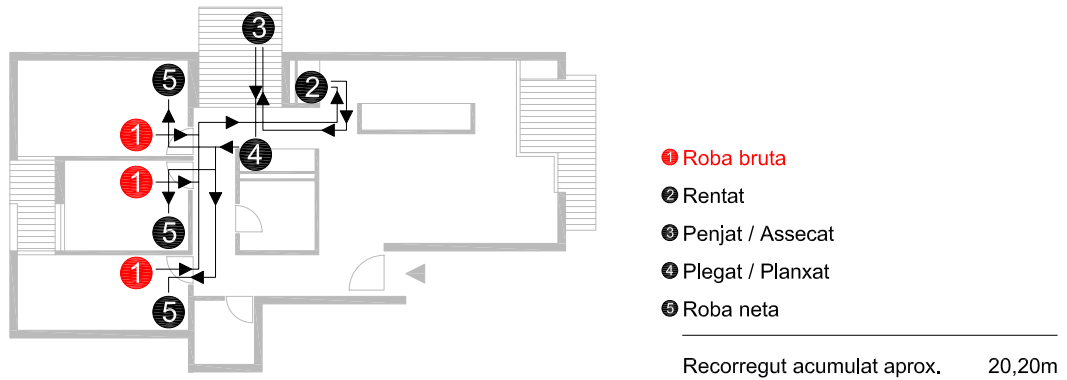

Usos quotidians

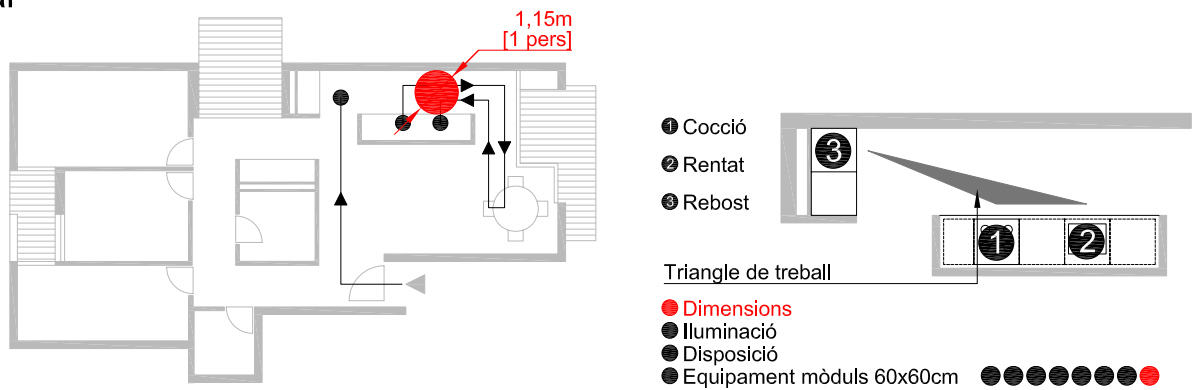
1 Emmagatzematge

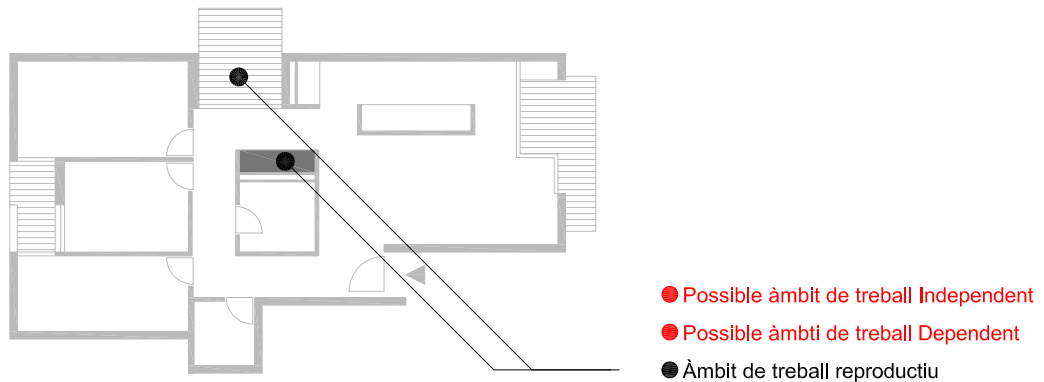
2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

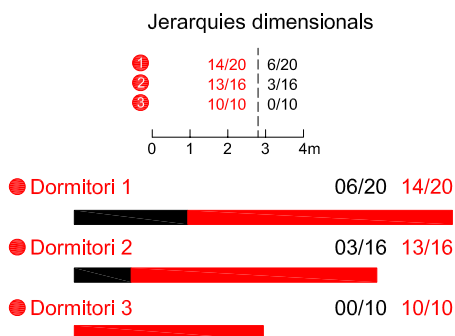

4 Espais de treball

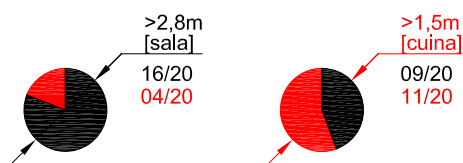
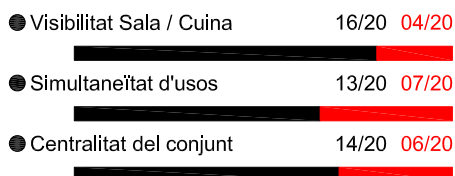

Flexibilitat dels espais

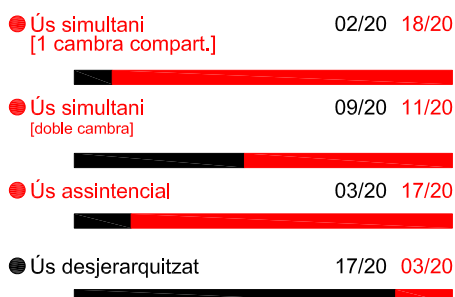
1 Dormitoris

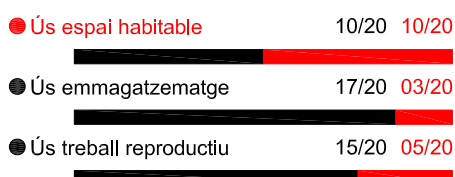
2 Sala / Cuina

3 Cambres de bany

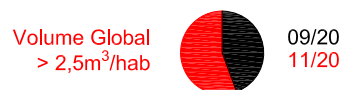
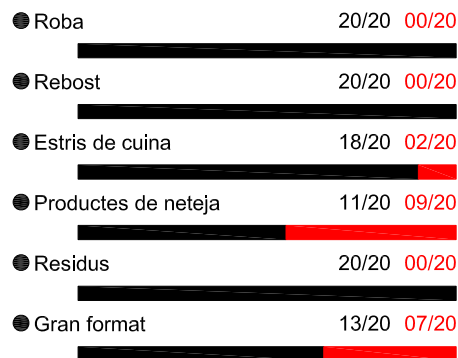

4 Balcons / Terrasses

Usos quotidians

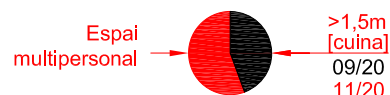
1 Emmagatzematge

2 Cicle de la roba

3 Eix del menjar

4 Espais de treball

Una mirada panoràmica als resultats de l'anàlisi desenvolupat en aquest informe permet vehicular algunes conclusions a través de recomanacions per a la millora de la flexibilitat i la disminució de jerarquies a les tipologies residencials dels nous projectes.

En aquest sentit, s'ha d'indicar el caràcter específic de l'anàlisi, dirigit explícitament a les unitats residencials. Al conjunt de l'edifici podem trobar aspectes crítics, que no han estat analitzats aquí, però amb una incidència relativa no tan directa en la mirada al voltant de la flexibilitat i les jerarquies de l'espai. En qualsevol cas, el plantejament arquitectònic de l'habitatge col·lectiu permet introduir aportacions tipològiques beneficioses per a les unitats residencials. És per això que la primera recomanació té una incidència en el conjunt de l'edificació.

Recomanació 1 - Espais comuns

Donades les dimensions acotades i ocasionalment molt reduïdes de les tipologies, es pot complementar la superfície i capacitat funcional de l'habitatge mitjançant espais comuns reservats a l'edifici per a l'utilització dels seus habitants. Les funcionalitats poden ser diverses: espais d'emmagatzematge, compartimentables o compartits, espais d'esbargiment i oci, espais exteriors comuns, com ara un terrat accessible, o fins i tot petits recintes de *co-working* o petits tallers.

Aquesta aportació podria tenir un benefici múltiple. D'una banda s'amplien les capacitats funcionals de la vivenda sense implicacions dimensionals en la pròpia tipologia. D'altra, es plantegen usos que poden reforçar la implicació comunitària i els llaços afectius entre els habitants i veïns de l'edifici.

Les experiències d'habitatge dotacional que es poden veure en alguns dels projectes analitzats demostren la viabilitat i oportunitat d'aquesta proposta.

En relació a les característiques dels espais analitzats en funció de la seva flexibilitat, podem identificar dos recomanacions que resumeixen la resposta a les carències observades.

Recomanació 2 - Proposta dimensional

Als resultats de l'anàlisi es percep clarament que la distribució de superfícies que es planteja majoritàriament coincideix amb la regulació de superfícies mínimes del decret d'habitabilitat. Aquesta circumstància provoca una gran diversitat dimensional als dormitoris, uns espais de cuina i unes cambres de bany sovint unipersonals, sense capacitat per a compartir ús o simultaniejar-ho.

Es recomana la inclusió d'un plec tècnic a les licitacions dels projectes amb una definició de superfícies amb criteris de flexibilitat i d'eliminació de jerarquies: dormitoris equivalents en superfícies i qualitats, cuines amb capacitat per a l'activitat de dues persones i cambres de bany que es puguin compartimentar o convertir en espais assistits en el futur. Tot això sempre des d'una perspectiva de l'habitatge que s'identifica pel nombre d'habitants i no pel nombre de dormitoris.

Recomanació 3 - Espais neutres i versàtils

Els espais amb menor condicionament funcional són els que resulten més adequats per a l'apropiació individualitzada de cada habitant. Són els més adequats per a complementar qualsevol ús de l'habitatge (treball, guardat, dormitori provisional, safareig, etc.)

Es recomana la inclusió d'espais complementaris polifuncionals, identificables amb un ús que pugui evolucionar al llarg de la vida útil de l'edifici. Es recomana també que els espais exteriors propis (balcons, terrasses) disposin d'unes dimensions adequades per a la seva utilització com a espais habitables.

Finalment, podem afegir dos aspectes que poden millorar la funcionalitat dels habitatges en relació als usos quotidians.

Recomanació 4 - Espais per a les tasques reproductives

Bona part dels habitatges analitzats manquen d'espais d'ús específic per al desenvolupament de les tasques relacionades amb el cycle de la roba. Només l'espai per a l'assecat, regulat pel decret d'habitabilitat, es troba identificat a la major part dels projectes. En relació amb aquest àrea, caldria assignar una superfície específica per al desenvolupament de la resta d'activitats (recol·lecció de roba bruta, rentat, planxat) per tal de millorar la seva eficiència i visibilitat.

Els espais d'emmagatzematge es troben majorment individualitzats als dormitoris. Serien molt més versàtils ubicats a les zones comuns de l'habitatge, on poden desenvolupar d'una manera més flexible diferents funcions.

Recomanació 5 - Identificació de funcions

Per al desenvolupament metodològic d'aquest informe s'han grafat les tipologies d'habitatge amb un criteri comú que ha permès la identificació d'usos i funcions. No obstant això, es dona la circumstància de que la planimetria arquitectònica habitual no inclou la identificació correcta de tots els usos quotidians.

Es recomana l'exigència del grafat d'una planta tipològica amb la identificació de tots els dispositius d'emmagatzematge (fins al compliment d'un requisit aproximant de $2,5\text{m}^3$ d'espai per habitant), dels espais destinats a les diferents funcions del cycle de la roba i de l'eix del menjar (amb indicació específica del triangle de treball).

Aquestes recomanacions es poden interpretar com a una eina (que bé podria ser col•laborativa i participativa) útil durant el procés de disseny de la tipologia d'habitatge. En definitiva, pretenen identificar al projectista amb la multitud de possibles habitants a partir de l'ocupació virtual i quotidiana dels projectes.